

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle

STATSRÅDETS REDOGÖRELSE OM GENOMFÖRANDE AV AGENDA 2030

STATSRÅDETS KANSLIS PUBLIKATIONER 2020:11

vnk.fi/sv

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Statsrådets kansli publikationer 2020:11

Statsrådets redogörelse om genomförande av Agenda 2030

Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle

Statsrådets kansli

ISBN PDF: 978-952-287-921-9

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2020

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli	8.10.2020	
Publikationens titel	Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda2030 för hållbar utveckling. Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle		
Publikationsseriens namn och nummer	Statsrådets kanslis publikationer 2020:11		
ISBN tryckt	978-952-287-917-2	ISSN tryckt	2490-0796
ISBN PDF	978-952-287-921-9	ISSN PDF	2490-1164
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-921-9		
Sidantal	125	Språk	svenska
Nyckelord	Hallbar utveckling, handlingsprogrammet Agenda2030 for hallbar utveckling, Agenda2030		
Referat	<p>Handlingsprogrammet för hållbar utveckling (Agenda 2030) syftar till eliminering av extrem fattigdom och till en hållbar utveckling som jämlikt beaktar miljön, ekonomin och människan. Agenda 2030 har styrt Finlands och andra länders arbete för hållbar utveckling sedan 2016.</p> <p>Denna redogörelse beskriver nuläget i genomförandet av Agenda 2030 i Finland, regeringens åtgärder för att främja målen för hållbar utveckling, de politiska principerna som styr det nationella genomförandet, organiseringen av genomförandet samt uppföljningen och utvärderingen av genomförandet.</p> <p>Denna redogörelse har beretts under exceptionella förhållanden. Coronaviruspandemin har orsakat stora omvälvningar runt om i världen och har också haft en betydande inverkan på det finländska samhällets funktion. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att skydda befolkningen och trygga samhällets och näringslivets verksamhet och stabilitet. På grund av coronaviruspandemin har regeringens agenda för ekonomisk politik på kort sikt förändrats avsevärt.</p> <p>Regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marin (2019) bygger på hållbar utveckling. Målet för programmet är ett inkluderande och kunnigt Finland som är ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Målet för regeringens ekonomiska politik är att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi.</p> <p>Regeringsprogrammets mål om ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Finland verställs genom strategiska helheter. De strategiska helheterna styr regeringens arbete också för att uppnå målen i Agenda 2030.</p> <p>Genomförandet av Agenda 2030 pågår fortfarande och målen har ännu inte uppnåtts globalt. Även om framsteg har gjorts i många frågor måste åtgärderna påskyndas och spridas betydligt för att målen ska kunna nås inom utsatt tid. Vi har nu knappt tio år på oss att nå de gemensamma målen. Finland har förbundit sig att uppnå målen för Agenda 2030 före 2030.</p> <p>Det bärande och genomgående temat för Agenda 2030 är att ingen ska lämnas efter i utvecklingen. Regeringsprogrammet betonar socialt ansvar så att vi bär ansvar för varandra och för den gemensamma framtiden. Vi vill att alla ska känna sig inkluderade. Demokrati och tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna är förutsättningar för att målen för Agenda 2030 och hållbar utveckling ska kunna nås i Finland och globalt.</p>		
Förläggare	Statsrådets kansli		
Tryckort och år	PunaMusta Ab, 2020		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		8.10.2020
Julkaisun nimi	Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta. Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2020:11		
ISBN painettu	978-952-287-917-2	ISSN painettu	2490-0796
ISBN PDF	978-952-287-921-9	ISSN PDF	2490-1164
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-921-9		
Sivumäärä	125	Kieli	ruotsi
Asiasanat	kestävä kehitys, kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030, Agenda2030, the 2030 Agenda for Sustainable Development		
Tiivistelmä	<p>Kestävän kehityksen toimintaohjelma (Agenda2030) tähtää äärimmäisen köyhyiden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa ympäristö, talous ja ihminen otetaan tasavertaisesti huomioon. Agenda2030 on ohjannut Suomen ja muiden maiden kestävän kehityksen työtä vuodesta 2016 lähtien.</p> <p>Tämä selonteko kuvaa Suomen nykytilanteen Agenda2030:n toteuttamisessa, hallituksen toimet kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi, kansallista toimeenpanoa ohjaavat politiikkaperiaatteet, toimeenpanon organisoinnin sekä toimeenpanon seurannan ja arvioinnin toteutuksen.</p> <p>Tätä selontekoa on valmisteltu poikkeuksellisissa oloissa. Koronaviruspandemia on aiheuttanut suuria mullistuksia ympäri maailman, ja vaikuttanut merkittävästi myös suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Hallitus on tehnyt useita toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ollut suojata väestöä sekä turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta ja vakaus. Koronaviruspandemian johdosta hallituksen lyhyen aikavälin talouspolitiikan agenda on muuttunut merkittävästi.</p> <p>Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma (2019) rakentuu kestävälle kehitykselle. Hallitusohjelman tavoitteena on osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunta. Hallituksen talouspolitiikan päämääränä on hyvinvoinnin lisääminen. Tällä tarkoitetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää talouskasvua, korkeaa työllisyyttä ja kestävää julkista taloutta.</p> <p>Hallitusohjelman tavoitetta sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästä Suomesta toimeenpannaan strategisten kokonaisuuksien kautta. Strategiset kokonaisuudet ohjaavat hallituksen työtä myös Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi.</p> <p>Agenda2030:n toimeenpano on kesken eikä tavoitteita olla vielä globaalisti saavutettu. Vaikka edistystä on monessa suhteessa tapahtunut, on toimia huomattavasti nopeutettava ja skaalattava, jotta tavoitteet saavutetaan määräaikaan mennessä. Yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen on nyt vajaa kymmenen vuotta aikaa. Suomi on sitoutunut saavuttamaan Agenda2030:n tavoitteet vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Agenda2030:n kantavana ja läpileikkaavana teemana on, että kukaan ei jäisi kehityksestä jälkeen. Hallitusohjelma painottaa sosiaalista vastuuta niin, että kannamme vastuuta toisistamme ja yhteisestä tulevaisuudesta. Haluamme, että kaikki pysyvät mukana. Demokratia ja ihmisoikeuksien toteutuminen ovat edellytyksiä sille, että Agenda2030 ja kestävän kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa Suomessa ja globaalisti.</p>		
Kustantaja	Valtioneuvoston kanslia		
Painopaikka ja vuosi	PunaMusta Oy, 2020		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Prime Minister's Office	8 October 2020	
Title of publication	Government Report on the 2030 Agenda for Sustainable Development. Towards a carbon-neutral welfare society		
Series and publication number	Publications of the Prime Minister's Office 2020:11		
ISBN (printed)	978-952-287-917-2	ISSN (printed)	2490-0796
ISBN PDF	978-952-287-921-9	ISSN PDF	2490-1164
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-921-9		
Pages	125	Language	Swedish
Keywords	sustainable development, the 2030 Agenda for Sustainable Development, Agenda 2030		
<p>Abstract</p> <p>The 2030 Agenda for Sustainable Development aims to eradicate extreme poverty and to achieve sustainable development where the environment, economy and people are equally taken into account. The 2030 Agenda has guided the work on sustainable development in Finland and other countries since 2016.</p> <p>This report describes the current situation in Finland in implementing the 2030 Agenda, Government's actions in promoting the sustainable development goals, policy principles that guide the national implementation, how the implementation has been organised, and the related monitoring and evaluation procedures.</p> <p>This report was drawn up in exceptional circumstances. The coronavirus pandemic has caused major upheavals around the world and had serious impacts on the Finnish society. The Government has introduced numerous measures to protect the population and ensure the functioning and stability of our society and economy. The pandemic has led to major changes in the Government's short-term economic policy agenda.</p> <p>The programme of Prime Minister Sanna Marin's Government (2019) builds on sustainable development. The Government Programme aims at an 'Inclusive and competent Finland – a socially, economically and ecologically sustainable society'. The Government's goal for its economic policy is to increase wellbeing and prosperity. This means ecologically and socially sustainable economic growth, high employment and sustainable general government finances.</p> <p>The Government's aim of a socially, ecologically and economically sustainable Finland is implemented under strategic themes. These themes also guide the Government's work to reach the goals of the 2030 Agenda.</p> <p>The implementation of the 2030 Agenda is still under way, and on the global scale its goals have not been reached. Progress has been made in many respects, but actions need to be speeded up and scaled to reach the goals by the envisaged deadline. Now there is less than ten years left to reach the common goals. Finland is committed to reaching the goals of the 2030 Agenda by 2030.</p> <p>The overarching and cross-cutting theme of the 2030 Agenda is that no one is left behind. The Government Programme stresses social responsibility, i.e. that we bear the responsibility for each other and our common future. We want to make sure that everyone stays on board. Democracy and respect for human rights are the key conditions for achieving the objectives of the 2030 Agenda and the sustainable development goals in Finland and globally.</p>			
Publisher	Prime Minister's Office		
Printed by (place and time)	PunaMusta Ltd, 2020		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Innehåll

1	Inledning	9
2	Finlands situation vid genomförande av Agenda 2030	13
3	Regeringens arbete för genomförande av Agenda 2030	17
3.1	Regeringsprogrammet eftersträvar ett hållbart Finland 2030	17
3.2	Regeringsprogrammets strategiska helheter innehåller konkreta åtgärder	24
3.3	Regeringen arbetar för alla mål för hållbar utveckling	25
	Mål 1: Att avskaffa all form av fattigdom överallt	25
	Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk	29
	Mål 3: Garantera ett hälsosamt liv och främja välbefinnande för alla åldrar	32
	Mål 4: Garantera en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla	37
	Mål 5: Uppnå jämställdhet och förstärka alla kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter	42
	Mål 6: Garantera tillgång till och ett hållbart användande av vatten och sanitet för alla	46
	Mål 7: Garantera tillgång till prisvärd, pålitlig, hållbar och modern energi för alla	49
	Mål 8: Verka för en fortsatt inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor	52
	Mål 9: Bygga upp en hållbar infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation	58
	Mål 10: Minska ojämlikheten inom och mellan länder	63
	Mål 11: Göra städer och mänskliga bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara	69
	Mål 12: Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster	73
	Mål 13: Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser	76
	Mål 14: Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt	81
	Mål 15: Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, bruka skogar hållbart, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald	84
	Mål 16: Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer	88
	Mål 17: Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling	93

4	Politiska principer för genomförandet och löften om att förnya politiken	98
5	Organisering av det nationella genomförandet av Agenda 2030	106
6	Uppföljning och utvärdering av det nationella genomförandet av Agenda 2030	109
7	Med sikte på en politik för hållbar utveckling över flera valperioder.....	115
	Bilaga 1 – Mål och delmål för handlingsplan Agenda 2030	117

1 Inledning

Bild 1. Målen för handlingsplanen för hållbar utveckling Agenda 2030

Handlingsplanen för global hållbar utveckling Agenda 2030 har redan i fem år, sedan 2016, lett Finland och de övriga länderna mot en mera hållbar framtid. Agenda 2030 siktar på avlägsnande av fattigdom samt en hållbar utveckling där miljön, ekonomin och människan beaktas jämlikt. Överenskommelsen om Agenda 2030 ingicks 2015 mellan FN:s medlemsländer. Vi har tio år kvar att uppnå de mål som man tillsammans ställt upp.

Genomförandet av målen för Agenda 2030 pågår och de har ännu inte uppnåtts på det globala planet. Trots att framsteg i många hänseenden har gjorts är man tvungen att vidta avsevärt mycket snabbare och mera omfattande åtgärder för att uppnå målen senast 2030. Coronaviruspandemin har på det globala planet fördröjt uppnåendet av många mål.

Statsminister Sanna Marins regeringsprogram (2019) bygger på hållbar utveckling. Regeringsprogrammets mål är ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle. Målsättningen för regeringens finanspolitik är att öka

välmåendet. Med detta avses ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi. Regeringsprogrammets mål för ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Finland byggs upp via strategiska helheter, som konkretiserar regeringens målsättningar och beskriver innehållet i dem.

I sitt program har regeringen dessutom lovat en reform av den politiska kulturen och beslutsfattandet genom att befästa det ständiga lärandet inom förvaltningen, ett nytt slags växelverkan, uppbyggande av en långsiktig politik och förbindelse till en faktabaserad politik. I löftet om reform av politiken finns därtill en stark betoning också på icke-diskriminering samt rättvisa mellan generationerna.

Den här redogörelsen presenterar de åtgärder med vilka regeringen främjar genomförandet av alla 17 mål för hållbar utveckling i Finland och globalt. Redogörelsen beskriver läget för genomförandet av Agenda 2030 i Finland i dag, organiseringen av det nationella genomförandet, regeringens åtgärder för varje av de 17 målen för hållbar utveckling, de politiska principer som styr arbetet med genomförandet samt mekanismerna för uppföljning och bedömning av genomförandet. Åtgärderna i den här redogörelsen genomförs inom ramen för de resurser som fastställs i planen för de offentliga finanserna och budgetprocessen. Inom förvaltningen pågår stora mängder fortlöpande verksamhet och åtgärder vidtas som inte har tagits med i den här redogörelsen, men som väsentligt främjar hur utvecklingen utfaller.

Beredningen av den här redogörelsen har skett under exceptionella förhållanden. Coronaviruspandemin har orsakat stora omvälvningar överallt i världen och på ett betydande sätt också påverkat verksamheten i det finländska samhället. Regeringen har vidtagit flera åtgärder som avser att skydda befolkningen samt trygga verksamheten och stabiliteten i samhället och ekonomin. Till följd av coronaviruspandemin har regeringens kortsiktiga ekonomiska agenda betydligt förändrats.

Det bärande och genomgående temat för Agenda 2030 är att ingen ska bli efter i utvecklingen. Regeringsprogrammet konstaterar att ekonomin i det nordiska välfärdssamhället sköts för människorna och inte tvärtom. Regeringsprogrammet betonar socialt ansvar, där vi bär ansvaret för varandra och vår gemensamma framtid. Vi vill att alla hänger med.

Demokrati och att de mänskliga rättigheterna förverkligas är förutsättningar för att målen för Agenda 2030 och hållbar utveckling ska kunna uppnås i Finland och globalt. Finland har förbundit sig till FN:s globala värderingar och agerar för att stärka internationell rättvisa, demokrati och mänskliga rättigheter. Den finländska demokratin stöder sig på rättstaten, där grundlagen ger ett starkt skydd för individens människovärde och integritet samt övriga grundrättigheter.

Finland är starkt förbundet till medlemskap i EU och utveckling av unionen samt en politik i enlighet med unionens grundvärden. Uppnåendet av målen i Agenda 2030 och hållbar utveckling är både i Finland och de övriga EU-medlemsstaterna kopplat till de beslut som fattas i Europeiska unionen. Det är viktigt att dialogen mellan kommissionen och medlemsstaterna i frågor om genomförande av Agenda 2030 stärks bl.a. genom den europeiska styrningsperioden.

Trots att regeringens agenda för den kortsiktiga ekonomiska politiken har ändrats till följd av coronaviruspandemin är utmaningarna på längre sikt långt samma som tidigare. I det rådande läget accentueras betydelsen av satsningar på sysselsättningen, främjande av cirkulär ekonomi, genomförande av social- och hälsovårdsreformen, ökad produktivitet och begränsningar i ökningen av utgifterna genast då den akuta krisen är över. Klimatförändringen fortsätter och allt kraftigare miljölösningar behöver vidtas. Samtidigt ska demokratin och rättsstatens funktion tryggas och förverkligandet av grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna säkras. Trots coronaviruspandemin är utgångspunkten för regeringens arbete och grunden för ett hållbart välmående målen för hållbar utveckling liksom också en långsiktig tankemodell som överskrider generationer och mandatperioder. Finland bär ett globalt ansvar också under krisperioder och stöder på ett långsiktigt sätt multilateralt samarbete, de sköra länderna och sårbara människogrupper.

Coronaviruspandemin har slagit kraftigt till i Europa och man försöker tillsammans hitta lösningar. I juli 2020 avtalade Europeiska rådet om EU:s budget för åren 2021 - 2027. Dessutom kom man överens om en coronaåterhämtningsfond på 750 miljarder euro som kan användas för att utöka EU:s budget med ny finansiering som inhämtats på finansieringsmarknaden 2021 - 2024. Finland utnyttjar de möjligheter som EU:s finansieringsinstrument erbjuder till fullo. De åtgärder som används för hanteringen och eftervården av samt återuppbyggandet efter coronakrisen ska främja gröna värderingar i Finland i enlighet med regeringsprogrammet.

Globalt bär Finland ansvar för vårt fotavtryck och effekterna av våra åtgärder. Finlands människorättsbaserade utrikes- och inrikespolitik och utvecklingspolitiken inom ramen för den hör till de viktigaste redskapen för ansvarstagande. Huvudmålet för utvecklingspolitiken är det internationella genomförandet av Agenda 2030 och klimatavtalet från Paris för avlägsnande av fattigdom, minskning av ojämlikhet och dämpning av klimatförändringen och anpassning till förändringen. Detta stärker förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, ökar stabiliteten och stärker den globala säkerheten. En trygg värld som utvecklas hållbart gynnar också finländare. För att kunna uppnå målen i Agenda 2030 krävs det också att ansvar tas för världens humanitära behov och att åtgärder vidtas gällande bakgrunden till behoven.

I och med coronaviruspandemin ökar den extrema fattigdomen i världen för första gången på 20 år och det finns ett allvarligt hot mot att målen för hållbar utveckling ska kunna uppnås. Vid en kris är de fattigaste människorna i en ytterst sårbar situation. I många länder är de ekonomiska och sociala effekterna mera omfattande och långvarigare än hälsokrisen. Till följd av krisen har ojämlikheten ökat, jämställdheten mellan könen försvagats, livsmedelssäkerheten försämrats och inlärningsresultaten lider. Det finns också tecken på negativa effekter i ländernas interna stabilitet och säkerhet samt utvecklingen för de mänskliga rättigheterna och demokratin.

Finland och Finlands regeringar har från början på ett målmedvetet sätt genomfört Agenda 2030. Den här redogörelsen är den andra genomförandeplanen som ges i form av en redogörelse till riksdagen. Statsrådets kansli har i samråd med det samordningsnätverk som täcker samtliga ministerier ansvarat för upprättandet av denna ytterst tväradministrativa redogörelse.

2 Finlands situation vid genomförande av Agenda 2030

Finland går tillsammans med de övriga nordiska länderna i spetsen för internationella jämförelser av hållbar utveckling. I Bertelsmann-stiftelsens och UN Sustainable Development Solutions Networks årliga jämförelse av länder¹ har Finland i flera år placerat sig bland de tre bästa efter Sverige och Danmark. Enligt rapporten har Finland redan uppnått eller håller på att uppnå de huvudmål i Agenda 2030 som anknyter till avskaffande av fattigdom, hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, rent vatten, tillgång till tillförlitligt hållbar energi, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, industrin och innovationer, minskad ojämlikhet, hållbara städer och samhällen samt fungerande institutioner och rättsystem. De största utmaningarna för Finland anknyter till behovet att ändra konsumtions- och produktionsmönster, klimatåtgärder, hav och marina resurser samt stöd till övriga länder med genomförande av Agenda 2030 (i synnerhet den låga mängden u-hjälp). Eurostats årliga indikatorrapport² samt OECD:s jämförelserapport³ stöder dessa observationer.

Av de övriga nordiska länderna ligger Sverige och Danmark ofta före Finland i jämförelserna. Finland klarar sig sämre än Sverige och Danmark i synnerhet gällande lönejämställdhet mellan könen, koldioxidutsläpp i förhållande till invånarantal, antalet ungdomar som varken studerar eller har arbete samt mängden u-hjälpsfinansiering. Genomförande av det globala ansvaret och behovet av förändringar i konsumtions- och produktionsmönster är gemensamma utmaningar för samtliga nordiska länder.

Den nationella utvärderingen av hållbar utveckling Polku 2030⁴, som blev klar i februari 2019, fastställde utgående från en indikatoranalys och intervjuer att Finlands styrka i fråga om hållbarhet är kunnande och stabiliteten i samhället. Såsom sådana innehållsfrågor där

1 <https://www.sdgindex.org/>

2 <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/9940483/KS-02-19-165-EN-N.pdf/1965d8f5-4532-49f9-98ca-5334b0652820>

3 <http://www.oecd.org/publications/measuring-distance-to-the-sdg-targets-2019-a8caf3fa-en.htm>

4 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161458>

arbetet redan pågår och som bör stärkas identifierades energisystemets hållbarhet, hållbart utnyttjande av skogarna, ett hållbart vattnekosystem, ett hållbart livsmedelssystem samt stärkande av delaktighet och jämlikhet i samhället. I Polku 2030 identifierades den finländska konsumtionens globala fotavtryck som ett tema där mera omfattande politisk verksamhet än vi har i dag behövs.

På det nationella planet följs hållbar utveckling upp med tio uppföljningskorgar och drygt fyrtio indikatorer. I ljuset av dessa ser Finlands situation ut så här:

1 Naturens och miljöns tillstånd

Utarmningen av den biologiska mångfalden i Finland har fortsatt. Å andra sidan har miljöns tillstånd också utvecklats i en bättre riktning, bland annat utsläppen från stora enskilda belastningskällor har kunnat minska. Näringsutsläppen till vattnen har minskat, men trots detta påverkas statusen i vissa av våra vattendrag, särskilt Östersjön, fortfarande av en alltför stor näringsbelastning. Både våra inre vatten och Östersjön lider fortfarande av övergödning. Luftkvaliteten i Finland är god i internationell jämförelse.

2 En resurssmart ekonomi och ett kolneutralt samhälle

Finland hör till toppländerna i Europa för användning av förnybar energi. Finlands växthusgasutsläpp har på längre sikt börjat avta, men det krävs fortfarande mycket arbete för att minska på dem. Majoriteten av Finlands växthusgasutsläpp sker inom energisektorn och i trafiken. Skogarna är Finlands viktigaste kolsänkor.

3 Offentlig upphandling och konsumtion

En finländares genomsnittliga koldioxidavtryck är cirka 10,3 ton per år. Koldioxidavtrycket från boende och biltrafik har minskat, men koldioxidavtrycket från livsmedel är oförändrat. Årligen används 30–35 miljarder euro för offentlig upphandling, men det finns ingen volymmässig uppföljning av effekterna av upphandlingarna.

4 Samhällen och boende

Boendet och samhället påverkas av att befolkningen åldras, inflyttningen till städerna och klimatförändringen. I Finland sker det mesta byggandet i de största städerna, vilket betyder att boendetätheten ökar. Detta skapar allt bättre förutsättningar för en fungerande kollektivtrafik. I de mindre städerna och på landsbygden försämras däremot tillgången till service. Allt flera äldre bor i sitt eget hem.

5 Förutsättningar för hälsa

Livskvaliteten, såsom finländarna uppfattar den, är på en hög nivå och förbättras ytterligare. Det uppfattade välmåendet är kopplat till social och finansiell ställning så att den som har det bättre ställt har bättre livskvalitet. Invånarna i södra och västra Finland har bättre hälsa än invånarna i östra och norra Finland. Våld i nära relationer utgör ett hot speciellt för kvinnor. Finland är EU:s näst våldsammaste land för kvinnor (FRA 2014).

6 Ojämlikhet i samhället

För en stor del av finländarna har levnadsstandarden och livskvaliteten ökat under det senaste decenniet. Inkomstskillnaderna ökade vid millennieskiftet, men efter det verkar det som om ökningen i inkomstskillnaderna och andelen lågavlönade har stannat upp. Inkomstskillnaderna i Finland hör fortfarande till de lägsta i EU: Behovet av stöd har inte minskat. Allt flera av dem som behöver ekonomiskt stöd förlitar sig på inkomststöd som beviljas i sista hand. Förmögenhetsskillnaderna är också en central faktor som visar på ekonomisk ojämlikhet. Enligt Statistikcentralen har förmögenhetsskillnaderna ökat under detta årtusende och även efter den ekonomiska krisen 2008.

7 Utslagning och delaktighet i samhället

Antalet unga som står utanför arbetsliv eller utbildning i Finland har minskat något de senaste åren. Likaså har de tonåriga pojkarnas känsla av ensamhet minskat något. Pojkarna känner sig dock mera ensamma än flickorna. Finland klarar sig bra i jämförelser gällande korruption och pressfrihet.

8 Arbetslivet, kvalitet och förändring

Arbetslivet förändras snabbt. Sysselsättningsgraden har förbättrats och allt färre av de sysselsatta är lågavlönade. Trots att många frågor vid internationell jämförelse står på hållbar grund i det finländska arbetslivet är ojämställdheten mellan kvinnor och män stor. Löneklyftan blir inte mindre i önskad takt och kvinnorna har färre möjligheter att påverka sitt arbete än männen. Skillnaden mellan kvinnors och mäns löner är större än i EU i genomsnitt.

9 Utbildning och kompetensutveckling

Finland är känt som ett toppland inom utbildningen. I Finland ligger också användningen av bibliotekstjänster på världstoppsnivå. Efter en paus har utgifterna för forskning och utveckling börjat öka och hållbar utveckling beaktas allt bättre i skolor och på daghem. De traditionellt starka kunskaperna i läsning bland finländska ungdomar håller dock på att

försvagas. Skillnaderna i inläring mellan flickor och pojkar hör till de största i OECD-länderna. Män utbildar sig också mindre än kvinnor.

10 Globalt ansvar och koherens

Finland är en stabil stöttepelare i det koherenta samarbetet och internationella regelbaserade systemet. Finland har förbundit sig att förbättra livet för fattiga människor och människor i sårbar ställning samt personer som lever i länder med den lägsta utvecklingen. Finland främjar fred och stabilitet samt strävar efter att förhindra konflikter bland annat genom biståndsarbete, humanitär hjälp, fredsbevarande verksamhet och diplomati. Finland deltar aktivt i krishanteringsinsatser i förhållande till sitt invånarantal. Finansieringsnivån för utvecklingssamarbetet sjönk 2016 och har stannat betydligt under FN:s målsättning. Samtidigt har även miljöfinansieringen till tillväxtländerna minskat. Kunskaper om de globala effekterna av den finländska konsumtionen är dåliga.

Folkpanel för hållbar utveckling gav sin åsikt om nuläget för hållbar utveckling

I januari 2020 samlade en folkpanel för hållbar utveckling cirka 500 finländare för att göra en bedömning av var Finland står med hållbar utveckling. Liksom 2019 var paneldeltagarna oroliga för ungdomarnas framtid. Paneldeltagarna var i synnerhet oroade för ungdomarnas försämrade läskunskaper, dagsläget gällande naturens mångfald, antalet stöd som är skadliga för miljön, koldioxidavtrycket från finländarnas konsumtion och övergödningen av Östersjön från åarna. Enligt paneldeltagarna är antalet personer som får basutkomststöd samt personer som mot sin vilja utför deltidsarbete fortfarande stort i Finland och den nuvarande utvecklingen verkar inte lovande. Enligt paneldeltagarna är även löneskillnaden mellan könen betydande. Panelen ansåg å sin sida att många saker är bra i Finland. Man var speciellt nöjd med den finländska livskvaliteten, höga utbildningsnivån samt låga prevalens. Ungdomarnas förtroende för det finländska samhället samt intresse för samhällsfrågor ansågs vara positivt. Bland miljöfrågorna ansågs luftkvaliteten och den förnybara energins ökade andel av energins slutanvändning vara bra.

3 Regeringens arbete för genomförande av Agenda 2030

3.1 Regeringsprogrammet eftersträvar ett hållbart Finland 2030

Statsminister Sanna Marins regeringsprogram (2019) grundar sig på hållbar utveckling. Målet för regeringsprogrammet är ett inkluderande och kunnigt Finland – ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Finland 2030, som också bär globalt ansvar för en hållbar utveckling i de fattigaste länderna.

Arbetet utförs inte enbart med regeringsprogramsåtgärder, men dessutom inom alla olika hållbarhetens delområden också med ett flertal andra kontinuerliga åtgärder, som förvaltningen ansvarar för.

Ett ekologiskt hållbart Finland

Målet för Agenda 2030 är att styra in den globala utvecklingen på ett spår där välbefinnande, mänskliga rättigheter, finansiellt välstånd och stabila samhällen tryggas på ett för miljön hållbart sätt. Med för miljön hållbar verksamhet avses att gränserna för naturens bärkraft inte sprängs. Med andra ord bör all verksamhet på jordklotet rymmas inom gränserna för naturens bärkraft. På det globala planet har flera av gränserna för naturens bärkraft redan överskridits såsom klimatet, markanvändningen, naturens mångfald samt kretsloppet för kväve och fosfor. Förlusten av biologisk mångfald och förstöringen av miljön hotar uppnåendet av de övriga målen för hållbar utveckling. Naturens välbefinnande är ett ramvillkor och en förutsättning också för människors liv och välfärd.

Regeringsprogrammet konstaterar att användningen av naturresurser ska stå i förhållande till målen för hållbar utveckling. Målen för hållbar utveckling kan endast uppnås om uppvärmningen av klimatet och försämringen av naturens mångfald stoppas. Finland vill vara föregångare och visa vägen för uppbromsning av klimatförändringen och tryggande av

naturens mångfald. Finland kan ha ett litet fotavtryck, men handavtrycket är desto större. Finland strävar efter att vara kolneutralt 2035 och kolnegativt kort därefter. Produktionen av el och värme ska vara så gott som utsläppsfri före slutet av 2030-talet. Kolsänkorna förstärks, kolavtrycket från boende samt byggande och rörlighet minskas. Försvagningen av naturens mångfald stoppas upp.

Den ekologiska hållbarheten byggs inte endast upp med åtgärderna i regeringsprogrammet men också genom flera sådana åtgärder av långsiktig karaktär som förvaltningen ansvarar för. Till dessa strukturer och funktioner hör bland annat genomförande av internationella och regionala miljö- och klimatavtal, internationellt klimatsamarbete och -finansiering, utvecklingssamarbetet i stor utsträckning, genomförande av den nationella anpassningsplanen mot klimatförändring, det nationella skyddsområdesnätverket och allemansrätten, markanvändnings- och bygglagstiftningen som stöd för hållbar samhällsplanering, riksomfattande mål för markanvändning och nationella stadsparker, lagstiftning om planering av trafiksystem, åtgärdsprogram och uppföljningsprogram för vatten- och havsvård samt genomförande av den nationella skogsstrategin. Åtgärderna för den nationella skogsstrategin täcker också social, ekonomisk, ekologisk och kulturell hållbarhet.

Arbetet för ett ekologiskt hållbart Finland och en ekologiskt hållbar värld sker särskilt inom fyra strategiska helheter i regeringsprogrammet: Ett ekonomiskt hållbart Finland, Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden, Finland – större än sin storlek i världen samt Ett livskraftigt Finland.

Ett socialt hållbart Finland

Det bärande och genomgående temat för Agenda 2030 är att ingen ska bli efter i utvecklingen. Agenda 2030 betonar människovärdet som grund för allt. På det globala planet strävar man vid genomförande av Agenda 2030 efter att först nå dem som har kommit längst på efterkälken. Agenda 2030 eftersträvar en värld där man generellt sett tar hänsyn till mänskliga rättigheter och värderingar, rättsskydd, rättvisa, jämställdhet och icke-diskriminering; där ras, etnicitet och kulturell mångfald respekteras; och där alla har jämlika möjligheter att förverkliga sig själva och bidra till det gemensamma välmåendet.

Regeringsprogrammet betonar att vi bär ansvar för varandra och vår gemensamma framtid så att alla hänger med. Bildning hör till våra viktigaste värden och garanterar frihet för människan. Förtroendet bland människor och mellan samhällets aktörer är en förutsättning för uppbyggande av ett socialt hållbart samhälle. Hörnstenarna för den nordiska välfärdsmodellen är jämlikhet och jämställdhet mellan människor, skattefinansierade välmående-, trygghets-, utbildnings-, kultur- och motionstjänster, stor social mobilitet och ett aktivt civilt samhälle. Regeringen har förbundit sig att bygga upp ett Finland, som är

tolerant och som respekterar och främjar allas mänskliga rättigheter. Strävan med regeringsprogrammet är att främja välmående och minska ojämlikheten, främja barn- och familje- och åldringsvänligheten, förbättra den social- och hälsovård som alla har tillgång till och att förnya socialskyddet. Målet för det finländska servicesystemet är att främja och upprätthålla befolkningens välmående, hälsa, funktions- och arbetsförmåga och sociala trygghet och känsla av säkerhet samt minska skillnaderna i välmående och hälsa.

Grundförutsättningen för ett socialt hållbart samhälle är att grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna beaktas och att alla har lika tillgång till rättigheterna. Regeringen eftersträvar en fungerande demokrati samt en högklassig lagstiftning, som främjar genomförandet av grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna. En tredje nationell handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter kommer att beredas, problemen med identifieringen av problem med de mänskliga rättigheterna och rapporteringen ska åtgärdas målmedvetet så att de särskilda ombudsmännens och andra myndigheters verksamhet samt civilsamhällesorganisationers och internationella aktörers verksamhetsförutsättningar tryggas.

De mänskliga rättigheterna utgör utgångspunkten för Finland utrikespolitik som helhet, inkl. utvecklingspolitiken och -samarbetet. Finland betonar förbättring av kvinnornas och flickornas situation samt ställningen för de människor som lätt marginaliseras, såsom människor med ett handikapp. Målet med regeringsprogrammet är att 85 procent av alla nya utvecklingssamarbetsprojekt ska ha jämställdhetsfrämjande mål och att jämställdhetsperspektivet ska integreras i enlighet med OECD. Regeringsprogrammet eftersträvar också stärkning av civilsamhällesorganisationernas utvecklingssamarbete samt en ökning av stödet. Målet är att på global nivå stärka ett jämlikt deltagande för alla, i synnerhet för människor i en sårbar ställning, målet för den humanitära hjälpen i ett hållbart Finland är att rädda människoliv och lindra lidandet och den mänskliga nöden i krisområden. Hjälpen grundar sig alltid på verkliga behov och den kan inte ges på politiska grunder. Icke-diskriminering utgör en central del också av den humanitära verksamheten.

För att de väsentliga målen gällande socialt hållbar utveckling ska uppnås krävs det i Finland i första hand att de existerande strukturerna upprätthålls, situationen följs upp och strukturernas funktion hela tiden utvecklas. För den socialt hållbara utvecklingens del är det av högsta vikt att upprätthålla fungerande samhällsstrukturer, som minskar ojämlikheten samt främjar befolkningarnas hälsa och välmående. I ett effektivt fungerande ekonomiskt system främjas genomförandet av de sociala målen, som för sin del främjar stabiliteten i den ekonomiska utvecklingen, samhällsfreden och tryggheten. Fungerande samhällsstrukturer är ett resultat av långsiktig utveckling. I Finland har vi lyckats minska fattigdomen och ojämlikheten genom ett universellt socialskydd, som täcker hela befolkningen. En beskattning som jämnar ut inkomstfördelningen och inkomstöverföringarna till låginkomsttagare har samma målsättning. De offentliga bastjänsterna är tryggade för

alla oberoende av förmögenhet, ställning i samhället eller inkomsterna. En viktig faktor för jämlikheten är den för studerande avgiftsfria utbildning som betalas ur offentliga medel och som också täcker högskolestudier för examen liksom även de i stor omfattning tillgängliga kultur- och motionstjänsterna. Ett individuellt angreppssätt främjar jämställdheten mellan könen och jämlikheten mellan olika befolkningsgrupper. För de behovsprövade förmånerna och servicen är förebyggande av marginalisering en viktig utgångspunkt för samhällspolitiken. Miljö- och hälsoskyddet hindrar och avlägsnar hälsoolägenheter ur livsmiljön. För främjande av hälsan och förebyggande av sjukdomar ska parallellt med tillräckliga hälsovårdstjänster också fungerande sanitära förhållanden, det vill säga tillgången till rent vatten, tryggas likaså en god hygiennivå och ett effektivt kloaksystem.

Regeringen har som mål att minska differentieringen mellan regionerna och inom kommunerna. Regeringen avvärjer befolkningskoncentrationen och dess konsekvenser i hela Finland genom att möjliggöra tillräckliga resurser för att förbättra regionernas och kommunernas livskraft och funktionsförmåga. Regeringen satsar i sin regionalpolitik t.ex. på en regional - och temabaserad verksamhetsmodell för regionutveckling som baserar sig på avtalsbasis och partnerskap och som motsvarar särdragen i varje region.

Ett socialt hållbart Finland och en socialt hållbar värld byggs upp i regeringsprogrammets samtliga strategiska helheter.

Ett ekonomiskt hållbart Finland

Det centrala temat för Agenda 2030 är att främja en ekonomisk tillväxt som gäller alla. Strävan är att bygga en stark ekonomisk grund för alla stater och en hållbar ekonomisk tillväxt som gynnar alla är väsentlig för välmående. Samtidigt lyfter Agenda 2030 fram att den sociala och ekonomiska utvecklingen är beroende av hållbar utveckling av jordklotets naturresurser. Demokrati, god förvaltningssed, rättsskydd och en verksamhetsmiljö som bjuder på möjligheter utgör förutsättningarna för en hållbar ekonomisk utveckling som gäller alla. Agenda 2030 strävar efter att bygga upp dynamiska, hållbara, innovativa och människonära ekonomier genom att särskilt främja ungdomssysselsättningen och kvinnornas ekonomiska möjligheter samt vettiga arbetsplatser för alla. Agenda 2030 betonar betydelsen av utbildning: alla länder har nytta av en frisk och utbildad arbetskraft. Varje land bär det primära ansvaret för sin ekonomi och sociala utveckling.

Målet för statsminister Marins ekonomiska politik är ökat välmående. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk utveckling, hög sysselsättning och hållbar offentlig ekonomi. Hållbar ekonomisk utveckling stöder sig inte enbart på en högre sysselsättningsgrad, men också på starkare arbetsproduktivitet. Kompetens och innovation är de viktigaste faktorerna för ökad produktivitet. Tillväxten kan grunda sig på både effektivare och mera hållbar användning av resurserna eller skapande av immateriell värden. Den

digitala teknologin spelar en central roll för hur ett stort antal olika innehåll kan ombildas till immateriella och samtidigt skapa nya värderingar och arbetstillfällen. Enligt regeringsprogrammet är Finlands framgång beroende av förmågan att utnyttja de möjligheter som förändringen erbjuder och utveckla de existerande styrkorna. Här spelar utbildningen en central roll. Enligt regeringsprogrammet ska den offentliga ekonomin vila på en stabil grund och skötas på ett hållbart sätt för att Finland ska kunna säkerställa tillgången på högkvalitativa tjänster där människovärdet respekteras och trygga försörjningen för hela befolkningen i landet. Regeringen vill sörja för förutsättningarna för liv och företagande i hela Finland med ett mångsidigt beaktande av regionernas och städernas behov: metropolområdet, stora städer med över 100 000 invånare och universitetsstäderna, stadsregionerna i medelstora landskapscentra, regionala städer samt glesbebyggda områden.

Regeringen har förbundit sig att stärka den offentliga ekonomins hållbarhet på lång sikt, så att vi inte hamnar i en ohållbar skuldsättningspiral som i längden tvingar oss att skära ned utgifterna eller höja skatterna. Regeringen fäster särskild vikt vid konsekvenserna av besluten på lång sikt. Som komplement till traditionella ekonomiska indikatorer och parallellt med dem utnyttjas indikatorer som beskriver den ekonomiska, ekologiska och sociala välfärden som stöd för beredningen av beslutsfattandet.

Den kris som coronaviruspandemin har lett till att lägesbilden för ekonomin blivit klart mörkare. Den tydliga minskningen av bruttonationalprodukten år 2020 och den fortsatta osäkerheten både globalt och i EU-gropen bromsar upp återhämtningen. Staten har skuldsatt sig betydligt på kort tid när den tagit emot det slag som förorsakades av räntesatsen i ekonomin. Dessa påverkar förutsättningarna för att skapa hållbar tillväxt på lång sikt och i vidare bemärkelse för att uppnå målen i Agenda 2030 som helhet. Krisen har också skapat ett behov att precisera målen för långsiktig stabilisering av den offentliga ekonomin i regeringsprogrammet. I den första fasen av hållbarhetsfärdvägen i juni 2020 drog regeringen upp riktlinjer där målet är att stabilisera den offentliga ekonomins skuld i förhållande till BNP före slutet av det här årtiondet. För stabilisering av skuldförhållandet krävs det en stärkning av den offentliga sektorn. I stället för att dra upp riktlinjer för uppställda mål under en mandatperiod är det skäl att planera hållbarheten i den offentliga ekonomin över flera mandatperioder. Därmed bör de åtgärder som tryggar hållbarheten i den offentliga ekonomin på sikt vidtas också efter innevarande mandatperiod.

Genomförandet av hållbarhetsfärdvägen följs upp och uppdateras regelbundet då beslut fattas om planen för den offentliga ekonomin och förslaget till statsbudget. Om de strukturella reformer som är under beredning och de reformer som aktiverar tillväxten inte är tillräckliga för befästande av den offentliga ekonomin på det sätt som eftersträvas, har regeringen förbundit sig att vidta nya åtgärder eller tillgripa sådana åtgärder som snabbt påverkar de offentliga inkomsterna och utgifterna.

På det globala planet är regeringens primära mål att utvecklingsländernas egna ekonomier ska erbjuda flera arbetstillfällen, näringar och välmående. Dessutom bör människor i en särskilt sårbar ställning eller situation ha större möjligheter till ett vettigt arbete och utkomst. Civilsamhällesorganisationernas utvecklingssamarbete spelar en central roll för genomförande av det här målet. Agenda 2030 förutsätter att utvecklingsländerna har en stark privat sektor, som producerar majoriteten av arbetsplatserna. För att uppnå målen för hållbar utveckling behövs det privat finansiering, teknologi och innovation. Finländska företags export och internationalisering är också kopplat till det här.

Ett effektivt och rättvist nationellt och internationellt skattesystem är väsentligt med tanke på inkomstfördelningen, finansieringen av tjänsterna, bekämpningen av grå ekonomi och sammanhållningen i samhället. Enligt regeringsprogrammets lägesbild ska Finland främja sådana nationella och internationella lösningar som tryggar och stärker Finlands skattebas globalt på ett hållbart sätt. Skattebasen för rörligt kapital läcker. På längre sikt bör koncerner i princip kunna beskattas som en enda helhet. I det första skedet måste man ingripa i aggressiv skatteplanering genom att intensifiera skattebasen och förhindra skatteflykt i anslutning till internationell investeringsverksamhet. Den grå ekonomin måste bekämpas internationellt och nationellt. Dessutom har Finland förbundit sig att stödja byggandet av skattesystem i utvecklingsländer.

Om man inte tar hand om hållbarheten i den offentliga ekonomin äventyras så småningom också möjligheterna att uppnå målen för social och ekologisk utveckling. Med ekonomisk hållbarhet avses dimensionering av hushållens, företagens och den offentliga sektorns verksamhet så att den på ett hållbart sätt kan jämkas samman med de på ett hållbart sett förutsebara ekonomiska resurserna. Med termen hänvisar man ofta i synnerhet till den offentliga ekonomins hållbarhet. Hållbarheten i den offentliga förvaltningen definieras av om den offentliga sektorn är tillräckligt stark att möta det tryck på utgifterna och effekterna av långsammare ekonomisk tillväxt som den demografiska förändringen kräver. De åtgärder som vidtas för att stärka hållbarheten i den offentliga förvaltningen är ökning av skatteinkomsterna, dämpning av utgiftsökningen och snabbare ekonomisk tillväxt.

Arbetet för ett ekonomiskt hållbart Finland och en ekonomiskt hållbar värld sker i synnerhet genom regeringsprogrammets sex strategiska helheter: Hållbar ekonomi, Ett klimatneutralt Finland som tryggar den biologiska mångfalden, Ett livskraftigt Finland, Ett Finland där förtroende och en jämlik arbetsmarknad råder, Kunskapens, utbildningens och innovationernas Finland samt Finland – större än sin storlek i världen.

Agenda 2030 i EU-politiken och det nordiska samarbetet

Finland förbinder sig starkt till EU-medlemskapet, till att utveckla unionen och till en politik i samklang med unionens grundläggande värderingar. Fokus i det europeiska

samarbetet ska ligga på de kärnuppgifter som tillför ett europeiskt mervärde, såsom på klimatpolitiken, handelspolitiken, den inre marknaden, sociala rättigheter samt den inre och yttre säkerheten.

EU har förbundit sig till genomförandet av Parisavtalet och genomförande av Agenda 2030. I enlighet med Finlands mål har EU kommit överens om klimatneutralitetsmål för 2050. Finland strävar dessutom efter att det mål för minskade utsläpp som ställts för 2030 höjs med minst 55 procent. Tyngdpunkten för de extra åtgärder som stramar åt EU:s mål för minskning av utsläppen ligger på utsläppshandeln.

Främjandet och uppnåendet av målen i Parisavtalet syns också i unionens budgetram och dess program. EU ska finansiera en socialt rättvis övergång till klimatneutralitet. Finland understödde en höjning av klimatåtgärdernas vikt till minst 30 procent av EU:s budget under den kommande budgetramperioden.

EU förbinder sig starkt att genomföra FN:s biodiversitetskonvention. EU bekämpar förlusten av biologisk mångfald och beaktar också vattendragens status.

Det centrala för EU samarbetet är att minska ojämlikhet och finna lösningar på globala problem som ökar ojämlikhet. Den sociala dimensionen är ett viktigt prioriteringsområde i EU. Nyckeln till en stärkt social dimension i EU är en uppdaterad och effektivare genomförd minimilagstiftning om sociala rättigheter och arbetslivet.

Till de centrala frågorna vid uppbyggandet av en socialt hållbar och jämställd union hör främjande av jämställdhet mellan könen i EU:s budget, genomförande av Istanbulkonventionen, det vill säga Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet i all verksamhet inom Europeiska unionen, stärkande av EU:s jämställdhetsarbete, förebyggande av åldersdiskriminering i beslutsfattandet inom EU samt stärkande av ungdomarnas delaktighet.

Finland verkar för EU:s globala strategi som ska stärka unionens roll som global ledare. EU:s partnerskap och samarbete med de afrikanska länderna intensifieras. Finland arbetar för en EU-politik som tryggar den arktiska regionens stabilitet, ekonomiska möjligheter, sysselsättning och särskilt sårbara natur. Den arktiska politiken måste ha fokus på att bromsa klimatförändringen. De nordliga näringarna och ursprungsfolkens rättigheter ska tryggas och det ska göras grundliga konsekvensanalyser av alla centrala projekt i den arktiska regionen.

Regeringen bereder en Europapolitisk redogörelse, som kommer att lämnas till riksdagen vid i början av 2021.

Nordiskt samarbete och Östersjösamarbete

De nordiska länderna är Finlands naturligaste samarbetspartner. De nordiska länderna delar samma värderingar om demokrati, öppenhet och välfärdsstaten. Finland stöder arbetet i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. I det nordiska samarbetet prioriteras praktiska resultat bland annat som föregångare i arbetet mot klimatförändringen, i digitaliseringen, på det kulturella området och inom försvaret.

Nordiska ministerrådets nya vision är att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade område före 2030. Genom sin vision stärker ministerrådet sina åtgärder mot klimatförändringen och även sitt stöd för exempelvis digital integration och medborgarnas rörlighet. Finland fortsätter med det nordiska klimat- och energisamarbetet för att uppnå kolneutralitet och stärka det gemensamma ledarskapet för den internationella klimatpolitiken.

En central form för regionalt samarbete kring Östersjön är EU:s strategi för Östersjöregionen och samarbetet i den kontexten. Finlands mål är ett rent Östersjön med en livskraftig marin natur som utnyttjas hållbart. Strävan är att göra Östersjöregionen till en föregångare för hållbar utveckling och för bioekonomi och cirkulär ekonomi.

3.2 Regeringsprogrammets strategiska helheter innehåller konkreta åtgärder

Regeringen har identifierat sju strategiska helheter, som används för ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Finland och världen. De strategiska helheterna är centrala företeelser där man samtidigt arbetar på att främja flera mål för hållbar utveckling. Utöver de strategiska helheterna ingår ett avsnitt om "Ett ekonomiskt hållbart Finland" som behandlar den ekonomiska politiken i regeringsprogrammet. Här definieras målen för och det centrala innehållet i regeringens ekonomiska politik.

Avsnitten om Ett ekonomiskt hållbart Finland och de strategiska helheterna utgör kärnan för regeringens förändringsagenda. De beskriver de delområden där Finland är tvunget att anstränga sig för att ett samhälle med hållbar utveckling ska vara möjligt hos oss och globalt. Ett ekonomiskt hållbart Finland och de strategiska helheterna genomför samtliga mål för hållbar utveckling.

Agenda 2030 betonar med eftertryck att målen för hållbar utveckling är inbördes beroende. Målen för hållbar utveckling kan inte granskas och genomföras separat från varandra utan förverkligandet av dem beror i hög grad på de inbördes kopplingarna. Genom regeringsprogrammets fenomenbaserade angreppssätt stöder man samtidigt genomförande av många mål för hållbar utveckling.

I februari 2020 granskade hållbarhetspanelen genomförandet av Agenda 2030 i Finland utgående från rapporten om Global hållbar utveckling och konstaterade att det centrala redskapet för förändring är att gå på djupet med samverkan. Hållbarhetspanelens budskap är att en hållbar förändring uppstår genom system som går in i varandra och medborgarnas agerande.

3.3 Regeringen arbetar för alla mål för hållbar utveckling

I de följande kapitlen behandlas regeringens mål och åtgärder för genomförande av målet för hållbar utveckling.

MÅL 1:

Att avskaffa all form av fattigdom överallt

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 1:

- 1.1:** Tack vare det heltäckande socialskyddet lever ingen i extrem fattigdom i Finland.
- 1.2:** Det har inte skett några betydande förändringar i andelen lågavlönade under de senaste åren. I de äldre årskullarna har andelen låginkomsttagare så småningom minskat.
- 1.3:** Finland har ett heltäckande socialskydd för hela befolkningen. Under de senaste åren har nivån på förmåner till dem som lever på basutkomststöd höjts något.
- 1.4:** Rätten till bastjänster, ägande och förvaltning av land och annan egendom har tryggats för hela befolkningen. Det är möjligt för alla att använda ny teknologi också inom de offentliga tjänsterna. Antalet personer med betalningsstörningar har ökat. Flera män än kvinnor har betalningsstörningar.
- 1.5:** Uppmärksamhet fästs vid de olika befolkningsgruppernas ställning inom ramen för förbättringen av samhällets katastrofberedskap och klimatförändringen.

Regeringens mål och åtgärder som främjar uppnåendet av SDG 1:

- Främjande av välmående och minskning av ojämlikhet, inklusive minskning av fattigdom och marginalisering
- Reform av socialskyddet, inklusive tryggande av äldre människors utkomst och minskning av fattigdom

Enligt de nationella definitionerna lever det människor i relativ fattigdom i Finland. Av dessa hör många till barnfamiljer (SDG-delmål 1.2). Därför strävar regeringen speciellt efter att minska pensionärernas och barnfamiljernas fattigdom och ökade fattigdom genom att samtidigt utveckla förmånerna och tjänsterna.

Regeringen fortsätter genomförandet av pensionsreformen från 2017 i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna (1.4). För att minska på fattigdomen bland de äldre medborgarna höjer regeringen bl.a. beloppet för de lägsta pensionerna och ökar mängden konstnärs- och idrottarpensioner.

Regeringen förbättrar utkomsten för barnfamiljer med låga inkomster och agerar konsekvent för minskning av fattigdomen bland barnfamiljer. Det förhöjda barnbidraget för ensamförsörjare höjs, barnbidraget för fjärde och femte barnet höjs liksom också försörjningsstödet och studiepenningens försörjarförhöjning.

Regeringen underlättar sammanjämkningen av avlönat arbete, företagande och övriga former av inkomst och förnyar det jämkade arbetslöshetsunderstödet. Utvecklingen av en kombinerad försäkring fortsätter inom ramen för förnyandet av socialskyddet och alternativ för förbättring av företagarnas social- och pensionskydd utreds. Utredningen om övergång till ett allmänt inkomstrelaterat arbetslöshetskydd för alla som uppfyller arbetsvillkoret fortsätter. Genom att stärka arbetsförmedlingstjänsterna kan man förebygga långtidsarbetslöshet och fattigdom.

Regeringen förtydligar socialskyddet eftersom utkomstskyddets roll har ökat till följd av bl.a. den låga nivån på grundskyddet och det komplicerade systemet. En helhetsreform av utkomststödet genomförs, som tryggar ett tillräckligt inkomststöd som beviljas i sista hand och åtgärder vid rätt tidpunkt för människors som behöver socialt stöd. I totalreformen av utkomststödet utreds bl.a. orsakerna till att ungdomar är beroende av utkomststöd och olika sätt att minska detta. Vid reformen av basskyddet utnyttjas försök.

Regeringen beaktar bättre än tidigare riskfaktorerna för utslagning och den generationsöverskridande utslagningen bl.a. med att rikta effektiva tjänster till riskgrupper genom utveckling av socialarbetet med vuxna och genom att omarbete klientavgiftslagen samt genom att satsa på småbarnspedagogik och förlänga läroplikten (1.4). Målet är att avlägsna hindren för vård och öka jämlikheten inom hälsa bland annat genom att utöka avgiftsfriheten och sänka avgifterna. Det här förbättrar riskgruppernas anpassningsförmåga och minskar deras sårbarhet för exempelvis ekonomisk och social förödelse och katastrofer (1.5). Anpassningsförmågan stärks i form av förebyggande tjänster till familjer som omfattas av socialvårdslagen och familjernas förutsättningar att få och beviljas hemtjänster underlättas. Ett krav på minimiantal anställda inom barnskyddet, som stegvis åtstramas, stiftas för att trygga rättigheterna och välmående för de mest sårbara barnen.

Från början av 2020 höjdes basrättigheterna, det vill säga nivåerna på minimibeloppet för rehabiliteringspenning, sjuk- och föräldradagpenning samt grunddagpenningen för arbetslöshetskyddet. Samtidigt höjdes barnbidragen för de familjer som har uppskattats ha den största risken för fattigdom (flerbarnsfamiljer, ensamförsörjarfamiljer) samt grunddelen för ensamförsörjarens utkomstskydd. Regeringen har också förbundit sig att höja grundskyddet och i samband med varje budgetmangling bedöma möjligheterna att inom ramen för utgiftsramen göra nya satsningar på minskning av fattigdom och ojämlikhet. Siktet är också inställt på en totalreform av utkomststödet. På längre sikt vidtas åtgärder mot fattigdom genom lansering av en socialskyddsreform. Regeringen bedömer i samband med varje budgetmangling möjligheterna att inom utgiftsramen göra nya satsningar för att minska fattigdom och ojämlikhet.

Det centrala för socialskyddsreformen är social rättvisa och tryggande av utkomsten när man råkar ut för de sociala riskerna. Beredningen av arbetet med socialskyddsreformen görs i en parlamentarisk kommitté, som behandlar basskyddet, inkomstskyddet, utkomstskyddet samt sambandet mellan dem och finansieringen samt dessutom bättre sammanjämkning av förmånerna än i dag. I arbetet beaktas specialgrupperna, som i dagens system inte omfattas av något skydd.

Regeringen har inlett en parlamentarisk kommittéberedning för skapande av en barnfamiljstrategi. Låg nativitet, åldrande befolkning, fattigdom bland barnfamiljer och marginalisering över generationsgränserna är utmaningar för vårt samhälle.

I Finland har långsiktigt arbete gjorts för minskning av bostadslösheten. Regeringen har lanserat ett samarbetsprogram med de centrala stadsregionerna, serviceproducenterna och organisationerna om halvering av bostadslösheten före 2023.

Till följd av coronaviruspandemin har brådskande åtgärder vidtagits för att trygga utkomsten under undantagsförhållanden. Till följd av den ökande arbetslösheten och permitteringarna samt för småbarnsföräldrarnas del övergång till distansundervisning av elever i den grundläggande utbildningen uppstod våren 2020 ett behov att befästa förmånssystemet med tillfälliga lösningar samtidigt som företagens sysselsättningsmöjligheter fick stöd genom tillfälliga lösningar för socialförsäkringsavgifterna.

Genomförande av globalt ansvar:

Målet för utvecklingspolitiken och -samarbetet är att avlägsna extrem fattigdom, minska ojämlikheten och en hållbar utveckling. Finland stöder genomförandet av målen och principerna för hållbar utveckling i utvecklingsländerna och globalt inom fyra tyngdpunktsområden. Utvecklingspolitiken grundar sig på våra värderingar och styrkor, ett tillvägagångssätt utgående från deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och långsiktighet.

Som ett genomgående mål för all verksamhet beaktas jämställdhet mellan könen, jämlikhet samt klimathållbarhet och en utsläppssnål utveckling. Den geografiska tyngdpunkten ligger på Afrika.

Under den pågående mandatperioden är regeringens resultatmål för utvecklingspolitiken följande: 1) Kvinnornas och flickornas rättigheter och ställning har förbättrats, 2) Utvecklingsländernas egna ekonomier erbjuder flera vettiga arbetsplatser, näringar och välmående, 3) Människorna i utvecklingsländerna har tillgång till jämställd utbildning och en öppen förvaltning i demokratiska samhällen, 4) Hållbar användning av naturresurserna har främjat klimathållbarheten och minskat växthusutsläppen.

Under varje tyngdpunkt genomförs ett flertal mål och delmål för hållbar utveckling. Vid uppföljningen utnyttjas mätare som följer SDG-indikatorerna och utvecklingsländerna får stöd med att genomföra och följa upp genomförande av sin egen Agenda 2030. Finland anser sig främja uppnåendet av SDG 1 med hjälp av de övriga målen och stöd enligt principen Leave-no-one-behind. Närmare om de konkreta åtgärderna i samband med respektive mål.

Humanitärt bistånd är en självständig del av den finländska utvecklingspolitiken. Biståndet ska grunda sig på behov och det kan inte ges på politiska grunder. Nöd hjälp kan dock för sin del främja uppnåendet av målen i Agenda 2030 eftersom grunduppgiften är att bevara människoliv och minska det mänskliga lidandet.

Finland bistår med motåtgärder för den kris som coronaviruset har orsakat i utvecklingsländerna inom ramen för biståndsarbetet. Även i den här situationen är våra långsiktiga satsningar exempelvis på förbättring av kvinnornas ställning viktiga och de stöder kris-hållbarheten. I september 2020 har verksamheten anpassats och finansiering anvisats för åtgärder i anknytning till coronakrisen för över 50 miljoner euro, där majoriteten tas ur utvecklingssamarbetsbudgeten för innevarande år och en del ur STM:s anslag.

Genom FN och övriga internationella organisationer och samarbetsorgan stöder och främjar Finland en modell med universell socialpolitik, där åtgärder och system täcker hela befolkningen. Till de centrala indikatorerna för all verksamhet hör socialskydd för alla, minskning av ojämlikhet, strävan efter total sysselsättning, vettigt arbete och deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna.

Finland är en aktiv aktör i den Internationella arbetsorganisationen ILO, som är en specialorganisation under FN specialiserad på social rättvisa och människovärdigt arbete.

MÅL 2:

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 2:

2.1: I Finland har man tryggat att alla har möjlighet till säkra och näringsrika livsmedel året om.

2.2: Det förekommer inte betydande undernäring i Finland, däremot växer andelen överviktiga.

2.3: I Finland har man tryggat allas rätt till mark och övriga produktionsresurser och -insatser. Det råder näringsfrihet i Finland.

2.4: Finlands mål är att utveckla ett hållbart livsmedelssystem och vi arbetar för det genom EU:s gemensamma jordbrukspolitik och tillgängliga nationella medel.

2.5: I Finland har säkrandet av jordbrukets produktionsinsatser och produktionsdjurens genetiska mångfald genomförts inom ramen för EU:s rättsakter och den nationella lagstiftningen i enlighet med internationella avtal.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 2:

För SDG 2 hänför sig regeringens åtgärder i synnerhet till förbättrade kostvanor samt hållbart främjande av jordbruket.

Ett av regeringens objekt för utveckling och övervakning är kvaliteten på och tillgången till kost för äldre personer och deras möjligheter till social gemenskap vid måltiderna. Likaså främjas en hälsosam kost och vikthantering för barnfamiljer på ett övergripande sätt. Hälsosam, social och ekologisk skolbespising utvecklas. Därtill utreds möjligheterna att införa mellanmål i samband med reformen av skoldagen. Forskningen om kost för barn och unga ökar som stöd för kostpolitiken (**2.1 & 2.2**)

Regeringen utreder möjligheten att ta i bruk en skatt som främjar folkhälsan och som skulle inrikta sig exempelvis på socker.

I de offentliga upphandlingarna ökar andelen inhemska, växtbaserade produkter och fisk i enlighet med kostrekommendationerna och kravet på låga kolvärden.

Regeringen förbättrar jordbrukets lönsamhet genom att främja aktiv jordbruksproduktion och ett hållbart livsmedelssystem (2.3) Stöden inriktas särskilt på aktiv och hållbar livsmedelsproduktion. Det ska utarbetas ett nationellt program för klimatvänliga livsmedel och en färdplan för att minska svinnet i livsmedelskedjan bereds. Dessutom uppdateras den nationella strategin för ekologiska livsmedel.

För att minska på utsläppen från jordbruket och öka kolsänkorna (2.4) främjar regeringen bl.a. ibruktagandet av sådana odlingstekniker som ökar kolbindningen eller minskar utsläppen (bl.a. våtmarksodling och biokol). Røjningen av torvmarker ska minskas genom ökad bearbetning och produktifiering av stallgödsel. Ett program för beskogning och anläggande av våtmarker inrättas för att åkrar som inte lämpar sig för livsmedelsproduktion och torvproduktionsområden som inte längre är i bruk ska kunna utnyttjas.

För att förbättra hållbarheten i djurproduktionen omarbetas djurskyddslagen och nya metoder och strukturella omorganiseringar som främjar djurens välmående tas i bruk. Genom att förbättra djurens välmående skapas en grund för hälsa, mindre användning av antibiotika och trygga livsmedel. Djursjukdomar motarbetas aktivt.

Genomförande av det globala ansvaret:

Främjande av livsmedelssäkerheten i utvecklingsländerna inom ramen för utvecklingspolitiken, men i det globala perspektivet påverkas detta betydligt också genom åtgärder inom många vanliga politiska sektorer: handelspolitik, hälsopolitik, utbildningspolitik osv. Ur politikrekommendationsperspektiv är det viktigt att granska livsmedelssäkerheten som ett system, livsmedelssystemet. Det finns över 800 miljoner personer som går hungriga i världen, vilket försvårar uppnåendet av samtliga utvecklingsmål.

Parallellt med undernäring räknat i kalorier hör två andra faktorer också till livsmedelssäkerheten, de ökade överviktsproblemen samt obalans i kosten: brist på vitaminer och spårämnen samt övriga problem i anknytning till dietsammansättningar. Finland stöder förbättrandet av livsmedelssäkerheten i synnerhet genom att främja organiseringen av småbrukare samt utvecklingen av en hållbar jordbruksproduktion och värdekedjan för livsmedel samt jordbesittning.

Finland stöder också samarbete mellan olika sektorer, i synnerhet för sektorerna livsmedel-vatten-energi-skog, och samarbete mellan flera aktörer för säkrande av livsmedelssystemen.

Finland strävar efter ett övergripande angreppssätt: parallellt med utveckling av den egentliga jordbruksproduktionen, och i hög grad som förutsättning för detta, är det viktigt att främja utvecklingen av landsbygdens livskraft, näringar, utbildning, marknadssystem,

finansierings- och försäkringssystem, markägandet samt i ett vidare perspektiv, bekämpning av erosion, vattenförsörjningssystemen, hållbart skogsbruk och jordmånens bördighet.

Inom den humanitära sektorn finansierar Finland Världslivsmedelsprogrammet WFP, som ombesörjer livsmedels- och kontanthjälp till världens krisområden. Nödhjälp i form av kontanter stöder den lokala livsmedelsproduktionen och ekonomin, när biståndstagarna kan köpa de produkter de behöver på de lokala marknaderna.

Finland deltar i det internationella samarbetet i kampen mot icke smittosamma sjukdomar (non-communicable diseases) och främjar en livsmedelspolitik som grundar sig på hälsa, hållbarhet och information i bland annat WHO. Finland stöder genomförandet av WHO:s oberoende högtstående NCD-kommissions rekommendationer.

Finland stöder det under WHO och FAO verkande Codex Alimentarius roll inom den globala livsmedelssäkerheten. Toppmötet om FN:s livsmedelssystem 2021 koncentrerar sig på livsmedelssystemens roll för uppnående av målen för hållbar utveckling och Finland deltar aktivt i beredningen av mötet.

Genom att delta i Världsoorganisationen för djurhälsas (OIE) samt Codex Alimentarius arbete förebyggs uppkomsten av nya djursjukdomar, bekämpas kända sjukdomar och främjas trygg internationell handel med djur och livsmedel.

På Finlands initiativ har Förenta Nationernas generalförsamling deklarerat 2020 till FN:s internationella växtskyddsår 2020 (International Year of Plant Health IYPH). Den internationella gemenskapen har på bred front välkomnat temaåret och det stöder särskilt genomförandet av SDG 2. Det internationella växtskyddsåret och åtgärderna i anknytning till det bidrar dessutom till genomförandet av SDG 1, SDG 13 och SDG 15.

MÅL 3:

Garanterat ett hälsosamt liv och främja välbefinnande för alla åldrar

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 3:

3.1: Finland har lyckats minska mödradödligheten under det uppställda målet (under 70 mödrar på 100 000 levande födda barn dör, i Finland färre än 10/år).

3.2: I Finland är dödligheten för nyfödda och barn under 5 år mycket låg och dödligheten har minskat klart, dvs. Finland har uppnått målet.

3.3: Finland har inte AIDS-, tuberkulos- eller malariaepidemier och vi har förebyggt spridning av hepatit, sjukdomar som smittar genom vatten och andra smittsamma sjukdomar enligt målet.

3.4: I Finland har vi lyckats minska förtida dödsfall i icke-smittsamma sjukdomar med hjälp av förebyggande och vård. Också mental hälsa och välbefinnande främjas. Situationen följs upp hela tiden och åtgärderna fortsätts och effektiveras.

3.5: I Finland har alkoholanvändningen minskat, i synnerhet bland unga. Antalet dödsfall i droger har ökat. Förebyggandet och behandlingen av droganvändning måste ytterligare effektiveras.

3.6: Antalet dödsfall i vägtrafiken har minskat men minskningen har varit för långsam i förhållande till målet att halvera antalet dödsfall (2010 -2020), De trafikskador som kommit till polisens kännedom har minskat enligt målet.

3.7: Målet att säkra att alla senast 2030 har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård har inte ännu uppnåtts, men situationen är skälig. Reproduktiv hälsa är med i nationella strategier och program.

3.8: Finland har ett täckande social- och hälsovårdssystem samt social trygghet. När det gäller kvaliteten och tillgången på tjänster på basnivå finns det dock rum för förbättring. Läkemedelsförsörjning och vaccinationer är tryggade för hela befolkningen. 3.9: Det förekommer mycket få döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier eller förorening och kontaminering av luft, vatten och mark i Finland.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 3:

- Välfärden främjas och ojämlikheten minskas
- Äldreanpassningen främjas
- Social- och hälsovårdstjänsterna förbättras

Regeringen främjar välfärden och minskar ojämlikheten med olika metoder. Regeringen främjar folkhälsan genom skattestyrning, bland annat genom att höja skatten på tobaks- och nikotinprodukter, alkohol och sockerhaltiga läskedrycker i olika grad. Under regeringsperioden utreds möjligheten att ta i bruk en skatt som främjar folkhälsan, vilken kunde gälla exempelvis socker. (SDG-delmål 3.4.)

Strävan är att minska för tidiga dödsfall i icke-smittsamma sjukdomar (3.4) genom att förbättra effekterna av förebyggande och behandling av folksjukdomar, genom att utöka rådgivning om levnadsvanor och förebyggande åtgärder med låg tröskel.

Regeringen har främjat mental hälsa genom att utarbeta en nationell strategi för psykisk hälsa och ett nationellt program för suicidprevention 2020–2030 och anvisa finansiering för den (3.4). Regeringen har också inlett åtgärdsprogrammet Arbetslivet och god mental hälsa, som ansluter sig till verkställandet av strategin.

Regeringen reviderar lagstiftningen om mental hälsa och missbrukartjänster. Regeringen uppdaterar rusmedelsstrategin för att förebygga drogmissbruk, främja det förebyggande arbetet och för att samordna de samlade missbrukartjänsterna (3.5). Regeringen fortsätter det målmedvetna arbetet för att minska tobaksrökningen och den totala alkoholkonsumtionen. Missbrukarvården ska göras effektivare och skadorna av drogmissbruk minskas genom att det utarbetas ett förvaltningsövergripande principbeslut av statsrådet om drogpolitiken. Dessutom ska minderåriga samt mödrar och familjer med missbruksproblem ska garanteras tillräckliga tjänster och rehabilitering.

För att förbättra den sexuella hälsan och den reproduktiva hälsan (3.7) stöder regeringen ofrivilligt barnlösas hopp om en familj med olika metoder och lika tillgång till assisterad befruktning tryggas. Regeringen stärker sexualundervisningen och genomför ett riksomfattande försök med avgiftsfria preventivmedel för personer under 25 år.

Regeringen utvidgar vaccinationsprogrammet, stöder positiva attityder till vaccinering och främjar vaccinationstäckningen. Screeningsprogrammet utvidgas för att främja förebyggande och stärka folkhälsan. (3.8.) Regeringen har berett sig för att anskaffa

Covid-19 vaccin för vaccinering av hela befolkningen. Finland deltar i EU:s gemensamma anskaffning av vaccin och ansluter sig också till den internationella Covax-vaccinmekanismen för att få vaccin som lämpar sig för olika befolknings-, ålders- och riskgrupper. Tilläggsfinansiering har reserverats för anskaffningen av vaccin.

Regeringen har inlett beredningen av social- och hälsovårdsreformen. De mest centrala målsättningarna med reformen är att minska skillnaderna i välfärd och hälsa, trygga jämlika och högklassiga social- och hälsovårdstjänster för alla finländare, förbättra tillgången

på och tillgängligheten till tjänster, trygga tillgången på yrkeskunnig arbetskraft, svara på de utmaningar som samhällsförändringarna för med sig och dämpa kostnadsstegringen. Genom att sänka klientavgifterna strävar man efter att undanröja vårdhinder och öka jämställdheten inom hälsan. Nödvändig vård ska tryggas för alla papperslösa. Regeringen inleder beredningen av en helhetsreform för att stöda och inrikta tillgången på social- och hälsovårdstjänster i syfte att avveckla många års vård- och serviceskuld. Dessutom förbinder sig regeringen att avveckla vård- och serviceskulden med en helhet på 450 miljoner euro åren 2021 –2023.

Som en del av reformen av social- och hälsovårdstjänsterna genomförs ett program för utveckling av framtidens social- och hälsocentraler, genom vilket man vill garantera snabb tillgång till vård och stöd i både hälsofrågor och sociala frågor. Målet är att stärka integrationen av social- och hälsovården och ett mångprofessionellt arbetssätt särskilt i fråga om de personer som har stora och mångfaldiga behov av stöd.

Regeringen utarbetar ett multiprofessionellt och förvaltningsövergripande åldersprogram som sträcker sig till 2030. Målet är att förbättra den åldrande befolkningens funktionsförmåga och utveckla åldersanpassade tjänster och livsmiljöer.

Regeringen uppdaterar lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (lagen om äldreservice). Till lagen har redan fogats bestämmelser som förbättrar kvaliteten på äldreomsorgen om minimidimensioneringen av personalen samt om införande av ett system för bedömning av servicebehovet och funktionsförmågan.

Regeringen utreder anordnande av miljöhälsovården som en del av social- och hälsovårdsreformen och situationen för dem som insjuknat på grund av inomhusluften så att de som blivit arbetsförmögna eller arbetsplatsförmögna på grund av inomhusluften inte blir utan utkomst (3.9).

I syfte att öka kulturens effekter på välbefinnandet stärker regeringen samarbetet mellan de olika förvaltningsområdena och tryggar förutsättningarna för kultur genom åtgärder som säkerställer nivån på statsandelarna, verksamhetsunderstöden och anslagen för de nationella institutionerna. I syfte att förbättra förutsättningarna för konst genomför regeringen en reform av systemet med statsandelar för utövande konst. Samtidigt främjas barnkulturen, den grundläggande konstundervisningen stöds och de allmänna understöden och projektstöden till barnkulturen höjs. Dessutom ska alla barn och unga garanteras en genuin möjlighet att ha en hobby som intresserar dem i anknytning till skoldagen.

Regeringen skärper skyldigheten att samråda med de unga, och nya verktyg tas fram för att utveckla förfarandet.

För att främja motion genomför regeringen programmet Finland rör på sig. Det nya idrottspolitiska samordningsorganet har inlett sitt arbete. Uppförande av idrottsanläggningar stöds, det eftersatta underhållet minskas och energieffektiviteten förbättras. För att främja jämlikheten inom motion och idrott beaktas särskilt personer med funktionshinder samt äldre.

Regeringen förbinder sig att bedöma konsekvenserna för barn av beslut, främja barnbudgetering, stärka faktaunderlaget för barnens välbefinnande samt barnens och ungdomarnas delaktighet.

Regeringen utarbetar ett åtgärdsprogram som syftar till att ingripa i mobbning och minska ensamhet.

För att trygga rättigheterna och välbefinnandet för barn i särskilt utsatt ställning föreskriver regeringen en minimipersonaldimensionering som gradvis skärps inom barnskyddet.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Ett viktigt mål för Finlands utrikespolitik är att förbättra kvinnors och flickors ställning. Inom utvecklingspolitiken har det ett nära samband med kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR, dvs. Sexual and Reproductive Health and Rights), vilka i praktiken borde genomföras inom ramen för alla länders primärvård. Primärvård och social trygghet som är tillgänglig för alla är av primär betydelse för kvinnors och flickors ställning och grundläggande rättigheter och för främjande av en stabil samhällsutveckling. Utan hälsa är det svårt att gå i skola eller delta i arbetslivet.

Finland främjar aktivt genom Världshälsoorganisationen WHO, andra internationella organisationer och partnerskap bl.a. genomförande av universell hälsotäckning, stärkande av hälsosystem, hälsofrämjande och minskning av hälsoskillnader, förebyggande och behandling av folksjukdomar samt stärkande av den globala kapaciteten vid beredskap för och bromsande av hot mot hälsan. WHO:s roll som normativt och tekniskt stöd för alla länder i världen är central i bromsandet av COVID-19 och vid återuppbyggnaden och genomförandet av de SDG-mål som gäller hälsan.

Finland har under 2020 anslutit sig till flera organisationer som främjar utveckling av vaccin och samarbete kring vaccin (inkl. CEPI, GAVI, IVI). Genom att stöda dessa organisationer är Finland med om att stärka alla länders, och i synnerhet utvecklingsländernas, beredskap att förebygga, minimera och hantera nationella och globala hälsorisker.

Finland genomför största delen av det arbete som gäller sexuell och reproduktiv hälsa genom FN:s befolkningsfond UNFPA, UNWomen, WHO:s och andra internationella och

finländska organisationer. Allt oftare utförs arbetet inom bräckliga områden och i humanitära kriser, där läget kan förändras snabbt och arbetet försvåras av de problem som är typiska för undantagsförhållanden, såsom svagt säkerhetsläge, bristande tillgång på vatten och energi och svårigheter att planera på lång sikt.

Finlands erfarenhet och lösningar i utveckling av social- och hälsovårdstjänster, digitalisering och utnyttjande av data, hälsofrämjande och hälso- och välmåendeteknologi gör att Finland är en efterfrågad samarbetspartner i den globala hälsans och hälsodiplomatins verksamhetsmiljö. Finland leder tillsammans med Tyskland EU-ordförandeländernas projekt (år 2019-22) för att stärka EU:s politiska och strategiska genomslagskraft inom den globala hälsan. Målet är att utveckla EU-ländernas samordning och kommunikation för att främja de strategiska prioriteringarna på ett förutseende sätt. Det är också en central del av samarbetet att främja unionens gemensamma värden, såsom demokrati och rättsstatsprincipen samt de grundläggande och mänskliga rättigheterna internationellt. FN:s teknologiinnovations laboratorium UNTIL:s och FN:s projektjänstbyrå UNOPS:s kontor i Finland främjar lösningar inom den globala hälsan.

MÅL 4:

Garanterar en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 4:

- 4.1: Finland har uppnått målen om fullgörande av grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.
- 4.2: Rätten till småbarnspedagogik omfattar alla barn lika.
- 4.3: Reformen av yrkesutbildningen har ökat flexibiliteten när det gäller tillgång till och fullgörande av studier.
- 4.4: Allt mer uppmärksamhet fästs vid kontinuerligt lärande.
- 4.5: Skillnaderna mellan könen när det gäller inlärningsresultat är fortfarande stora i Finland.
- 4.6: Läskunnigheten är på toppnivå i världen men kompetensen i såväl matematik som läskunnighet har sjunkit.
- 4.7: Hållbar utveckling integreras i alla utbildningsstadiet från småbarnspedagogiken till andra stadiet (också yrkesutbildning), och ingår också i de avtalsförhandlingar som förts med högskolorna.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 4:

- Utbildnings- och kunskapsnivån höjs på alla utbildningsstadiet, skillnaderna i lärande minskar och den utbildningsmässiga jämlikheten ökar
- Barnen och de unga mår bra
- Utbildning skapar jämställdhet och jämlikhet i samhället
- Finland är en internationellt attraktiv plats för studier, forskning och investeringar
- Alla unga hålls på utbildningsvägen

För att uppnå målen för regeringsprogrammet avlåter regeringen en utbildningspolitisk redogörelse till riksdagen i början av 2021. I den utbildningspolitiska redogörelsen ges en översikt och utvärdering av nuläget för utbildning och forskning och målläget i förhållande till regeringsprogrammets utbildningspolitiska huvudmål. Helhetsöversikten av utbildningen sträcker sig från småbarnspedagogik till högskoleutbildning. Riktlinjerna

på lång sikt handlar om att bevara och förbättra det finländska utbildningssystemets och forskningens kvalitet och genomslagskraft. Som en del av den utbildningspolitiska redogörelsen utarbetas dessutom åtgärder som koncentrerar sig på internationalisering och global genomslagskraft. (SDG-delmål **4.1, 4.2, 4.3.**)

Regeringen höjer läropliktsåldern till 18 år. Samtidigt genomförs i anslutning till läroplikten avgiftsfri utbildning på andra stadiet och utbildningen i övergångsskedet mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiet reformeras. Reformen träder i kraft stegvis från och med hösten 2021 för en åldersklass i taget. (**4.1, 4.3**)

På olika utbildningsstadier beaktas hållbar utveckling och klimatfostran, digitalisering, ekonomi- och arbetslivskunskaper samt sexual- och jämlikhetsfostran som övergripande teman. Regeringen stärker skolornas och läroanstalternas fostran och inkludering i demokrati och mänskliga rättigheter. (**4.7.**) Även det av Utbildningsstyrelsen verkställda programmet "Klimatansvar inom utbildningen" samt reserveringen av specialunderstöd för teman som gäller hållbar utveckling vid fortbildningsprojekt för lärare (ansökan år 2020) har varit positiva åtgärder för att uppnå mål 4.7.

Regeringen har berett ett riksomfattande program för ungdomsarbetet och ungdomspolitik för 2020-2023, där man bl.a. utarbetar en verksamhetsmodell för tillförlitlig och individuell bedömning av skolmognad, stöder minoriteter och förebygger utslagning, främjar ungas sysselsättning och mentala hälsa, ingriper i ungas rusmedelsanvändning och spelberoende, garanterar unga jämlika möjligheter till stöd i Navigator- verksamheten, beaktar ekonomi- och arbetslivsfärdigheter som en del av ungas välbefinnande. (**4.4.**)

Regeringen ökar betydligt antalet unga och vuxna som har färdigheter som behövs för sysselsättning, anständiga arbetsplatser och företagande, såsom teknisk och yrkesmässig kompetens (**4.3, 4.4.**)

Regeringens mål är att främja kontinuerligt lärande, stärka vuxnas bristande grundläggande färdigheter och att svara på arbetskraftsbehov inom olika regioner och branscher. Regeringen genomför en parlamentarisk reform av det kontinuerliga lärandet som svarar på behovet att utveckla och förnya det egna kunnandet under hela livet. Regeringens mål är att främja kontinuerligt lärande, stärka vuxnas bristande grundläggande färdigheter och att svara på arbetskraftsbehov inom olika regioner och branscher. Vid reformen beaktas också främjande av hållbar utveckling, eftersom globala medborgarfärdigheter är framtidens färdigheter, som behövs också i arbetslivet. (**4.4, 4.7.**) Riktlinjerna för reformen blir klara i samband med regeringens halvtidsöversyn. Genomförandet av reformen fortsätter över regeringsperioden.

Som en del av kompetensutvecklingen i arbetslivet erbjuds människor individuella utbildningshelheter exempelvis i läroanstalter på andra stadiet och inom det fria bildningsarbetet genom att det blir möjligt att avlägga också fristående yrkesexamina (4.4). Som särskild prioritering beaktas de som har litet utbildning, arbetslösa och personer som hotas av arbetslöshet och som behöver omskolas (4.5). Arbetskraftsutbildning som anordnas tillsammans med företag utökas. Dessutom ökas användningen av läroavtalsutbildning för att unga ska få sin första arbetsplats samt som led till omskolning och vuxenutbildning. De ersättningar som betalas för den tid läroavtalsutbildningen pågår ska förnyas och förenklas för att minska på arbetsgivarens administrativa börda. Också lärande som sker på arbetsplatsen och arbetsplatshandledarnas roll stärks.

Regeringen utvecklar studieledigheterna och möjliggör allt större användning av den genom att utveckla stöd för vuxenutbildning. Vuxenutbildningsstödet förnyas för att stöda kombination av arbete och studier.

Arbetslösas möjligheter att studera vid sidan av arbetssökning förbättras (4.5).

Regeringen har infört en subjektiv rätt till småbarnspedagogik på heltid. Lagen om småbarnspedagogik har ändrats och därigenom har barnens och familjernas jämlikhet stärkts. Dessutom genomförs ett pilotförsök med tvåårig förskola, en kontakt mellan rådgivningsbyrån och småbarnspedagogiken skapas och en modell för stöd inom småbarnspedagogiken utvecklas. I anknytning till programmet skapas ett forskningsprojekt där åtgärdernas effekt och resultat följs. Gruppstorleken för barn över 3 år minskas och kvalitetskriterier för småbarnspedagogiken utarbetas. Tillgången på yrkesutbildad personal inom småbarnspedagogiken ska tryggas i hela landet. På lång sikt ska målet vara att småbarnspedagogik på deltid är avgiftsfri.

Utvecklingsprogrammen "Utbildning för alla" förbättrar kvaliteten och jämlikheten inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och tryggar en jämlik start för lärandet samt förbättrar välbefinnandet. Målet är att minska och förebygga skillnader i inlärning samt att stärka stödet för lärandet. (4.2.)

Regeringen stärker studiehandledningen på olika utbildningsstadier. Färdigheterna för fortsatta studier för bland annat personer med invandrarbakgrund ska förbättras genom utökad studiehandledning och multiprofessionellt samarbete med familjerna (4.1).

Regeringen stärker genomförandet av reformen av yrkesutbildningen samt lärande på arbetsplatserna och utvecklingen av läroavtalsutbildningen. Nivån på finansieringen av yrkesutbildningen höjs för att trygga utbildningens kvalitet. (4.4.)

Gymnasieutbildningens kvalitet och verkställandet av den nya gymnasielagen stärks (4.1).

Regeringen utarbetar en plan för tillgång till högskoleutbildning. Planen ska behandla den sociala, regionala och språkliga jämlikheten inom högskoleutbildningen samt eventuella hinder för att olika minoritetsgrupper ska kunna söka till högskoleutbildning. Utifrån utredningen vidtas de åtgärder som behövs. Tydliga och mätbara mål sätts upp för att främja underrepresenterade gruppers möjligheter att antas till och genomgå utbildning. (4.3).

Regeringen har anvisat finansiering för en betydande ökning av nybörjarplatserna inom högskoleutbildningen. Målet är att höja utbildningsnivån, minska anhopningen av sökande och avhjälpa bristen på kompetent arbetskraft inom olika branscher och regioner. Antalet högskoleutbildade höjs till 50 procent av de unga vuxna före 2030. Studieplatser erbjuds särskilt till personer som avlägger sin första högskoleexamen och alternativa vägar för antagning till högskoleutbildning för branschbytare och personer som vill få tilläggskompetens utvecklas (4.3).

Regeringen fortsätter projektet "Läsrörelsen" som främjar läskunnighet och läsande. Regeringen stöder den grundläggande konstundervisningen och de allmänna understöden och projektstöden för barnkulturen höjs. Dessutom främjas sådan verksamhet i det civila samhället som inspirerar till läsande och stärker barns och ungas läsintresse.

Det utarbetas riksomfattande principer för identifiering och erkännande av kunnande. Målet är att kunnande som en individ förvärvat på olika sätt ska göras synligt i arbetslivet och utbildningssystemet (4.4).

Genomförandet av det globala ansvaret:

Att lösa krisen inom globalt lärande är i nyckelställning för att målen för hela Agenda 2030 ska uppnås. Finland stöder utvecklandet av utbildningssystemen i flera afrikanska och asiatiska länder, bl.a. genom samarbete mellan regeringar och civilsamhällesorganisationer. Möjligheten till lärande stöds i bräckliga stater, i konfliktområden och i humanitära kriser. Genom utvecklingsbiståndsmedel finansieras samarbetsprogrammet mellan finländska och sydliga högskolor, vars syfte är att stärka den institutionella kapaciteten i högskolor i utvecklingsländer. Finland har som ett samarbete mellan utrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och andra aktörer utrett metoder att påverka krisen inom globalt lärande och utarbetat prioriteringar för åtgärderna. Inom utbildningssamarbetet främjas också kunnande i hållbar utveckling och globala medborgarfärdigheter. Det är viktigt att lära ut dessa färdigheter utom till barn och unga också till den vuxna befolkningen.

UNESCO har det internationella samordnings- och uppföljningsansvaret för genomförandet av SDG 4. Finland stöder UNESCOs arbete både på sakkunnignivå och som finansier samt påverkar organisationens riktlinjer för verksamheten som medlem av förvaltningsrådet 2017-2021. Finland stöder 2019 -2020 genom ett frivilligt bidrag UNESCOs "Capacity

Development for Education Programme, CapEd” – arbete med en miljon euro om året. Programmet riktas till de minst utvecklade länderna (LDC), som har längst väg till att uppnå SDG 4:s mål. Dessutom stöder Finland UNESCOs projekt ”Strengthening Pre-Service Teacher Education in Myanmar” med sammanlagt fem miljoner euro åren 2020-2022. UNICEF genomför sin utbildningsstrategi ”Every Child Learns 2019-2030”, som svarar på den allmänna krisen inom lärandet. Finland är med i den partnerskapsgrupp som främjar verkställandet av strategin och det är meningen att samarbetet ska intensifieras ytterligare. Vid sidan av UNESCO-arbetet deltar Finland också genom UNESCOs Statistikinstitut (UIS) och OECD-arbetet i utvecklandet av de gemensamma uppföljningsindikatorerna för SDG 4 och förbättrandet av deras kvalitet.

Finland är med i FN:s klimatavtals Action for Climate Empowerment – samarbete och i diskussionen om bromsande av klimatkrisen genom utbildning. Som ett nationellt exempel på effektiviserad verksamhet har i Finland under ledning av Utbildningsstyrelsen 2019 genomförts ett påverkningsprogram ”Klimatansvar i utbildningen”, genom vilket inläring av klimatansvar och inkludering av det som en del av skolornas och läroanstalternas verksamhet stärktes. I programmet utarbetades tillsammans med olika aktörer ett gemensamt åtgärdsprogram för inläring av klimatansvar för att stärka temat i fortsättningen. Klimatansvaret omfattar både synvinklar på bromsande av klimatförändringen och anpassning till klimatförändringen.

I EU deltar Finland aktivt i diskussionen med medlemsländerna, DEAR-stödenheten (Development Education and Awareness Raising) och intressegrupperna om hur global fostran och utvecklingskommunikation ska beaktas som en del av EU:s kommande programmering av utvecklingssamarbetet åren 2021-27. Global fostran är också ett av målen i Lärare utan gränser-nätverkets arbete, som sänder sakkunniga inom undervisningssektorn till utvecklingssamarbetsprojekt, där det behövs stöd för att stärka undervisningens kvalitet.

Finland stöder utbildningssektorns arbete i humanitära kriser, bl.a. genom FN:s organisation för palestinska flyktingar UNRWA och de finländska civilsamhällesorganisationerna. Också av den humanitära finansiering som kanaliseras genom EU styrs 10 % till utbildning i nödsituationer. Att trygga utbildningen är särskilt viktigt i utdragna konflikter och i flyktingsituationer.

MÅL 5:**Uppnå jämställdhet och förstärka alla kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter****NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 5:**

5.1: I Finland är situationen i fråga om jämställdheten mellan könen god, men det finns fortfarande utmaningar.

5.2: Finland är det land i EU där det förekommer näst mest våld mot kvinnor, men det pågår många åtgärder för att förebygga våld och förbättra servicen.

5.3: Lagstiftningen som gäller skadliga sedvänjor har utvecklats, men det finns ännu utmaningar.

5.4: En reform av lagstiftningen om familjeledigheter med jämställdhet som mål går vidare och avsikten är att jämställdhetsperspektivet ska beaktas i reformen av den sociala tryggheten.

5.5: Jämställdheten uppfylls i det politiska deltagandet men i det ekonomiska beslutsfattandet finns utmaningar.

5.6: Servicen gällande sexuella och reproduktiva rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa är på en god nivå. Åtgärder vidtas för att ytterligare utveckla dessa och också för att öka sexualfostran som betonar självbestämmanderätten.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 5:

- Regeringens har som mål att förbättra jämställdheten i samhället och göra Finland till ett ledande land i fråga om jämställdhet och förbättrar ambitiöst jämställdheten på samhällets olika delområden.
- Regeringen har förbundit sig att främja jämställdheten mellan könen bland annat i budgetprocessen och i alla centrala reformer.

Regeringen har utarbetat ett jämställdhetsprogram, om vilket getts ett principbeslut av statsrådet och vars uppföljning inleds (SDG-del mål 5c). Regeringen främjar lönejämställdhet genom en omfattande åtgärdshelhet. Elimineringen av grundlösa löneskillnader och lönediskriminering ska främjas genom lagstiftning som ökar lönetransparensen (5.1, 5.a). Striktare åtgärder ska vidtas för att ingripa i grundlösa löneskillnader mellan män och kvinnor. Som en del av programmet utvärderas kollektivavtalens könskonsekvenser.

Regeringen tar i jämställdhetslagen i bestämmelser om utvidgade rättigheter och faktiska möjligheter för personal, personalrepresentanter och enskilda arbetstagare att öka löneomedvetenheten och effektivare ingripa i lönediskriminering. Också diskriminering på grund av graviditet förebyggs. Lagstiftningen ska preciseras så att

graviditet och uttag av familjeledighet inte får ha någon inverkan på huruvida en

visstidsanställning förlängs. Regeringen gör en utredning om hur anställningsskyddet för dem som återgår till arbetet efter familjeledighet kan förbättras, och utifrån resultaten av utredningen vidtas behövliga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder. Regeringen förebygger diskriminering vid rekrytering bland annat genom att göra en utredning om anonymt arbetssökande.

För att utveckla ansvarsfördelningen i hem och familj har regeringen inlett en parlamentarisk kommittéberedning för att utarbeta en nationell barnstrategi som bygger på FN:s konvention om barnens rättigheter (5.4). Vid sidan av den främjas åtgärdsförslagen enligt utredningen om växelvist boende och barnbidragen för det fjärde och femte barnet höjs. Dessutom beaktar regeringen bättre ensamförsörjares behov exempelvis genom att höja ensamförsörjartillägget på barnbidraget så att också familjer som är beroende av utkomststöd drar nytta av det. Likaså ska underhållsbidraget och försörjartillägget på studiepenningen höjas.

Regeringen genomför en totalreform av lagstiftningen om sexualbrott och utgångspunkterna för den ska vara integritet och rätt till sexuell självbestämmanderätt. Strafflagens definition av våldtäkt ändras så att den baseras på avsaknad av samtycke och så att rättssäkerheten tillgodoses. Utbudet av tjänster vid stödcentralerna för offer för sexualbrott och deras riksomfattande täckning utvidgas (5.2).

Regeringen bereder ett program för bekämpning av våld mot kvinnor, vars mål är att öka medvetenheten om våld mot kvinnor och att förbättra hänvisningen av offren till lämpliga tjänster. Regeringen ökar stödtjänsterna för offer och platsantalet och resurseringen för skyddshem till den nivå som Europarådet förutsätter. Samtidigt bekämpas också våld mot män i alla dess former (5.2). Resurser för arbetet mot könsstympning tryggas. Regeringen gör det möjligt att ogiltigförklara tvångsäktenskap och utreder kriminalisering av dem (5.3).

Det ska stiftas en lag om fastställande av könstillhörighet som respekterar självbestämmanderätten. Kravet på sterilisering slopas och de medicinska behandlingarna avskiljs från juridisk könskorrigering. Självbestämmanderätten för intersexuella barn stärks och kosmetisk, icke-medicinsk könsorganskirurgi för små barn slopas (5c).

Som en del av försvarspolitiken förbättrar regeringen kvinnors förutsättningar att avtjäna frivillig värnplikt och tjänstgöra inom Försvarsmakten bland annat genom jämställdhetsarbete och genom att öka medvetenheten om kvinnlig värnplikt. Det tillsätts en parlamentarisk kommitté för att utreda utvecklandet av den allmänna värnplikten och uppfyllandet av skyldigheten att försvara landet. Målet är att upprätthålla en stark försvarsvilja och stärka medborgarnas jämlikhet.

Regeringen genomför en reform av familjeledigheterna i samarbete mellan regeringen och arbetsmarknadsparterna. Målet är att familjeledigheterna och omsorgsansvaret ska delas jämnt mellan båda föräldrarna, att jämlikheten och jämställdheten i arbetslivet ska stärkas och att löneskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. (5.4). Reformen ska genomföras på ett sådant sätt att alla slags familjer behandlas jämlikt och olika former av företagande beaktas. Regeringen utreder också möjligheterna att öka flexibiliteten i arbetstiderna för att balansera kombinerande av arbete och familj och för att människor ska orka stanna längre i arbetslivet (5.4). Målet är att förbättra möjligheterna till deltidsarbete särskilt för småbarnsföräldrar och för dem som vårdar åldrande anhöriga. Moderskaps- och faderskapslagarna slås samman till en lag om föräldraskap (5c).

Regeringen inrättar ett uppföljningssystem för jämställdhet som täcker statens olika förvaltningsområden. Bedömning av könskonsekvenser bör i fortsättningen ingå i alla ministeriers och underlydande förvaltningars verksamheter.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finlands utrikes- och säkerhetspolitik grundar sig på de mänskliga rättigheterna. Ett centralt mål är att systematiskt främja jämställdheten mellan könen och att kvinnors och flickors mänskliga rättigheter uppfylls till fullo.

Finland betonar särskilt sexuell och reproduktiv hälsa och sexuella och reproduktiva rättigheter (SRHR), vilka för närvarande står inför utmaningar internationellt, också inom EU. I SRHR-rättigheterna är det fråga om rätten att besluta om sin egen sexualitet och könsuttryck, rätten och möjligheten att göra egna val, rätten att få sexuella och reproduktiva hälsovårdstjänster samt högklassig sexualundervisning samt rätten att vara skyddad mot våld och trakasserier. I praktiken är främjandet av SRHR-rättigheterna främjande av mödra- och reproduktiv hälsa, främjande av preventionmedlar och säker tillgång till abort, fungerande sexualuppföstran, arbete mot barnäktenskap och könsstympning, arbete mot könsrelaterat och sexuellt våld samt främjande av regnbågsmänniskornas rättigheter.

Regeringsprogrammet siktar på att 85 procent av alla nya projekt ska ha främjande av jämställdhet antingen som primärt mål eller att jämställdhetsperspektivet ska integreras i enlighet med OECD:s definitioner. Särskild strategisk vikt läggs vid kvinnors och flickors

sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR) samt vid arbete för att bekämpa våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor. De finländska civilsamhällesorganisationerna satsar i sitt arbete utom på att påverka lagstiftningen också starkt på att få till stånd en förändring på samhällsnivå genom att verka för att skadliga attityder och skadlig praxis slopas. (5.6)

Kvinnors och flickors behov och rättigheter är en central prioritering i Finlands humanitära riktlinjer. Finland stöder sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter särskilt genom FN:s befolkningsfond UNFPA och de finländska civilsamhällesorganisationerna.

Jämställdhet mellan könen, sysselsättning och ekonomiska möjligheter för kvinnor i utvecklingsländer främjas också med hjälp av anslag för utvecklingspolitiska investeringar. Hälften av det nya lån som 2019 beviljades åt Finnfund (210 miljoner euro) är avsett att placeras i företag som stärker den ekonomiska självständigheten för kvinnor i utvecklingsländer eller producerar tjänster som är viktiga för flickor och kvinnor. Jämställdhetsfrågor, kvinnors sysselsättning och ekonomiska möjligheter främjas också genom andra finansplaceringar och finländska civilsamhällesorganisationers utvecklingssamarbete under denna regeringsperiod.

Stärkande av kvinnornas roll vid fredsfrämjande i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1325 hör också till Finlands långsiktiga prioriteringar.

Finland stöder FN:s verksamhet för att främja jämställdheten mellan könen och lyfter särskilt fram genomförandet av Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor (CEDAW) och målen för Beijings handlingsprogram.

Regeringen stärker arbete för jämställdhet på EU-nivå. Finland stöder ett effektivt verkställande av EU:s strategi för jämställdhet mellan könen som publicerades i mars 2020. Viktiga prioriteringar som lyfts fram i strategin är att stoppa könsbaserat våld och stereotyper, främja ekonomisk jämställdhet (inkl. EU:s budget), att uppnå en jämn könsfördelning inom beslutsfattande, samt att främja jämställdhet mellan könen och stärkande av kvinnors roll i EU:s utrikespolitik. (5c)

EU bör utöka sitt arbete mot allt slags våld mot kvinnor och verka för att EU och dess medlemsstater ansluter sig till Istanbulkonventionen, för att man ska kunna inleda verkställandet av den.

Finland fäster också uppmärksamhet vid nya teman som blir aktuella, såsom de konsekvenser som ny teknologi och innovationer har på jämställdheten. Könsperspektivet på åtgärder mot klimatförändring är viktigt.

MÅL 6:**Garanterar tillgång till och ett hållbart användande av vatten och sanitet för alla****NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 6:**

6.1, 6.2: Finland har uppnått målen för att säkra tillgången på säkert och förmånligt dricksvatten för alla, samt för säkerställande av tillräcklig och likvärdig sanitet och hygien för alla.

6.3: I fråga om förbättrande av vattenkvaliteten har Finland gått framåt med att minska belastningen, men för en del av vattendragen och grundvattnet har inte en god ekologisk situation uppnåtts.

6.4: När det gäller effektivisering av vattenanvändningen har en svag positiv utveckling skett, men det finns ännu rum för förbättringar i fråga om återvinningen.

6.5: När det gäller integrerad förvaltning av vattenresurser har vattenförsörjningsplanerna och genomförandet av åtgärderna i dem gått bra framåt. I fråga om gränsvattendrag är samarbetet med grannarna exemplariskt.

6.6: Skyddet av vattenrelaterade ekosystem har gått framåt, men beroende på området finns det ännu behov av komplettering.

6.a: När det gäller det internationella samarbetet har Finlands roll varit större än Finlands storlek i världen både inom internationella organisationer och i utvecklingsländer.

6.b: I fråga om engagemang av lokalsamhällena har verksamheten gått framåt exempelvis inom de omfattande utvecklingsbiståndsprojekteten i Etiopien och Nepal.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 6:

Regeringen koncentrerar sig i vattenförsörjningen på hållbara lösningar för att trygga leveranssäkerheten och kvaliteten för tjänster också med beaktande av klimatkonsekvenserna och anpassning till förändring. Rätt till rent vatten och sanitet syns också starkt i Finlands utvecklingspolitik.

Regeringen genomför en nationell vattenförsörjningsreform, genom vilken lösningar söks för förnyande av Finlands vattenförsörjning och prognostisering av förändringar i verksamhetsmiljön. Målet är att trygga vattenverkens alla kunder trygg och högklassig vattenförsörjning. Samtidigt är målet att ta ett stort steg framåt mot koldioxidneutralitet och resurssmarthet vid vattenverken i Finland med utnyttjande av lösningar som baserar sig på ny teknologi och cirkulär ekonomi. (SDG-del mål **6.2, 6.1**).

Regeringen främjar cirkulär ekonomi för vatten genom att genomföra en åtgärdshelhet som gäller näringskretsloppet. Med hjälp av den ökar regeringen produktionen och konsumtionen av biogas och skapar en marknad för återvunna gödselmedel så att behovet att röja ny åkermark för gödselspridning minskar betydligt och näringsbelastningen på vattendragen lättar. (6.3.)

Regeringen fortsätter effektiviserat programmet för Östersjön och skydd av vattendragen åtminstone i sin nuvarande omfattning under valperioden för att uppnå ett gott ekologiskt tillstånd för vattendragen. Regeringen förbättrar Östersjöns tillstånd också genom att utvidga gips-, strukturkalk- och näringsfiberbehandling av åkrarna antingen som en del av programmet för miljöstöd till jordbruket eller genom andra specialåtgärder. (6.3.)

Regeringen minskar jordbrukets inverkan på vattendragen genom ett program för effektivisering av vattenskyddet och genom att fortsätta spetsprojektet för återvinning av näringsämnen. Dessutom främjar regeringen skydd mot översvämningar och åkrarnas vattenhantering. Åtgärderna inom vattenskyddet och -hanteringen riktas genom att samarbetet mellan odlarna ökas i fråga om lösningar för vattendragen. (6.5.)

Genomförandet av det globala ansvaret:

Vatten är en grundförutsättning för allt liv och ett livsviktigt villkor för människans verksamhet. Vatten är också en av nyckelfaktorerna för utveckling. Brist på vatten, översvämningar och dålig vattenkvalitet rör i synnerhet utvecklingsländer, och ett tryggt dricksvatten, sanitet, hygien och hantering av vattentillgångarna är en central del av och en förutsättning för hållbar utveckling i dessa samhällen. Brist på vattenförsörjning och dålig hygien är en jämställdhetsfråga. I många länder svarar kvinnor och flickor för hushållens vattenförsörjning. Den tid som används för att hämta vatten och särskilt bristen på anständig sanitet hindrar flickor och kvinnor från att gå i skola och att studera.

Finlands nya internationella strategi för vattensektorn (2018) som är gemensam för fem ministerier (UM, JSM, MM, ANM och SHM) styr alla verksamhet i anslutning till genomförandet av SDG, inklusive utvecklingspolitiken. Finland är i utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet inom vattensektorn känt särskilt för gränsvattensamarbete, inom vattendiplomati som förutseende fredsförmedlare samt för främjande av och kompetens inom vattenförsörjning, sanitet och hygien i flera utvecklingsländer, inkl. Etiopien, Nepal och Kenya. I dessa partnerskapsländer fortsätts det framgångsrika samarbetet. Programmet FinWaterWEI, som finansieras av Finland och koncentrerar sig på att stärka vattensäkerheten, stödde utvecklingen av vattensektorn i de centralasiatiska länderna åren 2010-2019.

Finland verkar aktivt inom FN och på andra internationella arenor för att främja vattensäkerhet, gränsvattensamarbete, god hantering av vattenresurser samt vattenförsörjning och sanitet som en del av de mänskliga rättigheterna.

Finland har varit en initiativtagare till båda de internationella vattenkonventionerna (UNECE:s gränsvattenkonvention 1992 och FN:s konvention om internationella vatten drag 1997) och stöder verkställandet av dem. Konventionerna är centrala instrument för att främja vattensäkerheten, eftersom de utgör ramen för användningen och skyddet av de internationella vattenresurserna och för det mellanstatliga samarbetet i samband med det. Samarbetet i hanteringen av delade vattenresurser kan hjälpa till att lindra spänningar mellan länder och främja regionalt samarbete.

Europeiska unionens råds resolutioner 2019 befäster EU:s förbindelse för säkert dricksvatten och sanitet som en mänsklig rättighet. EU:s nya dricksvattendirektiv syftar till att främja tillgången på vatten för de människor som är i den allra svagaste ställningen inom unionens område. Partsländerna i protokollet om vattenresurser och hälsa främjar säker vattenförsörjning på det paneuropeiska området och Världshälsoorganisationen WHO globalt.

Finländska företag verkar själva och via sina underleverantörer på områden som lider av olika problem som gäller vattnet. Den inhemska konsumtionen bygger starkt på vattenresurser som är belägna utanför Finlands gränser. Därför har som en del av det samhälleliga åtagandet för hållbar utveckling grundats en särskild vattenansvarsförbindelse för att främja hållbar användning och hantering av vatten samt uppmuntra företag i deras vattenansvarssamarbete, bistå vid identifiering av vattenrisker i värdekedjor samt i utvecklande av bästa praxis. Nyckeln till Finlands kompetens är förmågan att utveckla nya teknologiska lösningar t.ex. för hantering av risker i samband med vatten och översvämningar, modernisering av vattenförsörjningsverk, bekämpning av förorening av vatten och trygg återvinning av vatten och näringsämnen.

MÅL 7:

Garanterade tillgång till prisvärd, pålitlig, hållbar och modern energi för alla

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 7:

- 7.1: I Finland är energitillgången heltäckande.
- 7.2: Finland har lyckats öka andelen förnybar energi.
- 7.3: Finland har uppnått EU:s energieffektivitetsmål.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 7:

- Finlands mål är att vara klimatneutralt 2035 och uppvisa negativa koldioxidutsläpp kort därefter. Detta uppnås genom att utsläppsminskningståtgärderna påskyndas och kolsänkorna stärks.
- Regeringens mål är att öka användningen av förnybara energikällor och förbättra energieffektiviteten.

Regeringen främjar målet "förmånlig och ren energi för alla" på en energimarknad som fungerar väl och med hjälp av lagstiftning som säkerställer konsumenternas ställning.

Regeringen förbättrar energiförsörjningens leveranssäkerhet tillsammans med aktörerna inom branschen genom att utveckla ett smartare el- och fjärrvärmenät, förbättra överföringsförbindelserna och utnyttja nya möjligheter att lagra energi (SDG-delmål 7.1).

Åtgärder för att minska utsläppen genomförs bland annat genom att öka användningen av förnybara energikällor, förbättra energieffektiviteten samt främja elektrifieringen av processindustrin för att minska utsläppen. Finland ökar den förnybara energins andel bland annat genom att man ökar mängden vindkraft genom att göra de förfaranden inom förvaltning och planläggning som krävs för att bygga ut vindkraft mera smidiga. Regeringen stöder både energibolag som avstår från stenkolk och fastigheter med oljevärme att övergå till andra uppvärmningsformer under 2020-talet med särskilda åtgärdsprogram. (7.2.)

Regeringen bereder en färdplan för hållbar beskattning för att främja klimatmålet. I helheten ingår en reform av energibeskattningen och trafikbeskattningen, främjande av cirkulär ekonomi samt en utredning om konsumtionsbeskattning som baserar sig på utsläpp. (7.2. 12.c)

Regeringen sänker elskatten för industrin till EU:s miniminivå. Systemet med återbäring av energiskatten för industrin avvecklas med en övergångsperiod på fyra år, så att företagen inte har rätt till återbäring för 2025. De nuvarande energistöden används för att stödja industrins övergång till utsläppsfri teknik under övergångsperioden och även därefter. Kompensationen vid utsläppshandel upphör i sin nuvarande form. För energiintensiva företag skapas ett nytt tidsbundet elektrifieringsstöd som allt effektivare sporrar till klimatneutral produktion och elektrifiering av energiintensiva företag och som beaktar den kostnadsrelaterade konkurrenskraften.

Skatten på uppvärmningsbränslen, t.ex. stenkol, naturgas och bränsleolja, höjs med ett nettobelopp på 105 miljoner euro vid ingången av 2021. Höjningen av skatten på uppvärmningsbränslen omfattar också skärpning av beskattningen av torv. Vid beskattningen av torv införs från och med 2022 en mekanism för lägsta pris som tillsammans med priset på en utsläppsrätt gör att användningen av torv för energiändamål minskar åtminstone med hälften före 2030. Regeringen använder en del av fonden för rättvis omställning (JTF) till att stödja investeringar som ersätter torv. Ur samma fond stöds också torvföretagarnas och torvarbetarnas, som förlorar sin näring, anpassning samt bred diversifiering av näringsverksamheten i målområdena.

Den andra fasen av reformen av energibeskattningen inleds genom att i höst inrätta ett beredningsorgan som senast före utgången av 2021 ska utarbeta en färdplan för energibeskattningen. Tillsammans med utsläppshandeln bidrar färdplanen till att uppnå målet om klimatneutralitet 2035.

När det gäller att förbättra energieffektiviteten är byggnaderna i nyckelställning, eftersom produktionen av den energi som förbrukas i byggnader förorsakar under en tredjedel av växthusgasutsläppen i Finland (7.3). Regeringen upprättar i samarbete med aktörerna i branschen en sektorspecifik plan för klimatneutralitet i byggbranschen. Arbetet med att verkställa färdplanen för koldioxidsnålt byggande fortsätter och det satsas på styrning genom lagstiftning som grundar sig på klimatavtrycket under byggnadens hela livscykel. Verksamheten med energieffektivitetsavtal, som gett goda resultat, fortsätter. Energieffektivitetsavtalsverksamheten omfattar med bred täckning både slutanvändning av energi inom olika branscher och energiproduktion, överföring och distribution. Dessutom fortsätts prövningsbelagda investeringsunderstöd för energieffektivitetsprojekt för att påskynda företagens och kommunernas energieffektivitetsprojekt.

Regeringen genomför ett nationellt biogasprogram och stöder biogasinvesteringar (7.2).

Dessutom effektiveras insatserna för cirkulär ekonomi och materialåtervinningen i byggbranschen. Träbyggande främjas eftersom byggnader i trä också fungerar som kollager. Målet med den långsiktiga renoveringsbyggnadsstrategin är att andelen byggnader med nästan nollenergi ökar från 10 procent till över 90 procent före 2050. Ägare av bostadsbyggnader uppmuntras att göra reparationer som förbättrar energieffektiviteten bland annat genom energiunderstöd, som utdelas till ett belopp på sammanlagt 100 miljoner euro 2020-2022.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland stöder genom utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet en ökning av särskilt de allra fattigaste hushållens grundenergiförsörjning samt en koldioxidsnål och klimathållbar övergång i utvecklingsländer och framväxande ekonomier (7.b).

Finland bedriver internationellt innovationssamarbete och främjar internationalisering av rena lösningar. På så sätt främjar Finland den globala förändring som behövs vid övergången till ett förmånligt och rent energisystem.

MÅL 8:

Verka för en fortsatt inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 8:

8.1: Den ekonomiska tillväxten i Finland har varit måttlig under de senaste åren. De ekonomiska utsikterna såväl i Finland som i världsekonomin är mycket osäkra på grund av Coronapandemin.

8.2: Produktivitetens utvecklingen har försvagats.

8.3: Finland främjar företagande och hållbar tillväxt för företagen

8.4: Finland främjar resurseffektivitet genom cirkulär ekonomi

8.5: Sysselsättningsgraden är 71,9 %

8.6: Finland har lyckats minska antalet NEET-unga.

8.7,8.8: Finland verkställer ILO:s bestämmelser i arbetslivslagstiftningen, som gäller alla arbetstagare jämlikt.

8.9: Finland har lyckats med att främja hållbarheten inom turismbranschen.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 8:

- Skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten stabiliseras före decennieskiftet.
- Ojämligheten minskar och löneskillnaderna minskar
- Finland går mot klimatneutralitet före 2035

Coronaviruspandemin har haft en djup inverkan på samhället och på människorna. Utom att coronaviruset är ett hot mot hälsan har det förorsakat ekonomiska och sociala störningar som är till skada för människors utkomst och välbefinnande både i Finland och ute i världen. I Finland har regeringen reagerat snabbt på situationen och inrättat understöd för företag för att de ska klara sig i Coronaläget. Dessutom har regeringen infört tillfälliga ändringar i lagstiftningen som gäller permitteringar, samarbetsförfarande och rätten till arbetslöshetsunderstöd för permitterade och företagare. Regeringen eftersträvar med dessa åtgärder trygghet och flexibilitet på arbetsmarknaden under Coronatiden.

Också mitt under coronavirusepidemin är huvudmålet för regeringens ekonomiska politik att öka välmåendet. Det betyder ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, hög sysselsättning och hållbar offentlig ekonomi.

Regeringen tar i besluten om den ekonomiska politiken i beaktande målen för ett klimatneutralt Finland, beredskap för klimatförändringens inverkan samt Finlands mål och förbindelser gällande EU:s och den globala klimatpolitiken. (SDG-delmål **13.2**).

Under den första fasen i färdplanen för hållbarhet fastställde regeringen i juni 2020 målet att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet. Genomförandet av färdplanen för hållbarhet följs upp och planen uppdateras regelbundet i samband med beslut om planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen.

Övergången till en klimatneutral ekonomi infaller samtidigt som en mera omfattande omvälvning av arbetet. En rättvis övergång till en klimatneutral ekonomi stöds genom utbildning och sysselsättningstjänster, inkl. livslång handledning och genom att främja företagens verksamhet, utveckling av arbetet som sker på arbetsplatsen samt stärkande av kunskapslandet. Regeringen vidtar under regeringsperioden sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och som syftar till sysselsättningseffekter som motsvarar 80 000 nya sysselsatta.

Regeringen utarbetar ett program för hållbar tillväxt i Finland. Genom programmet förverkligas i den fortsatta beredningen målen för finansieringen inom EU:s instrument för återhämtning och resiliens. Målet för Finlands program för hållbar tillväxt är att under flera år rikta 0,9–1,2 miljarder euro till direkt stöd för den gröna omställningen. De långsiktiga industri-, energi- och skattepolitiska lösningar som regeringen slog fast vid sina budgetförhandlingar stärker Finland som ett tryggt, förutsägbart och konkurrenskraftigt land med tanke på investeringar och sysselsättning. Statsrådet kommer under hösten att ge riksdagen en redogörelse över den planerade användningen av medlen i programmet för hållbar tillväxt i Finland.

Den fenomenbaserade budgeteringen och budgeteringen av hållbar utveckling utvecklas utgående från förslagen i den arbetsgruppsrapport som finansministeriet publicerat. Klimatåtgärder i utvecklingsländerna stöds med internationell klimatfinansiering, som riktas lika mycket till att dämpa och till att anpassa sig till klimatförändringen.

Till trepartsberedningen av regeringens sysselsättningsåtgärder (**8.5, 8.6**) hör bland annat reformen av utkomstskyddet för arbetslösa, ett program för arbetsförmåga för partiellt arbetsföra, Utvecklingsprogrammet för arbetet och välbefinnandet i arbetet (Arbete2030), ett forsknings- och utvecklingsprogram för arbete, hälsa och arbetsförmåga samt utökad användning av lönesubvention. Målet för reformen av lönesubventionen inom den tredje

sektorn är att det till den nuvarande lönesubventionen ska knytas ett starkt individuellt stöd, en kartläggning av arbetsförmågan och andra tjänster, så att modellen blir ett nytt stöd för övergång till den öppna arbetsmarknaden. Särskilt kommunernas roll som anordnare av sysselsättningstjänster ska stärkas. Också arbetslivsfärdigheterna för dem som flyttat till landet ska förbättras och arbetskraftsinvandring av kunnig arbetskraft ska ökas. Sysselsättningstjänsterna reformeras så att de stöder en snabb återgång till arbetslivet.

Regeringens mål är att minska antalet unga som inte arbetar eller studerar. Syftet är att alla unga under 25 år och nyutexaminerade under 30 år ska garanteras en arbets-, praktik-, arbetsprövnings- eller motsvarande plats inom tre månader från det att arbetslösheten börjat. Navigatorns tjänster och verkstadsverksamheten för unga ska stärkas och utvecklas i samarbete med kommunerna. Regeringens mål är att till offentlig upphandling ska kopplas ett villkor om social sysselsättning. Dessutom ska bland annat användning av läroavtalsstudier ökas för att unga ska få sin första arbetsplats. **(8.5, 8.6.)**

EU:s region- och strukturpolitiska program för programperioden 2021-2027 omfattar åtgärder av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden (ESF) och Fonden för rättvis omställning (JTF). ESF-åtgärderna siktar bl.a. på att de arbetssökande, arbetslösa och personer utanför arbetslivet som deltar i projekten ska få arbete eller övergå till utbildning och på att minska problem med matchning av arbetskraft och strukturell arbetslöshet. Ett mål är också att utveckla arbetskrafts-, företags- och handlednings- och rådgivningstjänster för flera branscher och arbetsmarknaden så att de fungerar bättre.

Dessutom är strävan att t.ex. förbättra verksamhetsmiljön för social ekonomi och sociala företag samt förutsättningarna för affärsverksamhet och sysselsättning. Genom JTF-fondens åtgärder lindras de problem som förorsakas av de åtgärder som siktar på klimatneutralitet såsom minskning av arbetsplatser och behov av omskolning.

Vid sidan av ökad sysselsättning stärks den offentliga ekonomins hållbarhet effektivast av att produktiviteten för den offentligt finansierade serviceproduktionen förbättras. Regeringen stärker produktivitetsökningen för social – och hälsovårdstjänster och övrig offentlig förvaltning med organisatoriska åtgärder och med teknologiska metoder, t.ex. digitalisering. Offentlig upphandling och lokalförvaltning effektiveras.

Regeringen genomför en strategi för företagande **(8.3)**. Där beaktas bl.a. företag av olika storlek och unga tillväxtföretag. Handlingskoncept för stödjande av orken hos företagen ska främjas som ett led i arbetet för utveckling av ett ekosystem för företagstjänster. Nyetablerade småföretagare ska stödjas och företagsverksamhet i form av andelslag ska främjas. Ett koncept som stöder rekryteringen av företagets första utomstående arbetstagare utarbetas och ett försök med detta ska genomföras. Det ska också värnas om att marknaden för företagsfinansiering fungerar. Metoder att förbättra företagens sociala

trygghet och att förbättra pensionsskyddet ska utredas. Regeringen satsar på kvinnans roll i ekonomin och på kvinnligt företagande (8.5).

Regeringen har 2020 låtit göra en utredning om en företagsansvarslag och alternativen för att genomföra den. Syftet med utredningen är att stifta en lag om företagsansvar.

Regeringen främjar genom ett program för export och internationell tillväxt synergierna i internationaliseringsfinansiering för utveckling, innovationer och företag och finländska företags etablering på särskilt de framväxande marknaderna. Som en del av samma program utarbetar regeringen tillsammans med industrisektorerna branschspecifika färdkartor till utsläppssnål ekonomi.

Regeringen påskyndar övergången till bioekonomi och cirkulär ekonomi genom en strategi för hållbar tillväxt. Målet är en mångsidigare näringsstruktur och starkare export samt att hjälpa företag att förnyas och stärka sina verksamhetsförutsättningar och få till stånd internationella ekosystem i miljardklassen. (8.2, 8.3). Genom en ökning av produktionen och användningen av biogas stärks Finlands livskraft och den cirkulära ekonomin och verkningarna av klimatåtgärderna stärks (8.4).

Regeringen stärker företagets investeringsförutsättningar och utvecklingsfinansiering (8.3). Åtgärderna för utveckling av företagsfinansieringen i delen Ett livskraftigt Finland i regeringsprogrammet främjar också en hållbar tillväxt och uppnåendet av SDG-målen. Tillräckligheten av Finnveras fullmakter ska säkerställas med beaktande av behovet av riskhantering. Mångsidigare finansieringsalternativ för start-up-företag och små och medelstora företag stöds. Dessutom utvecklas den inhemska kapitalplaceringsmarknaden och ibruktagandet av nya finansieringsinstrument för investeringar utreds. Kompetenscentret för investeringar i samhällsutveckling bistår vid behov den offentliga förvaltningen vid upphandling av samhällelig påverkan till exempel genom (Social/Environmental/Development) Impact Bond – modellen, med andra ord med ett resultatbaserat finansieringsavtal.

Regeringen inleder en programhelhet för inhemsk turism, med vars hjälp den hållbara tillväxten inom turistbranschen fortsätts och en ökning av turistföretagandet stöds. (8.9). Mätning, uppföljning och utvärdering av turismens ansvarsfullhet på nationell nivå utvecklas med beaktande av särskilt Agenda 2030 -målen.

Regeringen stöder tillväxten inom de kreativa branscherna och stärker kulturturismen genom utnyttjande av t.ex. världsarvsdestinationer (8.9, 12.b).

Regeringen förbättrar jordbrukets lönsamhet genom att främja aktiv jordbruksproduktion och ett hållbart livsmedelssystem. (8.2). Investeringar tryggas genom ytterligare kapitalisering av Gårdsbrukets utvecklingsfond. Odlarnas ställning i livsmedelskedjan förbättras

genom konceptet "Gemensamt Matbord", genom att dagligvaruhandelns överlägsna förhandlingsposition försvagas samt genom partnerskap. (8.3). De nuvarande handlednings- och rådgivningstjänsterna till lantbruksföretagare kommer att samlas till en helhet och bilda ett nytt nätverksbaserat kompetens- och servicecenter. Regeringen främjar utveckling av nya innovationer och ny produktionsteknik för livsmedel och utveckling av nya vegetabiliska produkter. Fiskförädlingen ska i fråga om investeringsstöd vara på samma linje som övrig livsmedelsindustri. Stödsystemet för renskötseln utvecklas och investeringsstöden för renskötseln tryggas.

Regeringens mål är att skydda rättigheterna i arbetslivet och garantera en trygg arbetsmiljö för alla arbetstagare, särskilt dem som har en osäker anställning (8.8). Ställningen för dem som har snuttjobb och nolttimmarsavtal ska förbättras. Det ska göras en utredning om den arbetstid som det ska avtalas om i arbetsavtal. Etablering av arbetstiden för personer som arbetar varierande arbetstid ska fastställas i lag. Arbetarskyddstillsynen ska anvisas mer resurser för att säkerheten i arbetet, bekämpningen av grå ekonomi, tillsynen över anställningsvillkor samt tillsynen över utländsk arbetskraft ska effektiviseras. Informationsgången mellan myndigheterna ska förbättras. Utvecklingsprogrammet för arbetet och välbefinnandet i arbetet (Arbete 2030), som ingår i regeringsprogrammet, försnabbar förnyandet av verksamhetsätten på arbetsplatserna för att svara mot omvälvningen i arbetet och främja en trygg och hälsosam arbetsmiljö.

Slutligen ska det säkerställas att de som kommer till Finland för att arbeta kommer till landet med ett tillstånd som är avsett för förvärsarbete. Ställningen för utländska säsongsarbetare utan arbetsavtal (exempelvis bärplockare) ska tryggas genom lagstiftning. (8.7).

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland stöder tillväxtpotentialerna för små och medelstora företag i utvecklingsländerna genom investeringar, utveckling av miljön för affärsverksamheten, teknologi och innovationer. Finnfund erbjuder finansiering i form av placeringar och lån och Finnpartnership främjar partnerskap mellan finländska företag och företag i utvecklingsländerna. Dessutom påverkar vi för att ansvarsfullhet och hållbarhet ska inkluderas kraftigare i reglerna för den internationella handeln. Främjande av arbetsplatsernas kvalitet och ansvarsfull affärsverksamhet är centrala mål också i de finländska civilsamhällesorganisationernas utvecklingssamarbete, där ökade utkomstmöjligheterna för kvinnor betonas.

Jämställdhet mellan könen, sysselsättning och ekonomiska möjligheter för kvinnor i utvecklingsländer främjas också genom anslagen för utvecklingspolitiska investeringar. Hälften av det nya lån som 2019 beviljades åt Finnfund (210 miljoner euro) är avsett att placeras i företag som stärker den ekonomiska självständigheten för kvinnor i utvecklingsländer eller producerar tjänster som är viktiga för flickor och kvinnor. Jämställdhetsfrågor,

kvinnors sysselsättning och ekonomiska möjligheter främjas också genom andra anslag för utvecklingspolitiska investeringar under denna regeringsperiod.

Finland deltar aktivt såväl inom ILO som inom EU i samarbetet för att främja rättvis övergång. Dessutom deltar Finland aktivt i initiativ för att stärka ansvarsfull affärsverksamhet internationellt. Finland fortsätter företagsansvarsarbetet bland annat genom att år 2020 utreda företagens inverkan på mänskliga rättigheter och hanteringen av dem samt genom att utbilda företag och stöda att mänskliga rättigheter ska vara en grund för offentliga finansieringsinstrument.

På Finlands initiativ har i samband med ILO grundats en internationell koalition för förbättrande av arbetsförhållandena (Global Coalition on Occupational Safety and Health). Finland hör till koalitionens styrkommitté. Målet med koalitionen är att ta fram praktiska lösningar för förbättrande av arbetsförhållandena överallt i världen genom att verkställa FN:s , G7- och G20-ländernas samt Europeiska unionens förbindelser att förbättra arbetshälsa och arbetssäkerheten. ILO fungerar som sekretariat för koalitionen och till koalitionen hör bland annat Europeiska unionen, International Commission on Occupational Health ICOH, WHO som observatörsmedlem samt stater från samtliga kontinenter.

Finland främjar aktivt den europeiska ungdomsgarantin och verkar aktivt för att dela erfarenheter om hanteringen av ungdomsarbetslösheten.

Finland stöder människors utkomstmöjligheter och uppkomsten av människovärdiga arbetsplatser också i sin humanitära verksamhet i enlighet med ILO:s rekommendationer. Att stöda olika näringar är särskilt viktigt i samhällen som tagit emot stora mängder flyktingar. Finland kanaliserar sitt stöd särskilt via FN:s flyktinghjälpsorganisation UNHCR och FN:s organisation för palestinska flyktingar UNRWA samt de finländska civilsamhällesorganisationerna.

Uppföljningen av resultaten och verkningarna av den privata sektorn som stötts med utvecklingsbiståndsmedel utvecklas ytterligare. Uppföljningen inriktas på granskning av de verkningar som är viktigast med tanke på utvecklingspolitikens mål och principer. Det är till exempel viktigt att kunna granska vilken inverkan åtgärderna har för att förbättra utkomsten och servicen för de allra fattigaste.

MÅL 9:

Bygga upp en hållbar infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 9:

9.5: Finlands finansiering av forskning och utveckling har under senare år visat en nedåtgående trend. Målet är att betydligt höja forsknings- och utvecklingsintensiteten genom att öka de offentliga och privata satsningarna på forsknings- och utvecklingsverksamhet.

9.2, 9.4: Innovationsstöd riktas till förnyelse av industrin.

9.4: Finlands mål är att uppnå klimatneutralitet före 2035.

9.1, 9.5: Finlands framgång och internationella tillväxt har byggt på utbildning, forsknings- och utvecklingsverksamhet, teknologiskt kunnande och innovationer. Detta har skapat välstånd och förutsättningar för en socialt och miljömässigt hållbar tillväxt.

9.1: För trafikledsnäten behövs långsiktigt och systematiskt utvecklande och en korrigerig av underfinansieringen av investeringar.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 9:

- Finland är före 2030 ett samhälle med hållbar utveckling, vars forsknings- och innovationsmiljö är attraktiv internationellt.
- F & U – satsningarna höjs till 4 procent av BNP och Finland utvecklas till världens bästa miljö för innovationer och försök.
- Tilläggsfinansiering har anvisats för upprätthållandet och utvecklandet av trafik- och kommunikationsnäten. En riksomfattande 12-årig trafiksystemplan utarbetas.

Regeringens färdplan för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten (FUI-planen) blev klar våren 2020. Färdplanen definierar de centrala prioriteringarna i forsknings- och innovationspolitiken, målen och metoderna för de kommande åren för att förbättra FUI-verksamhetsmiljön och uppnåendet av målet på fyra procent av bruttonationalprodukten för privata och offentliga FUI-investeringar (SDG-delmål 9.5). Regeringen stöder tillväxten genom att satsa på FUI-verksamhet, utveckla nya verksamhetsmodeller för samarbetet mellan den offentliga och den privata sektorn samt öka antalet internationella toppexperter. I form av ett samarbete mellan den offentliga sektorn och den privata sektorn (av typ Public Private Partnership, PPP) ska det skapas sådana lösningar på globala

utvecklingsutmaningar som baserar sig på nationella starka sidor. Förvaltningsövergripande samordning och ledarskap inom innovations- och forskningspolitiken ska främjas genomgående i hela statsförvaltningen.

Regeringen skapar utifrån de nuvarande verksamhetsmodellerna förutsättningar för högskolor, forskningsinstitut och företag på olika håll i Finland att bilda kompetenskluster och kompetenskedjan stärks genom att yrkeshögskolornas, läroanstalternas och de små och medelstora företagens betydelse lyfts fram inom det nationella systemet för forskning, utveckling och innovationer. Dessa får stöd från bl.a. strukturfonden.

Regeringen ska främja Finlands förmåga att locka internationella och inhemska företag att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet i landet och stärker det finländska forskar- och vetenskapssamhällets internationella konkurrens- och attraktionskraft genom satsningar på forskningsmiljöer och forskningsinfrastrukturer.

Regeringen ska ta fram en strategi för förnybar industri som siktar till ökad export som skapar rum för en hållbar inhemsk efterfråge- och sysselsättningsökning.

Regeringen stöder industrins möjligheter att förbättra sin hållbarhet och sina klimatverksamheter. Innovationsstöd riktas via Business Finlands och VTT:s programarbete bl.a. till utveckling av produktionsprocesser och mera klimatvänliga produkter. Dessutom utarbetas under 2020 genom vilket det digitala kunnandet i små och medelstora företag inom industrin förbättras (9.2, 9.4). I samarbete mellan regeringen och industrin har utarbetats färdkartor, som har som mål att finna utvecklingsvägar mellan olika branscher och företag för att minska klimatutsläppen.

Regeringen har i juni 2020 i samarbete med industrins branscher färdigställt ett vägkartarbete som syftar till att hitta utvecklingsvägar för att minska klimatutsläppen inom olika branscher och företag. Med de vägkartor som utarbetats inom fyra energiintensiva branscher (energi, skog, teknologi, kemi) och nio andra branscher eftersträvas betydande minskningar av utsläppen av växthusgaser fram till 2035. De sektorer som deltar i projektet står för nästan hälften av Finlands växthusgasutsläpp.

Finland främjar europeisk industripolitik och hållbar tillväxt i det europeiska näringslivet. Finland främjar en aktiv handelspolitik, som baserar sig på öppenhet samt på främjandet av ett regelbaserat multilateralt handelssystem och av frihandeln, med beaktande av principerna för hållbar utveckling. Som en del av strategin för hållbar tillväxt utövar Finland inflytande i fråga om de kompetensområden och de program för utvecklande av europeiska ekosystem samt nya innovativa lösningar, såsom initiativ som gäller lagring av energi och batteritillverkning, som bereds inom EU (9.2) samt EU-kommissionens Green Deal – initiativ.

Finland har som mål att det ska bli ett strategiskt mål för EU att lyfta upp den europeiska utbildningen och forskningen så att den blir bäst i världen. Finland stöder en betydlig ökning av finansieringen för utvecklande och stärkande av programmen Horisont Europa och Erasmus+.

Regeringen ska göra det lättare för utländska forskare samt studerande och personer som avlagt högskoleexamen i Finland och deras familjer att stanna i landet genom att tillståndspraxis förnyas, uppehållstillståndprocesserna görs smidigare och växelverkan mellan högskolorna och arbetslivet stärks. De studerande ska beviljas uppehållstillstånd för hela den tid de avlägger examen och efter det att de har utexaminerats ska det förlängas till två år. Det ska göras ytterligare bedömningar av hur de studieavgifter som tas ut av studerande från länder utanför EU- och EES-området inverkar på internationaliseringen och högskolornas finansieringsbas.

Regeringen stöder utveckling av företags innovationer för hållbar utveckling och skalning av dem internationellt genom innovationsprogram⁵. De kan gälla t.ex. ren energi (SDG7), cirkulär ekonomi (SDG 8, SDG 12), smart industri (SDG 9), hälsa och välbefinnande (SDG 3), rena teknologier och koldioxidsnålhet (SDG 13), urbanisering (SDG 11) samt teknologier som främjar hållbarhet, såsom rymdteknologi. Också förnyande av olika branscher främjas för att säkerställa hållbar tillväxt, omfattande bl.a. batteribranschen, turistbranschen, rymdverksamhet, hälsobranschen samt trafik och handel. Regeringen bereder en tillväxtstrategi för hälsobranschen, reviderar gruvlagen och utarbetar en framtidsredogörelse för handeln.

EU:s region- och strukturpolitiska program för programperioden 2021-2027 omfattar åtgärder av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden (ESF) och Fonden för rättvis omställning (JTF). De centrala prioriteringarna inom ERUF-finansieringen kommer i Finland att vara FUI-verksamhet i anslutning till cirkulär ekonomi och klimatneutralitet samt finansiering av investeringar som förbättrar små och medelstora företags energieffektivitet i olika delar av landet. På EU-nivå har kommissionen ställt upp som mål att 30 % av ERUF-finansieringen ska riktas till finansiering av klimatmål. JTF-fonden koncentrerar sig på att lindra problem som förorsakas av åtgärder som siktar på klimatneutralitet (t.ex. behov av att förnya företag, arbetsplatser som försvinner, behov av omskolning). I programmet kommer också att ingå en helhet som gäller hållbar stadsutveckling med både ERUF- och ESF-åtgärder. Programmet stöder genomgripande olika SDG-mål.

5 Business Finlands samt VTT:s program

Regeringen höjer förädlingsgraden för träprodukter, främjar byggande i trä samt export av träprodukter. Regeringen ökar mervärdet på hållbar livsmedelsproduktion på hemmamarknaden och i exporten samt förbättrar verksamhetsförutsättningarna för branschen. (9.2.)

Regeringen uppdaterar den nationella bioekonomistategin i avsikt att främja Finlands ställning som föregångare inom hållbar bioekonomi, stärka landsbygdens livskraft och öka det mervärde bioekonomin producerar genom att utveckla nya mervärdesprodukter och – tjänster samt stärka förståelsen för de ekologiska gränserna som utgör grunden för användningen av naturresurser. Uppdateringen stöder genomgående olika mål såsom SDG 2, SDG 6, SDG 7, SDG 13, SDG 14 och SDG 15.

Regeringen ökar finansieringen av basstrafikhållningen på årsnivå med en permanent nivåhöjning. För upprätthållandet och utvecklandet av trafik- och kommunikationsnätet anvisas investeringspengar av engångsnatur, medräknat främjande av gång och cykling, underhåll och förbättrande av enskilda vägar samt förbättring av trafiksäkerheten i planeringsarbetet i spårtrafiken och elektrifiering av banor (9.1).

Regeringen fortsätter programmet med stöd för bredband, som stöder byggandet av bredbandsnät med topphastighet på områden där det inte byggs nät på marknadsvillkor (9.1).

Trafiksystemets funktion, säkerhet och hållbarhet utvecklas genom att en 12-årig riksomfattande transportsystemplan görs upp. Också kopplingen av Finlands trafiknät till det transeuropeiska transportnätverket TEN-T:s stomnätsskorridorer främjas. Målet med transportnätverket TEN-T är att främja ett säkert och hållbart trafiksystem som stöder ekonomins livskraft. (9.1.)

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland stöder hållbar och inkluderande industriell utveckling och utvecklandet av en hållbar infrastruktur genom multilaterala organisationer och den offentliga och privata sektorns investeringar i utvecklingsländerna. Finland främjar mångsidigt som en del av sitt multilaterala och bilaterala samarbete innovationer som svarar på den hållbara utvecklingens utmaningar och utvecklingsländernas behov. Finland finansierar UNICEFs och UNFPAs innovationsfonder, samt FN:s teknologi- och innovationslaboratorium (UNTIL) som grundades i Finland i november 2018. Dessutom har Finland bilaterala projekt inom den privata sektorn i Zambia och södra Afrika, där också innovationsperspektivet finns med. BEAM-finansieringsinstrumentet och dess efterföljare Developing Markets Platform är tillsammans med övriga Business Finland – program riktade till sådana finländska företag som söker möjligheter till innovativ affärsverksamhet på den framväxande marknaden.

Med finansieringsinstrumentet Investeringsstöd för utvecklingsländerna (PIF) stöds infrastruktur enligt SDG – målen i utvecklingsländerna.

Regeringen stöder utveckling av företags innovationer för hållbar utveckling och skalning av dem internationellt genom innovationsprogram⁶. De kan gälla t.ex. ren energi (SDG 7), cirkulär ekonomi (SDG 8, SDG 12), smart industri (SDG 9), hälsa och välbefinnande (SDG 3), rena teknologier och koldioxidsnålhet (SDG 13), urbanisering (SDG 11) samt teknologier som främjar hållbarhet, såsom rymdteknologi.

Finland utvecklar bilateralt och multilateralt innovationssamarbete med de viktigaste partnerländerna och med multinationella aktörer (såsom FN). De finländska företagens och innovationsaktörernas hållbara innovationer och teknologier kan hjälpa att lösa lokala, regionala och globala utmaningar inom hållbar utveckling. På så sätt främjar Finland den globala förändringen mot en resursstark ekonomi och hållbar tillväxt. Finland främjar samarbete och koherens mellan innovations- och utvecklingspolitik.

Finland stöder genom utvecklingssamarbete utveckling av hållbar infrastruktur, företagsverksamhet och teknologi samt inkluderande och hållbar industriell utveckling i utvecklingsländerna. Finland främjar internationell skalning av hållbara lösningar. (9.1, 9.2, 9.3, 9.5, 9.a, 9.c.)

Också de finländska civilsamhällesorganisationernas stöd för utvecklande av innovationsverksamheten i samarbete med lokala aktörer ger nya möjligheter för bl.a. skalning av sociala innovationer.

6 Business Finlands samt VTT:s program

MÅL 10:

**Minska ojämlikheten inom
och mellan länder**

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 10:

10.1: Inkomstutvecklingen bland den fattigaste andelen på 40 procent i vårt land har varit jämn i förhållande till den övriga befolkningen, men antalet mottagare av grundläggande utkomststöd har ökat kraftigt de senaste åren.

10.2: Ambitionen med vår universella välfärdsmodell är att främja allas sociala, ekonomiska och politiska deltagande.

10.3: Lagstiftningen har utvecklats i en riktning som betonar likabehandling och förebygger diskriminering.

10.4: Ökad jämlikhet har länge varit ett mål i åtgärderna för att utveckla finanspolitiken, lönepolitiken och den sociala tryggheten.

10.5: Finland har stöttat effektivare reglering och övervakning av globala finansmarknader och finansinstitut.

10.6: Finland har medverkat till att ge utvecklingsländerna stärkt representation och röst i beslutsfattandet i internationella ekonomiska och finansiella institut.

10.7: Finland har stött en regelbaserad och ansvarsfull migrationspolitik. Vi har förbättrat beredskapen för massinvandring. Likaså satsar Finland systematiskt på att förbättra kvaliteten på asylprocessen och rättssäkerheten för asylsökande.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 10:

- Regeringens strategiska mål är att främja välfärden och minska ojämlikheten.
- Regeringens mål är att respektera och främja tolerans och mänskliga rättigheter.
- Trygga försörjningen för alla.

Att inkludera alla i samhället är inte bara nödvändigt för att finansiera välfärdssamhället, utan det är också vår skyldighet gentemot varandra sett ur ett mänskligt perspektiv.

Regeringen minskar ojämlikheten i arbetslivet bland annat genom att utreda möjligheten att införa ett arbetsinkomststöd inom ramen för statens inkomstbeskattning. Stödet ska uppmuntra till att ta exempelvis deltidsarbete och ströjobb (SDG-delmålen **10.2**, **8.8**).

Vidare utreder regeringen nya metoder, exempelvis administrativa sanktioner, för att ingripa i uppsåtlig eller grovt vårdslös underavlöning (10.2). Andra metoder för att minska ojämlikheten är att samordna lönearbete, företagande och andra inkomstformer inom den sociala tryggheten, i synnerhet när det gäller arbetslöshetsförmåner, samt att samordna tjänster och förmåner som ett led i en reform av den sociala tryggheten.

En rättvis migrationspolitik ingår i åtgärderna för att minska globala former av ojämlikhet. Regeringen höjer antalet kvotflyktingar till minst 850 personer 2020. Därefter uppskattas antalet kvotflyktingar årligen uppgå till 850–1 050 med beaktande av antalet asylsökande. (10.7)

Regeringen säkerställer en smidig asylprocess och ser till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses samt bedömer om bevisröskeln är skälig. Asylansökningar ska behandlas utan onödiga dröjsmål i ett individuellt förfarande som garanterar rättssäkerheten. Målet är en behandlingstid på sex månader. Regeringen arbetar för att få till stånd avtal om återsändande med alla de centrala tredjeländer, vars medborgare Finland kan återsända på ett säkert sätt. Dessutom utvecklar regeringen lagstiftningen och tillämpningspraxis för att personer som har arbete men som har fått avslag på sin asylansökan ska få uppehållstillstånd smidigare på grundval av arbete. (10.7)

Regeringen utreder problemen med familjeåterförening och undersöker om inkomstgränserna för anknypningspersoner som får internationellt skydd är skäliga. Finland slutar tillämpa försörjningskraven på minderåriga anknypningspersoner som fått uppehållstillstånd på grund av behov av internationellt skydd. (10.7)

Asylsökandes rättssäkerhet stärks så att asylsökande kan anlita biträde vid asylsamtal. Därtill införs timarvoden för biträden och allmänna förvaltningsrättsliga besvärstider. Regeringen förbättrar den allmänna juridiska rådgivningen för asylsökande, utvärderar kvaliteten på asyloffarandet och tar reda på hur barnets bästa tillgodoses. Vidare säkerställer regeringen att de jurister som biträder asylsökande är kompetenta och noggranna. (10.7)

Regeringen utreder hur rätten till småbarnspedagogisk verksamhet tillgodoses för barn till papperslösa och asylsökande och tryggar varje ungs rätt till grundläggande utbildning, oberoende av om personen kommit till Finland under utbildningstiden eller är papperslös (10.7, 4.5).

Regeringen inför en modell för det integrationsfrämjande arbetet som går ut på att stödja invandrades etablering i arbetslivet och delaktighet i det finländska samhället. De integrationsfrämjande tjänsternas kvalitet, förpliktande karaktär och effekter ska förbättras på båda nationalspråken. Vid sidan om förvärvsarbete ska invandrare kunna få språkundervisning och exempelvis yrkesutbildning. Positiv och aktiv integration ska främjas genom att

stärka invandrades språkkunskaper och yrkesfärdigheter, stödja snabbare etablering i arbetslivet och förbättra deras kunskaper om och delaktighet i samhället. Invandrare måste få språkundervisning inom tre månader efter att de har fått ett positivt beslut om uppehållstillstånd.

Asylsökandes integration ska i fortsättningen inledas tidigare, redan på förläggningen. Regeringen skapar multiprofessionella integrations- och kompetenscenter som arbetar enligt samserviceprincipen och sprider modeller för bästa praxis i hela landet. Identifieringen och styrningen av invandrades kompetens stärks, likaså kompetenscentrumverksamheten för dem, och deras möjligheter att delta i integrations- och språkutbildning säkerställs. Under regeringsperioden utarbetas också ett omfattande handlingsprogram för bekämpning av rasism och diskriminering samt ett handlingsprogram för främjande av goda relationer mellan olika befolkningsgrupper, som ska komplettera statens program för integrationsfrämjande. Behovet av att lagstiftningsvägen ingripa i allvarliga organiserade former av rasism kommer att bedömas. (10.7)

Regeringen kommer att utveckla den systematiska uppföljningen av diskriminering och hatbrott, särskilt på nationell nivå. Vidare förbättrar regeringen genom sina åtgärder myndigheternas kompetens och medvetenhet i minoritetsfrågor.

Regeringen bereder ett tredje nationellt handlingsprogram för grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter (se även SDG 16). Problemen med att identifiera och rapportera problem med de mänskliga rättigheterna ska åtgärdas målmedvetet så att verksamhetsförutsättningarna för de särskilda ombudsmännen och andra myndigheter samt för organisationer i civilsamhället och internationella aktörer tryggas. Regeringen inför också en delreform av diskrimineringslagen. Dessutom stärker regeringen lagberedarnas kompetens i grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter. (10.3)

Möjligheten för personer som är marginaliserade eller löper risk att bli marginaliserade att få hjälp effektiviseras genom att förfarandet för att hänvisa dem till insatser förbättras mellan myndigheterna. Regeringen möjliggör en modell för tidig intervention, när flera indikatorer för marginalisering är uppfyllda och förbättrar på så sätt möjligheten att identifiera risken för marginalisering.

Vidare respekterar och främjar regeringen tillgodoseendet av alla samers och samegruppers språkliga och kulturella rättigheter med beaktande av internationella fördrag. Som ett led i det arbetet kommer förutsättningarna för att ratificera ILO:s konvention nr 169 att utredas. Arbetet med att revidera sametingslagen fortsätter i regeringen. Likaså arbetar regeringen fortsatt i sannings- och försoningskommissionen och stärker stödet till de samiska språkböna i överensstämmelse med de ökade behoven. (10.2, 4.5)

Regeringen vill främja äldreanpassningen i samhället och för att uppnå målet utarbetas ett förvaltningsövergripande åldersprogram 2020–2030. En reform av lagstiftningen om äldre har redan inletts.

Regeringen förbättrar äldres delaktighet och minskar ojämlik behandling, och inrättar i det syftet en tjänst och en byrå för en äldreombudsman. Ombudsmannen kommer att följa hur de äldres rättigheter tillgodoses och främja de äldres intressen och rättigheter på en allmän samhällelig nivå tillsammans med andra aktörer inom området.

Regeringen har förbättrat den ekonomiska situationen för pensionärer med låga inkomster genom att höja folkpensionen och garantipensionen. De höjda pensionerna ger pensionstagarna tryggad försörjning och minskar fattigdomen och misären. En stor del av pensionärerna med låga inkomster är ensamboende kvinnor. De höjda pensionsbeloppen förbättrar explicit deras ekonomiska försörjning och därmed också jämställdheten mellan kvinnor och män.

Regeringen ökar likabehandlingen av personer med funktionsnedsättning och minskar ojämlikheten genom att revidera handikappservicelagen med målet att individuella behov hos personer med funktionsnedsättning ska beaktas bättre (10.3). Samtidigt införs på försök personlig budget för personer med funktionsnedsättning. Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna tryggas på svenska och samiska samt på teckenspråk inom social- och hälsovården. Vidare utreds behoven av att uppdatera lagstiftningen om småbarns- pedagogisk verksamhet och grundläggande utbildning i överensstämmelse med teckenspråklagen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Stimulansprogrammet för det finlandssvenska teckenspråket fortsätter, bland annat kommer det läggas fast vilket organ som ska svara för forskning om finlandssvenskt teckenspråket. (10.3, 4.5)

Personer som hör till sexuella minoriteter och deras familjer kommer att stöttas med individuella tjänster vid rätt tidpunkt.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Åtgärder för att stärka rättigheterna och situationen för personer med funktionsnedsättning är ett viktigt fokusområde i Finlands utvecklingspolitik. Det är också ett genomgående mål som främjas dels med särskilda insatser, dels genom integrering i alla utvecklingspolitiska prioriteringar. Situationen för kvinnor och flickor med funktionsnedsättning är ett integrerat tema i alla jämställdhetsmål i Finlands utvecklingspolitik.

Finland arbetar aktivt inom EU, OECD och FN för att stävja aggressiv skatteplanering, skatteflykt och skadlig skattekonkurrens.

Finland stöder och eftersträvar att via FN och andra internationella organisationer och partnerskap främja en sammanhållen socialpolitik, där fokus läggs på social trygghet för alla, minskad ojämlikhet, strävan efter full sysselsättning och ett anständigt arbete, mänskliga rättigheter som rättesnöre i all verksamhet och målen för hållbar utveckling.

Finlands mål är att stärka både rättighetsbärarnas och ansvarsbärarnas kapacitet. Målet har främjats bland annat genom stöd till den internationella funktionshinderrörelsen, närmare bestämt International Disability Alliance, och finländska funktionshinderorganisationer som bedriver utvecklingssamarbete (i synnerhet Abilis-stiftelsen och Samverkan inom funktionsnedsättning rf). Deras partner i utvecklingsländerna är viktiga partner för Finland. Vidare är Finland en av de största finansiärerna av FN:s partnerskap för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UN Partnership for the Rights of Persons with Disabilities, UNPRPD). Dessutom stöttade Finland 2015–2020 FN:s särskilda rapportör för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Special Rapporteur on the Rights of Persons with Disabilities) och dennes arbete. Finland finansierar både Afrikanska unionens och EU:s funktionshinderarbete och utför aktivt påverkansarbete för att stärka tillgänglighetsanpassning i och bättre tillgång till utvecklingssamarbete och humanitär verksamhet inom ramen för det internationella nätverket Global Action on Disability (GLAD). Rent konkret kommer åtgärder för att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning fram i finländska civilsamhällesorganisationers program och projekt i form av anpassade verksamheter i varierande kontexter.

Att förbättra funktionshindrades situation är en av de viktigaste prioriteringarna i Finlands humanitära bistånd och politik. Med stöd av aktivt påverkansarbete och bidrag från Finlands sida godkände FN och de största humanitära organisationerna 2019 riktlinjer för hur personer med funktionsnedsättning ska inkluderas i humanitär verksamhet (Inter-Agency Standing Committee Guidelines on Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action). Finland verkar för genomförandet av riktlinjerna bland annat i egenskap av ordförande för den humanitära arbetsgruppen inom GLAD.

Finland deltar i det internationella samarbetet för att bekämpa diskriminering och hatretorik. Samarbete bedrivs bland annat i EU och Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter. Via samarbetet sprids information, erfarenheter och bästa praxis. Dessutom genomför Finland en rad projekt för att öka likabehandling och bekämpa hatbrott där också deltagare från andra stater ingår.

Finland stöder ett flertal internationella civilsamhällesorganisationer för att främja icke-diskriminering. Det är organisationer som utför påverkansarbete nationellt, regionalt och globalt, bland annat Minority Rights Group (MRG) och Centre for Economic and Social Rights (CESR). Finland har länge, 2015–2020, stött det arbete som den särskilda rapportören för extrem fattigdom och mänskliga rättigheter (Special rapporteur on Extreme Poverty and Human Rights) utför.

Internationella arbetsorganisationen ILO är en organisation inom FN som är specialiserad på social rättvisa och arbetsliv. Enligt ILO:s stadga kan en hållbar fred i världen endast grunda sig på social rättvisa. Via ILO och andra internationella organisationer och partnerskap stöder och främjar Finland en universell socialpolitisk modell, som innebär att åtgärder och system omfattar hela befolkningen.

MÅL 11:

Göra städer och mänskliga bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 11:

11.1: Läget är i praktiken det att vi har fullgoda bostäder och att de bostadslösa har blivit färre.

11.2: Av de som bor i städer har 94 procent tillgång till kollektivtrafik.

11.3.1: Markanvändningen har varit omfattande jämfört med befolkningstillväxten, men boendetätheten har ökat de senaste tio åren.

11.3.2: Markanvändnings- och bygglagen tillförsäkrar var och en rätt att delta i planeringen av markanvändningen.

11.4.1: Finland har infört fungerande lagstiftning för att skydda kultur- och naturarvet.

11.5: Katastrofer inträffar sällan i Finland och betydande ekonomiska eller hälsomässiga missförhållanden är ovanliga.

11.6: Städernas negativa miljökonsekvenser är små räknat per invånare.

11.7.2: Det finns relativt många utomhuslokaler som är tillgängliga för alla.

11.a: Nationell och regional utvecklingsplanering tillämpas i stor omfattning.

11.b: Städer och kommuner genomför planer för att reducera katastrofrisker.

11.c: Det ekonomiska stödet till byggnation i de minst utvecklade länderna är litet.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 11:

- Bostadslösheten halveras fram till 2023 och bostadslösheten elimineras fram till 2027.
- Matsvinnet halveras fram till 2030. Den största potentialen för utsläppsminskningar finns inom vägtrafiken.

Regeringen stöder en hållbar urbanisering (SDG-delmålen **11.3**) bland annat genom att fortsatt tillämpa stadsprogrammet för hållbar utveckling och genomföra ett förvaltningsövergripande förortsprogram, som främjar de boendes välfärd och delaktighet samt bostadsområdenas livskraft och förebygger en kraftig segregering av bostadsområdena. Klimatneutralitet och grönområden ska stå i fokus när bostadsområdena utvecklas.

Finland utarbetar en nationell stadsstrategi, som ska möta möjligheter och utmaningar med urbaniseringen med utgångspunkt i de övergripande målen i FN:s program för stadsutveckling (11.3). Regeringen utgår från att region- och stadsutvecklingen ska präglas av social rättvisa, hållbar miljö och ekonomiskt ansvarstagande. Regionernas, kommunernas och städernas livskraft och mångfald stärks som ett led i strategin för hållbar tillväxt. Det tas fram ett handlingskoncept som utgår från regioner alternativt teman, baserar sig på avtal och partnerskap och tillgodoser särdragen i varje region. Samtidigt utarbetas ett åtgärdsprogram för glesbygden, där det ingår en rad försök för att utveckla livskraften och välfärden i glesbebyggda områden. (11.a)

Regeringen upprättar ett åttaårigt bostadspolitiskt utvecklingsprogram för 2021–2028. Därutöver har regeringen som mål att eliminera bostadslösheten fram till 2027 och halvera den fram till 2023 (11.1). För det ändamålet har regeringen startat ett program för samverkan med de viktigaste stadsregionerna, tjänsteleverantörerna och organisationerna. Regeringen ser också till att det finns tillräckligt med statligt stöd för bostadsproduktion till överkomlig kostnad, inklusive boende för grupper med särskilda behov. Dessutom utvecklar regeringen boende i gemenskap och genomför ett åtgärdsprogram för äldres boende. Också boendemöjligheter för rehabiliteringsklienter inom mentalvården och missbruksvården främjas. Åtgärderna i programmet för förortsutveckling avser att minska segregationen och förbättra välfärden i ytterstadsområdena på längre sikt.

Regeringen reviderar markanvändnings- och bygglagen och det primära målet är bland annat att uppnå ett klimatneutralt samhälle och stärka den biologiska mångfalden. Med god planering av markanvändningen kan man göra samhällena betydligt mindre utsatta för konsekvenserna av klimatförändringen. Med hjälp av MBT-avtal för de största tillväxtregionerna byggs klimatneutrala stadsregioner upp, utökas bostadsproduktionen och höjs färdmedelsfördelningen till de hållbara färdvägarnas fördel (11.2, 11.3, 11.6).

Vidare ökar regeringen myndigheternas närvaro och synlighet, i synnerhet i de områden där servicenivån är sämst (11.3, 11.a).

Regeringen ökar spårinvesteringarna, avlägsnar farliga plankorsningar och bereder ett principbeslut om trafiksäkerhet. Lagen om transportservice utvärderas och åtgärder vidtas för att se över bestämmelserna om taxitrafik.

Regeringen stöder kommunernas och regionernas beredning av egna planer för klimatneutralitet, likaså genomförandet av klimatåtgärder. Miljöministeriet har ett pågående fyraårigt program för klimatlösningar i kommunerna och regionerna. Programmet fokuserar på åtgärder för att påskynda klimatarbetet i kommunerna och regionerna. Via programmet finansieras årligen drygt tio av kommunernas och regionernas egna klimatprojekt, drygt tio småskaliga försök och ett flertal omfattande projekt som kommer klimatarbetet i

alla kommuner till godo. Programmet får större genomslag tack vare interaktivt och motiverande samarbete mellan olika intressentgrupper på nationell, regional och lokal nivå.

Finland har förbundit sig att halvera utsläppen från trafik och transporter fram till 2030. Den största potentialen för utsläppsminskningar finns inom vägtrafiken. Regeringen främjar övergången till hållbara biodrivmedel och andra utsläppsnåla alternativ inom tung trafik och flygtrafik. En skatte- och avgiftsreform för hållbara transporter kommer att starta. Möjligheterna att anlita kollektivtrafik, gå till fots och cykla ska utökas. Konverteringsstödet fortsätter på nuvarande nivå. Det säkerställs att konverteringar av bilens drivkraft som möjliggör mindre utsläppsnåla rörelser beaktas i bil-, fordons- och drivkraftsskatten. (11.2, 11.6)

Regeringen driver på elektrifieringen av trafiken. I lagstiftningen införs en skyldighet att bygga upp en laddningsinfrastruktur för elbilar i samband med stora renoveringar av husbolag och affärslokaler. Servicestationsskedjor åläggs skyldighet att bygga laddningsstationer för elbilar i anslutning till servicestationerna. (11.2, 11.6)

Regeringen involverar biogas i skyldigheten att distribuera biodrivmedel. Med hjälp av en skyldighet att blanda biodrivmedel i flygbränsle ställer regeringen som mål att 30 procent av biodrivmedlen inom flygtrafiken 2030 ska uppfylla hållbarhetskriterierna. Pilotprojekt med klimatneutrala syntetiska bränslen påskyndas och produktionsstarten främjas. Finland fortsätter sitt aktiva arbete för att minska utsläppen från luftfart och sjöfart på ett internationellt plan. (11.6)

Dessutom genomför regeringen det nationella luftvårdsprogrammet 2030, där åtgärderna inriktas på att minska utsläppen av mikropartiklar till luften. Syftet är att minska de sanitära olägenheterna av luftföroreningar (11.6).

Regeringen börjar utarbeta en kulturarvsstrategi i syfte att stärka skyddet, bevarandet och hållbar användning av kulturarvet. Det anses också viktigt att värna skyddet av det immateriella kulturarvet (11.4).

I beredningen av det nya programmet för en arkitekturpolicy beaktar regeringen de förändringar som påverkar framtiden, deras konsekvenser för den byggda miljön och möjligheterna att förbättra kvaliteten på livsmiljön via arkitekturen. Hållbar utveckling och livscykel-tänkande är framträdande aspekter. Regeringen inleder också åtgärder för att effektivisera användningen av kulturlokaler.

Vidare stöder regeringen byggande av idrottsanläggningar, minskar det eftersatta underhållet och förbättrar energieffektiviteten. Antalet närliggande idrottsanläggningar och friluftsleder utökas och befintliga anläggningar och leder totalrenoveras. Utbudet av

närmiljöer som är viktiga för barns, äldres och särskilda gruppers fysiska aktivitet i vardagen, exempelvis parker och grönområden, utökas. En nationell strategi för rekreation och fritidsanvändning utarbetas. (11.7)

Regeringen verkar för bättre tillgång till snabba kommunikationsnät, som stöder framtida kundbehov, digitala tjänster och automatisering.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland har tagit globalt ansvar som medlem i FN:s program för boende- och bebyggelsefrågor (UN Habitat).

EU:s ministrar med ansvar för stadsfrågor antog 2016 en gemensam resolution, Pact of Amsterdam, där huvuddragen i en stadsagenda läggs fast. Finland främjar hållbar stadsutveckling genom att delta i partnerskapsgrupperna i Stadsagenda för EU (Urban Agenda for the European Union). Stadsagendan för EU stöder också genomförandet av programmet för ny stadsutveckling (New Urban Agenda), som godkändes av FN:s konferens Habitat III 2016.

Finland engagerar sig för att minska utsläppen inom trafik och transport och för att utveckla digitalisering, automatisering och hållbar transportinfrastruktur inom EU, Internationella sjöfartsorganisationen IMO och Internationella civila luftfartsorganisationen ICAO samt ordnar internationella evenemang för att främja dessa teman.

MÅL 12:**Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster****NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 12:**

12.1: Finland har ett nationellt program för hållbar konsumtion och produktion (KULTU) och Finland är en av tre aktörer som leder det globala programmet för hållbart byggande (Sustainable Building and Construction) (One Planet Network).

12.2: Resurseffektiviteten har ökat, men användningen av råvaror är omfattande och materialfotavtrycket per capita är cirka 29 ton.

12.3: Finland bereder en metod för beräkning av matsvinn och en färdplan med mål för minskat matsvinn.

12.4: Finland är part i alla multilaterala miljöavtal om kemikalier och aktiv deltagare i det frivilliga instrumentet Strategic Approach to International Chemical Management (SAICM). Vi har ett nationellt kemikalieprogram.

12.5: Mängden kommunalt avfall per capita har legat under EU-genomsnittet, men ökade 2018.

12.6: Bokföringslagen förutsätter att företag av allmänt intresse (bl.a. börsbolag, kreditinstitut och försäkringsbolag) i sina årsrapporter behandlar frågor om samhällsansvar.

12.7: Enligt europeiska jämförelser använder Finland framgångsrikt offentlig upphandling för att stödja strategiska innovationer.

12.8: Hållbar utveckling har inkluderats i undervisningen på alla utbildningsnivåer.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 12:

Regeringen ser cirkulär ekonomi som fundamentet i den nya ekonomin och bland annat som en metod för att stödja hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Under regeringsperioden genomförs ett nytt program för att främja cirkulär ekonomi. Där läggs mål och indikatorer fast, anges nödvändiga åtgärder och avsätts resurser för att främja cirkulär ekonomi och generera systemisk förändring. Dessutom införs det ett tidsbestämt stöd för investeringar i cirkulär ekonomi för att sådana investeringar påskyndas. För att minska plastkonsumtionen och öka materialåtervinningen genomförs en nationell färdplan för plast. Den nationella avfallsplanen "Från återvinning till cirkulär ekonomi" styr åtgärderna för byggavfall, biologiskt nedbrytbart avfall, kommunalt avfall samt elektriskt och elektroniskt avfall. Dessutom genomför Finland EU:s omfattande avfallspaket. (SDG-delmålen **12.2, 12.5**)

Regeringen inför en skattereform för hållbar utveckling. I den ingår också åtgärder för att främja cirkulär ekonomi och utreda utsläppsbaserad konsumtionsbeskattning (12.c).

Ett av de mest effektiva sätten att garantera hållbara konsumtions- och produktionsmönster är att göra offentliga upphandlingar mer ansvarsfulla. För att förbättra effektiviteten och det strategiska ledarskapet vid offentlig upphandling har stat och kommuner utarbetat en gemensam strategi för offentlig upphandling. Innovativ offentlig upphandling är ett sätt att främja social, klimatomfattig och hållbar utveckling (bl.a. klimatneutralitet och cirkulär ekonomi) och möjligheterna att uppnå sysselsättningsmålen. (12.7)

Regeringen främjar hållbara konsumtions- och produktionsvanor genom att via lagstiftning satsa på att ge delningsekonomi större spridning. Lagstiftningen kommer att beakta arbetstagarnas rättigheter och spelreglerna för rättvis konkurrens mellan företagen. Mer hållbar och mer medveten konsumtion för konsumenterna möjliggörs genom att det införs större skyldighet för tillverkare av varor och förpackningar att tillhandahålla information om vilka miljökonsekvenser varor och förpackningar för konsumentbruk har. (12.2) Dessutom har regeringen låtit göra en utredning om möjligheterna att införa en företagsansvarslag som tar hänsyn till företag av olika storlek och internationella värdekedjor (12.6). Utredningen kartlade vilka skyldigheter företag kan åläggas i verksamhet som hindrar att risker beträffande mänskliga rättigheter eller miljö realiserar.

Regeringen fortsätter att tillämpa sitt program för effektiviserat vattenskydd och spetsprojektet för återvinning av näringsämnen och stöder investeringar som främjar återvinning av näringsämnen (12.2). Samtidigt har regeringen som mål att halvera matsvinnet fram till 2030, och för att uppnå målet utarbetas en färdplan. Matsvinnet ska reduceras genom undanröjda hinder, ökade stimulansåtgärder och spridning av exempel på god praxis (12.3). Vidare ska det utarbetas ett nationellt program för klimativänlig mat med målet att minska klimatavtrycket av den mat som konsumeras i Finland och att öka förståelsen av livsmedelsproduktionen.

Därtill utarbetar regeringen bestämmelser som stöder återvinningen av näringsämnen och arbetar för en bättre fungerande marknad för återvunnen gödsel (12.5). Fiske bedrivs så att det garanterar hållbara fiskbestånd.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland arbetar för att utvecklingsländer ska anamma och stärka idén om cirkulär ekonomi och gör det både genom politisk påverkan och genom konkreta åtgärder via bilateralt och multilateralt utvecklingspartnersamarbete. Institutet för utvecklingsfinansiering uppmanas att främja tvärssektoriell cirkulär ekonomi i sina strategier och projekt genom att de görs medvetna om den cirkulära ekonomins roll för att motverka klimatförändringen.

Utrikesministeriet intensifierar samarbetet med Afrikanska utvecklingsbanken och Sitra i syfte att sprida cirkulär ekonomi i de afrikanska länderna. I det syftet finansierar de tillsammans med Nordiska utvecklingsfonden en fond för cirkulär ekonomi inom Afrikanska utvecklingsbanken. Cirkulär ekonomi är också ett fokusområde för FN:s laboratorium för teknisk innovation (UNTIL) som är förlagt till Finland.

Finland samordnar programmet Hållbara byggnader och hållbart byggande (Sustainable Buildings and Construction, SBC), som är en del av FN:s tioåriga ramprogram för hållbar konsumtion och produktion (2012–2022). Under ledning av miljöministeriet är Finland samordnare för programmet. Övriga programaktörer är FN:s miljöprogram UN Environment och Royal Melbourne Institute of Technology i Australien. Bland SBC-programmets teman märks politikåtgärder som stöder hållbart byggande, hållbart boende, resurseffektivitet i byggprocessen samt begränsning av och anpassning till klimatförändringen. I slutet av programperioden ligger fokus på cirkulär ekonomi och resiliens inom byggande. Programmet sprider information om god praxis, bygger upp nätverk och påskyndar innovationer inom byggnation.

Hållbara konsumtions- och produktionsmönster hör till de teman som Finland främjar internationellt. Därför finansierar Finland ett partnerskap för grön ekonomi (Partnership for Action on Green Economy, PAGE), som förvaltas gemensamt av fem FN-organisationer (UNDP, UNEP, UNIDO, ILO och UNITAR). PAGE stöder utvecklingsländer i övergången till en hållbar, koldioxidsnål och inkluderande ekonomi för att målen i klimatavtalet från Paris och FN:s mål för hållbar utveckling ska uppnås. Insatser för att stärka hållbar konsumtion och produktion samt cirkulär ekonomi intar en framträdande roll i arbetet. För närvarande har programmet tjugo partnerskapsländer.

Programmet för hållbara byggnader och hållbart byggande (SBC) tar fram modeller för hur produktionskedjorna för byggande i utvecklingsländerna kan göras mer hållbara. Dessutom finansierar programmet bland annat projekt som utvecklar styrmedel för hållbart byggande i Colombia, kriterier för hållbar social bostadsproduktion i Indien och ett planeringsverktyg för hållbart byggande i Afrika.

MÅL 13:**Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringen och dess konsekvenser****NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 13:**

13.1: Medvetenheten om behovet av att anpassa samhället till klimatförändringarna har ökat. Tack vare de nationella anpassningsplanerna har motståndskraften mot klimatförändringar ökat inom många sektorer, men resiliensnivån varierar fortfarande mellan olika sektorer.

13.2: Det nationella planeringssystem för klimatpolitiken som är fastlagt i klimatlagen garanterar att klimatpolitiken är konsekvent och baserar sig på ett långsiktigt perspektiv. I regeringens nya budgetproposition beaktas målet för klimatneutralitet 2035.

13.3: Ekosocial bildning har inkluderats i de nationella läroplanerna för småbarnspedagogisk verksamhet, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning.

13.a: Tillsammans med andra industriländer har Finland förbundit sig att fram till 2020 mobilisera 100 miljarder dollar årligen till klimatåtgärder i utvecklingsländer.

13.b: Merparten av Finlands bilaterala utvecklingsprojekt innefattar åtgärder för att stärka ländernas insatskapacitet. Finland är ett av världens ledande länder när det gäller att stärka kapaciteten för att producera hydrometeorologiska tjänster i utvecklingsländer.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 13:

- Finland är klimatneutralt 2035 och klimatnegativt kort därefter.
- Finland siktar på att bli världens första fossilfria välfärdssamhälle.
- Kolsänkor och kollager stärks på kort och lång sikt.
- Klimatavtrycket från boende och byggande reduceras.
- Ett ekologiskt hållbart EU blir global klimatledare.
- Det görs satsningar på utsläppsnåla transporter.
- Finland ökar sin internationella klimatfinansiering och använder bidragen på lika villkor till begränsande och anpassande åtgärder.

Brådskande åtgärder mot klimatförändringarna och deras konsekvenser hör till de viktigaste målen för Finlands regering. Regeringen minskar klimatutsläppen och främjar ekonomisk utveckling genom att se över energibesiktningen och stödja elektrifiering inom industrin.

Regeringens åtgärder uppfyller i synnerhet delmål 13.2 för att integrera åtgärder mot klimatförändringar i nationell politik. Även delmål 13.3 om utbildning, kunskapsspridning och kapacitetsuppbyggnad för medborgare och institutioner för att hantera klimatförändringar kommer att främjas.

För att det stränga målet om klimatneutralitet ska nås krävs det att åtgärderna för utsläppsminskning påskyndas och att kolsänkorna i skogarna stärks. Användningen av stenkol inom el- och värmeproduktionen ska upphöra senast 2029. Inom alla sektorer reduceras utsläppen. Industriutsläppen reduceras exempelvis via branschspecifika färdplaner för låga koldioxidutsläpp. Färdplanerna har utarbetats i samarbete med branschaktörer och de blev klara sommaren 2020. Målet är att minska klimatutsläppen från jordbruket, stärka koldioxidbindningen och upprätthålla kollagren bland annat genom att ta fram styrmedel och incitament samt genom att vidta åtgärder visavi näringskretsloppet, som ökar produktionen och förbrukningen av biogas och skapar en marknad för återvunnet gödselmedel. Detta för att behovet av att röja ny åkermark för spridning av gödsel ska minska avsevärt och näringsbelastningen i vattendragen sjunka. Dessutom satsas det på forskning, utbildning och rådgivning där fokus ligger på kolbindning och kollager, koldioxidsnålhet och konkurrenskraft.

Finland har förbundit sig att halvera utsläppen från trafik och transporter fram till 2030. Regeringens åtgärder för att främja det målet beskrivs i SDG 11, hållbara städer och samhällen.

Regeringen genomför åtgärderna för att minska utsläppen på ett socialt och regionalt rättvist sätt och så att alla samhällssektorer inkluderas. Ett sätt att delta på bred front erbjuder det rundabordssamtal kring klimatpolitiken som har inrättats och som leds av statsministern. Centrala samhällsaktörer har inbjudits att delta.

För att reducera koldioxidavtrycket från boende och byggande har regeringen infört ett nytt system med bidrag som ges ut för att förbättra energieffektiviteten i byggnadsbeståndet. Andra viktiga åtgärder är att genomföra programmet för att öka träbyggande och att höja ambitionsnivån för programmet med hjälp av nya nationella mål. Också genomförandet av färdplanen för koldioxidsnålt byggande och den nya branschspecifika planen för byggbranschen stöder måluppfyllelsen.

Regeringens viktigaste åtgärder för att integrera åtgärder mot klimatförändringar i politiken, strategierna och planeringen på det nationella planet (13.2) är att stärka klimatlagens styrande effekt, att uppdatera klimatplanen på medellång sikt och den nationella klimat- och energistrategin och att bereda ett klimatprogram för markanvändningssektorn som ett nytt styrmedel. Uppdateringen av klimatplanen på medellång sikt och klimat- och energistrategin blir klara senast i början av 2021 och klimatprogrammet för

markanvändningssektorn kort därefter. Klimatlagen kommer att uppdateras så att målet om klimatneutralitet fram till 2035 uppnås. Målet för 2050 uppdateras. Avsikten är att en regeringsproposition med förslag till en reviderad klimatlag blir klar 2021. I enlighet med regeringsprogrammet fogas till lagen de utsläppsminskningmål för 2030 och 2040 som motsvarar den koldioxidneutrala vägen. I klimatlagen inkluderas också markanvändningssektorn och målet att stärka kolsänkorna.

SDG-delmål 13.1 att förbättra Finlands förmåga att anpassa sig till klimatrelaterade risker och naturkatastrofer främjas under regeringsperioden genom att regeringen genomför den nationella planen för anpassning till klimatförändringar. Därutöver vidtas andra anpassningsåtgärder, bland annat klimatåtgärder inom markanvändningssektorn, och som ett led i den nationella vattentjänstreformen vattenhantering för översvämningsskydd och åkrar samt förbättrad hantering av översvämningrisker, inklusive som ett led i åtgärderna för att förbättra försörjningsberedskapen och reformen av markanvändnings- och bygglagen. Anpassningsförmågan främjas också inom utrikes- och säkerhetspolitiken, inbegripet handels- och utvecklingspolitiken.

Bland klimatåtgärderna inom markanvändningssektorn märks att sörja för skogsvården samt skogens tillväxt och hälsa, främja beskogning, minska avskogning, ta fram metoder för att minska utsläppen från myr- och torvmarker, vårda torvmarksskog på ett klimatsäkert sätt, minska utsläppen från jordbruksmark och stärka koldioxidbindningen. Styrmedlen och incitamenten ska utvecklas så att kolsänkorna och kollagren i skog och mark stärks. Vidare kommer forskning och produktutveckling kring träprodukter som har högt förädlingsvärde och lagrar koldioxid på lång sikt att vidareutvecklas, likaså hållbar återvinning av biprodukter.

Finland kommer aktivt att påverka utvecklingen av EU:s system för utsläppshandel så att priset för utsläppsrätter stiger och effektivt och snabbt styr utvecklingen mot minskade utsläpp. Finland stöder en utvidgning av utsläppshandeln till att omfatta alla klimatpåverkande utsläpp från lufttrafiken. Alternativt kan skatt på flygbränsle eller en flygavgift för hela EU eller globalt utredas. (13.2)

I utbildningspolitiken beaktar regeringen klimatfostran som ett genomgående tema på alla utbildningsstadier. Även delmål 13.3 om utbildning, kunskapsspridning och kapacitetsuppbyggnad för medborgare och institutioner för att hantera klimatförändringar kommer att främjas.

Regeringen stärker klimatpanelens roll som vetenskapligt och oberoende expertorgan (13.3).

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland främjar åtgärder i enlighet med målen i klimatavtalet från Paris samt begränsningen av och anpassningen till klimatförändringen inom alla utrikes- och säkerhetspolitiska sektorer, inbegripet handels- och utvecklingspolitiken. Målet för den klimatrelaterade utrikespolitiken är att globalt främja övergången till koldioxidsnåla, klimatneutrala och klimatre-silienta samhällen. Vi utövar påverkan på olika aktörer med alla till buds stående instrument börjande från bilateral diplomati till partnerskap, EU och multipåverkan.

I oktober 2019 godkändes utrikesministeriets första handlingsprogram för klimatrelaterad utrikespolitik, där utgångspunkten är att integrera arbetet för att minska växthusgasutsläppen och öka anpassningsförmågan till klimatförändringar i all verksamhet vid ministeriet. Finland har fortsatt finansierat klimatåtgärder i utvecklingsländer, men 2018 minskade utbetalningarna betydligt eftersom det hade gjorts nedskärningar i de tidigare anslagen för utvecklingssamarbete. År 2019 deltog Finland i den första formella omgången av kompletterande finansiering för Gröna klimatfonden och höjde sitt bidrag med 25 procent jämfört med den första informella finansieringsomgången. Avsikten är att hälften av det nya lån som Finnfund fick 2019 (210 miljoner euro) ska investeras i åtgärder för att främja klimatmålen. Finland ökar sina klimatbidrag till utvecklingsländer i enlighet med klimatavtalet från Paris.

Regeringen ser till att informera öppet om beloppet och fördelningen av Finlands internationella klimatfinansiering och att informationen är så uppdaterad som möjligt. Resultaten av klimatfinansieringen kommer att avrapporteras. I sin internationella klimatfinansiering tar Finland hänsyn till mållandets behov och omvärld.

Reduktion av katastrofrisken och förutseende finansiering är viktiga inslag i Finlands humanitära bistånd och politik. Finland ger ekonomiskt bidrag till FN:s kontor för katastrofris-kreduktion UNDRR (UN Office for Disaster Risk Reduction) och leder en vängrupp bestående av finansiärer.

Vid internationella klimatförhandlingar driver Finland aktivt som EU-medlem på högre åtaganden för utsläppsminskning enligt klimatavtalet från Paris, utarbetande av långsiktiga strategier för låga koldioxidutsläpp, finslipning av genomförandereglerna för Parisav-talet och främjat genomförande av avtalet i enlighet med de långsiktiga temperaturmå-len. Finland strävar efter att stärka EU:s internationella klimatledning i samarbete med andra medlemsländer som driver en hederslysten klimatpolitik och strävar efter att höja utsläppsminskningens målet för 2030 till minst 55 procent.

Partsmötet för FN:s ramkonvention om klimatförändringar i Madrid i december 2019 sam-manföll med Finlands EU-ordförandeskap. Finland ansvarade för att utarbeta EU:s gemen-samma förhandlingsståndpunkter för medlemsländerna och förde förhandlingar på EU:s

vägnar tillsammans med Europeiska kommissionen. Under Finlands ordförandeskap lade EU fast ett långsiktigt klimatmål om klimatneutralitet fram till 2050. Detta var ett av Finlands viktigaste mål under ordförandeskapet.

Finland verkar också aktivt för att den nya kapitalhöjning som för närvarande diskuteras i Nordiska utvecklingsfonden (NDF), som har ett starkt klimatmandat, ska bli verklighet. Finland arbetar också för att hälften av finansieringen i NDF ska gå till att stödja klimatanpassningen. Klimatåtgärder i utvecklingsländer stöds genom ökad internationell klimatfinansiering. I närområdena stöder Finland åtgärder för att minska utsläppen av sot. I EU:s policy för det östliga partnerskapet och i stödet till Centralasien har miljöprojekt lyfts fram som prioriterade insatsområden. Av de nya finansinvesteringarna går 75 procent till klimatåtgärder.

De branschspecifika färdplaner för koldioxidsnåla lösningar som är inskrivna i regeringsprogrammet utarbetas av branschorganisationerna. Färdplanerna ska vara klara till sommaren 2020. Utöver åtgärder för att minska de nationella utsläppen är ambitionen att färdplanerna ska påvisa den globala potential som handavtrycket från koldioxidsnåla lösningar i finländska företag utgör. Finland främjar också export av resurseffektiva lösningar, kompetens inom cirkulär ekonomi och internationellt samarbete inom cirkulär ekonomi. De globala utsläppsminskningar som lösningarna möjliggör kan vara mångfalt större än Finlands egna utsläpp.

Finland stöder ambitionerna att begränsa klimatförändringen och öka anpassningsförmågan via civilsamhällsorganisationer, multilaterala organisationer samt privat och offentlig sektor. Civilsamhällsorganisationerna i Finland efterlyser klimaträttvisa. Det är de som är minst delaktiga i klimatförändringarna som blir mest lidande.

MÅL 14:**Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt****NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 14:**

14.1: Trots att belastningen på haven har minskat på lång sikt, har Finland de senaste åren inte lyckats minska belastningen särskilt mycket.

14.2: År 2018 klassificerades fem av 42 bedömda undervattensmiljöer som hotade och fem som sårbara. Efter 2008 har 24 procent av naturtyperna försämrats.

14.3: Finland deltar via HELCOM i Östersjösamarbetet för att öka den vetenskapliga förståelsen för och motverka försurningen av Östersjön.

14.4: Lagen om fiske grundar sig på hållbar användning av naturresurser med utgångspunkt i bästa tillgängliga forskningsrön. Situationen för strömming- och skarpsillbestånden är i huvudsak god, men inte för torsk.

14.5: Finland uppnådde 2018 målet om 10 procents täckning för skyddsområden i sina egna havsområden.

14.6: Fiskestöden måste vara förenliga med EU:s regler för statsstöd. EU:s stöd till fiske tillåter inte verksamhet som leder till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, överkapacitet eller överfiske.

14.7–14.a Sedan 2016 har Sammanslutningen för havsforskningens infrastruktur FINMARI (Finnish Marine Research Infrastructure) sammanfört den finländska havsforskningen för att öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och backa upp introduktionen av marin teknik för att förbättra tillståndet i haven.

14.b: I Finland har de som bedriver småskaligt fiske lagfäst möjlighet att utnyttja naturresurserna i haven och få tillträde till marknaden.

14.c: Regeringen godkände 2019 statsrådets principbeslut om riktlinjer för Finlands havspolitik i syfte att främja skyddet för och en hållbar användning av haven och deras naturresurser. I det syftet genomför Finland bland annat internationell lagstiftning på det sätt som anges i havsrättskonventionen. Finland har aktivt deltagit i internationellt samarbete som syftar till att förbättra tillståndet i den marina miljön under FN:s miljöprogram och miljökonferens, exempelvis vad beträffar nedskräpning av haven och reduktion av mikroplaster.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 14:

Finlands mål är ett rent Östersjön med en livskraftig marin natur som utnyttjas hållbart. Ambitionen är att göra Östersjöregionen till en föregångare inom dels hållbar utveckling, dels biobaserad och cirkulär ekonomi.

För att målen ska nås är det viktigt med regionalt samarbete. En av regeringens viktigaste åtgärder är att uppdatera programmet för EU:s Östersjöstrategi (6/2020) och Helcoms plan för skyddet av Östersjön (12/2021). Programmet för effektiviserat vattenskydd och skydd av Östersjön fortsätter att genomföras under valperioden, åtminstone i nuvarande utsträckning för att god ekologisk status ska uppnås i vattenmiljön. (SDG-delmål 14.2) Finland är dessutom aktivt i Östersjöstaternas råd (CBSS) och i Nordliga dimensionens miljöpartnerskap (NDEP). Handlingsplanen för EU:s Östersjöstrategi revideras under ledning av Finland. Den stöder merparten av målen för hållbar utveckling, främst målen 8, 11, 13 och 14.

Regeringen upprättar ett åtgärdsprogram för havspolitikerna med konkreta åtgärder för skydd och hållbart utnyttjande av haven.

Vidare utarbetar regeringen en ny strategi för den arktiska politiken, och Finland tar en ledande roll i arbetet för att stärka EU:s arktiska politik. I det arktiska samarbetet vill Finland stärka Arktiska rådet och stödja arbetet i Arktiska ekonomiska rådet.

Regeringen förbättrar kapaciteten för att bekämpa olje- och kemikalieskador i Östersjön.

Dessutom kommer regeringen att i Finland minska näringsbelastningen i Östersjön genom att utvidga behandlingen av åkrar med gips, strukturkalk och näringsfibrer.

Regeringen främjar användningen av inhemsk vild fisk och användningen av Östersjöfoder i fiskodling samt skapar incitament för att uppmuntra till sådana lösningar för fiskodlingen som minskar näringsutsläppen och bygger på cirkulär ekonomi (14.1). Därutöver vidtas åtgärder för att utveckla systemet med miljötillstånd för fiskodling med beaktande av skyddsnivån för vattenmiljön (14.2).

Dessutom har regeringen startat ett nationellt program för att återuppliva bestånden av vandringsfisk. Bland åtgärderna märks bland annat att avlägsna hinder för fiskvandring och restaurera lekplatser för fisk. (14.3)

EU har aktivt deltagit i förhandlingarna om en reform av fiskestöden inom WTO, och Finland har inom ramen för EU arbetat för en lösning. Förhandlingarna inom ramen för ett mandat via SDG 14.6 slutfördes dock inte före december 2019. Det nya målet är därför WTO:s ministerkonferens i juni 2020.

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland medverkar aktivt till skyddet av oceanerna och stöder förhandlingarna inom ramen för havsrättskonventionen (UNCLOS) kring ett avtal om skydd av och hållbart utnyttjande av biologisk mångfald i haven utanför nationell jurisdiktion, det så kallade BBNJ-avtalet.

Vidare arbetar Finland aktivt för att finna lösningar på det globala problemet med plastavfall i haven och anser att ett alternativ är att inleda förhandlingar om ett globalt avtal inom ramen för FN:s miljökonferens (UNEA).

På politisk nivå har Finland förbundit sig att utöka ytan för havsskyddsområden globalt till 30 procent fram till 2030. Finland ställer sig bakom Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s strängare begränsningar för utsläpp till luft och vatten från fartyg och förbättrar hanteringen av fartygsgenererat avfall.

I skyddet av Östersjön samarbetar Finland med andra kustnära stater och EU inom ramen för Kommissionen för skydd av Östersjön (HELCOM) och inom Arktiska rådet vad beträffar skyddet av arktiska havsområden.

Finlands utgångspunkt är att fiskbestånden utnyttjas i enlighet med målen för EU:s gemensamma fiskeripolitik om maximal hållbar avkastning (Maximum Sustainable Yield, MSY) och att fiskemöjligheterna fastställs på basis av det senaste vetenskapliga rådet. Under sitt EU-ordförandeskap 2019 förband sig Finland att följa denna grundläggande linje och de beslut som fattades om fiskekvoterna för Östersjön, Nordsjön, Nordostatlantens och Medelhavet för 2020 möjliggör återhämtning av fiskbestånden och hållbart utnyttjande av fiskbestånden på ett balanserat och ansvarsfullt sätt. Det viktigaste enskilda resultatet kan anses vara en betydande minskning av fiskemöjligheterna, särskilt när det gäller svaga torskbestånd, i Östersjön, Nordsjön och Nordostatlantens. Dessutom kom man överens om bestämmelser för att göra trålfångst mer selektiva och minska bifångsterna av torsk.

MÅL 15:

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, bruka skogar hållbart, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 15:

15.1: Hållbart nyttjande har integrerats i lagstiftningen och i en rad planer, men det krävs ytterligare satsningar för att målen ska nås.

15.2: Med hjälp av rekommendationer för skogsvård främjas hållbar skötsel och hållbart nyttjande av skogarna. Möjligheterna att minska avskogningen har utretts.

15.5: Åtgärder har vidtagits för att hejda förlusten av biologisk mångfald, men det behövs intensifierade åtgärder och fler satsningar.

15.6: Det nationella programmet för genetiska resurser (omfattar genetiska resurser för grödor, husdjur, skogsträd och fisk) reviderades 2018. Syftet var att styra insatserna för att bevara, skydda och hållbart använda genetiska resurser.

15.7: Verksamheten bedrivs inom ramen för nationell lagstiftning, EU-lagstiftning och internationell lagstiftning, exempelvis i enlighet med CITES och förvaltningsplanerna för olika arter.

15.8: Finland agerar inom ramen för den nationella lagstiftningen och EU:s lagstiftning om främmande arter. I överensstämmelse med dem bereddes en andra förvaltningsplan för främmande arter 2018.

15.9: De ekonomiska värdena för olika arter har integrerats i planeringsprocesserna, men arbetet pågår fortfarande. 15.a: Medlen kommer från olika källor, men anslagsbehoven är fortfarande inte tillgodosedda.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 15:

Regeringen har startat programmet Helmi som syftar till att förbättra tillståndet i försämrade livsmiljöer. Programmet avser att restaurera, vårda och skydda de livsmiljöer som är mest värdefulla för den biologiska mångfalden. I programmet intensifieras skyddet och restaureringen av myrar, istandsättningen och skötseln av fågelvatten och våtmarker, kulturmiljöer, skogsbaserade livsmiljöer, småvatten och strandnatur. (SDG-delmålen **15.1**, **15.5**, **15.a**) Dessutom har regeringen startat programmet Sotka som syftar till att förbättra sjöfåglars livsmiljöer.

Vidare fortsätter regeringen att tillämpa handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO) och har höjt anslagen till planen. Genomförandet av kompletteringsprogrammet för skydd av myrar fortsätter inom ramen för programmet Helmi. (15.5)

Det genomförs pilotförsök för tillämpning av ekologisk kompensation exempelvis i stora infrastrukturprojekt. Utifrån erfarenheterna kommer det senare att bedömas om lagstiftningen behöver revideras. (15.5)

Regeringen fortsätter med inventeringen av arter och naturtyper, startar ett nationellt program för återhämtning av vandringsfiskbestånden och inrättar fler nationalparker (15.5).

Dessutom kommer regeringen att stärka den biologiska mångfalden med jordbrukspolitiska medel. Bland åtgärderna märks vårdbiotoper, mångfaldsåkrar, ursprungsraser, ursprungssorter och fler pollineringsstjänster. (15.5)

Regeringen har uppdaterat de ägarpolitiska riktlinjerna för Forststyrelsen för bättre samordning av hållbart skogsbruk, tillgång till virke, biologisk mångfald, användning av skogen för rekreation, klimatpolitiska mål och olika former av markanvändning. I det årliga kravet på intäktsföring från Forststyrelsen ska det i högre grad tas hänsyn till effekterna på kolsänkan och den biologiska mångfalden parallellt med skogsbruket och industrins behov av virke. (15.2)

Hållbar skötsel och hållbart nyttjande av skogarna är ett av de områden som regeringen satsar på. Därför ser regeringen över systemet för att finansiera hållbart skogsbruk med tonvikt på aktiv skogsvård och naturvårdsåtgärder vid rätt tidpunkt och värnar om ökad koldioxidbindning och förbättrad biologisk mångfald. Det har gjorts en utvärdering av hur skogslagen fungerar. I genomförandet av den nationella skogsstrategin stöder regeringen naturvårdande skötsel av ekonomiskog, till exempel kvarlämnad död ved och stammar, hyggesbränning, högstubbar, skogssnår, skydds-zoner och åtgärder för att minska påverkan på vattendrag. Också på Forststyrelsens marker främjas metoder för kontinuerlig tillväxt som ett led i de uppdaterade ägarpolitiska riktlinjerna. (15.1, 15.2, 15.5)

Regeringen minskar röjningen av torvmarker genom ökad bearbetning och produktivering av stallgödsel (15.1). Ett program för skogsodling och anläggande av våtmarker startas för att åkrar som inte lämpar sig för livsmedelsproduktion och torvproduktionsområden som inte längre är i drift ska kunna utnyttjas.

Regeringen intensifierar bekämpningen av främmande arter både genom lagstiftning och genom större anslag till förebyggande åtgärder (15.8).

Samtidigt ökar regeringen den samlade finansieringen av naturvård med 100 miljoner euro på årsnivå. Resurserna till miljöforskning och miljöförvaltning höjs. (15.a)

Genomförandet av det globala ansvaret:

Finland anser det vara viktigt att förpliktelserna visavi den biologiska mångfalden fullgörs och att bevarande och restaurering av naturkapitalet främjas internationellt. Vidare deltar Finland aktivt i det internationella samarbetet kring biologisk mångfald. Finland stöder antagandet av de nya målen i FN:s konvention om biologisk mångfald för verksamheten efter 2020 och en effektivisering av genomförandet för att säkerställa den biologiska mångfalden och hejda förlusten av mångfalden. Dessutom stöder Finland ett effektivt samarbete kring konventionerna om biologisk mångfald och välkomnar synergieffekter mellan såväl Riokonventionerna som kemikaliekonventionerna.

Redan tidigare har Finland arbetat för att förbättra kvinnors ställning och öka jämställdheten samt stärkt markförvaltningen i FN:s konvention om bekämpning av ökenspridning (15.3).

Finland finansierar gratisprogram för mätning och räkning av skogar och de används för närvarande i drygt hundra länder. Därutöver har Finland bekostat åtgärder för att minska olaglig avverkning och virkeshandel i utvecklingsländer samt stärkt lokalbefolkningens och urfolkens markägande. (15.2)

EU:s internationella ledarskap för biologisk mångfald får Finlands stöd. På EU-nivå är det för Finland viktigt att effekterna av genomförandet av målen för biologisk mångfald kan förbättras med hjälp av gemensamma och samstämmiga politiska åtgärder. Dessutom anser Finland det vara viktigt att värna om den marina naturens mångfald och en hållbar havsförvaltning.

Finland ger ekonomiskt bidrag till Globala miljöfonden (GEF), FN:s miljöprogram (UNEP), FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD), Internationella naturvårdsunionen (IUCN) och till projekt som genomförs av finländska civilsamhällsorganisationer (t.ex. WWF, Siemenpuusäitiö, Finlands Naturskyddsförbund). Bidragen har stigit en aning jämfört med förra regeringsperioden, men det återstår fortfarande en hel del ansträngningar innan vi har nått upp till den nivå som rådde före nedskärningarna. (15.a)

Ambitionen i Finlands nationella skogsstrategi 2025 är att den internationella skogspolitiken och EU-påverkansarbete medverkar till att målen för hållbar utveckling nås och skogssektorns verksamhetsförutsättningar främjas samt stärker möjligheterna för internationell företagsverksamhet. I strategin ingår en heltäckande förteckning över Finlands mål och åtgärder inom internationell skogspolitik, som kommer att främjas genom samarbete bilateralt, inom EU och internationellt. På EU-nivå är EU:s skogsstrategi ett viktigt verktyg, med vars hjälp Finland vill tillföra regelverket för skogar och skogssektorn större konsekvens. EU:s skogsstrategi bör dessutom ta större hänsyn till EU:s aktiviteter i internationella skogsrelaterade processer.

Skogarna, hållbar vård och hållbart nyttjande av skogarna, de många tjänster som skogarna erbjuder samt skyddet och restaureringen av skogarna spelar en framträdande roll för att ett flertal av målen för hållbar utveckling ska nås. I den internationella skogspolitiken vill Finland erkänna skogarnas och hela skogssektorns betydelse och arbetar för att alla delområden av hållbar vård och hållbart nyttjande av skogen ska beaktas på ett balanserat sätt. Dessutom främjar Finland med sina åtgärder restaurering av skogarna, bekämpar avskogning och verkar för en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar beskogning.

MÅL 16:

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 16:

16.5: Internationellt betraktas Finland som ett land med låg korruption, och fallen av mutbrott är sällsynta.

16.6, 16.7: Enligt indexet The Legatum Prosperity har Finland världens bästa förvaltning samtidigt som människors politiska och sociala rättigheter tillgodoses väl i vårt land.

16.1, 16.2: Brotten mot liv minskade under en lång rad av år, men den positiva utvecklingen stannade upp 2018. De polisanmälda fallen av sexuellt våld mot barn har ökat.

16.3: Internationella studier visar att Finlands rättsväsende är världens mest oberoende.

16.4: På 2010-talet har nya utländska kriminella grupper fått fotfäste i Finland.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 16:

Regeringen stärker lagberedarnas kompetens i grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter. En tredje nationell handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter kommer att beredas. I EU verkar Finland för de gemensamma grundläggande värderingarna bland annat genom att kräva att bidragen till medlemsstaterna, såsom strukturfondsmedel, kopplas till att medlemsstaterna följer EU:s grundläggande värderingar. (SDG-delmål **16.3**)

Ett av regeringens mål är att trygga tillräckliga resurser för rättsvården och förkorta den totala längden på rättegångar. Rättegångskostnaderna sänks och rättegångarna görs smidigare. Bland annat med hjälp av digitalisering ska den särskilda kompetensen inom olika rättsområden stärkas vid domstolarna. Behandlingen av brottmål påskyndas genom att bättre samarbete mellan åklagare och polis säkerställs. Regeringen utreder om kriterierna för fastställande av rättegångskostnader kan sänkas och inkomstgränserna för rättshjälp höjas. Vidare utreds rättshjälp till medelinkomsttagare och regler för rättskostnadsförsäkring.

Åtgärder för att minska brott mot barn och våld i nära relationer är särskilda fokusområden för regeringen. I samarbete med en rad organisationer har regeringen utarbetat en nationell genomförandeplan för Lanzarotekonventionen i syfte att förebygga sexuellt våld mot barn. En utvidgning av den så kallade barnhusmodellen främjas för att hjälpa barn som utsatts för sexuellt utnyttjade och våld. (16.2)

Regeringen genomför en totalreform av lagstiftningen om sexualbrott där fokus ligger på personlig integritet och rätt till sexuell självbestämmanderätt. Strafflagens definition av våldtäkt ändras och kommer i fortsättningen att baseras på avsaknad av samtycke och mer inriktas på att tillgodose rättssäkerheten. Serviceutbudet vid stödcenter för sexualbrottsoffer utökas och servicen ska utvidgas till större delar av landet. (16.1)

Ett program för bekämpning av våld mot kvinnor finns på regeringens agenda. Syftet med programmet är att öka medborgarnas och myndigheternas medvetenhet om våld mot kvinnor och att förbättra hänvisningen av offren till stödtjänster. Samtidigt utökar regeringen stödtjänsterna för offren samt inrättar fler skyddshem och ökar resurserna till hemmen så att de motsvarar den nivå som Europarådet kräver. Vidare får Finland en självständig och oberoende rapportör för våld mot kvinnor, och genomförandet av Istanbulkonventionen säkerställs. I EU arbetar Finland för att Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) genomförs fullt ut i all verksamhet i Europeiska unionen. (16.1)

Regeringen utarbetar en lag om hjälp till offer för människohandel som ska säkerställa kommunernas möjligheter att hjälpa offren. Social- och hälsovårdslagarna kompletteras med skrivningar om offer för människohandel. Därutöver upprättar regeringen en strategi och ett handlingsprogram mot människohandel. Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (lagen om mottagande) ses över så att kopplingen till straffprocessen minskar på det sätt som internationella förpliktelser kräver. En grupp för avslöjande och utredning av människohandelsbrott inrättas och åtgärder för att förbättra offrens situation vidtas oberoende av hur själva processen för människohandelsbrott framskrider. Bestämmelser om trygg och säker boendeservice med stödtjänster till offer för människohandel införs och boendeservicen ordnas i överensstämmelse med EU-lagstiftningen. (16.2)

Vidare stärker regeringen rådet för bedömning av lagstiftningen samtidigt som det på statsrådsnivå upprättas ett system för efterhandsutvärdering av lagstiftningen. Ett omfattande handlingsprogram för bättre lagstiftning utarbetas. Stödet över ministeriegränserna utökas för att det också ska gå att ingående bedöma lagars konsekvenser för människors försörjning, miljön, jämställdheten, de mänskliga rättigheterna och företagets verksamhetsförutsättningar. (16.b)

Regeringen intensifierar kampen mot korruption genom att utarbeta en nationell strategi och ett nationellt åtgärdsprogram för bekämpning av korruption. Bestämmelser om skydd för dem som rapporterar om överträdelser (det så kallade visselblåsardirektivet) införs och insynen i beslutsfattandet förbättras. En lag om ett öppenhetsregister införs utifrån en parlamentarisk beredning och i samråd med civilsamhället. Tanken är att förbättra transparensen i beslutsfattandet och att därigenom motverka osaklig påverkan och stärka medborgarnas tillit till samhället. (16.5)

Redan tidigare har regeringen startat ett förvaltningsövergripande demokratiprogram som sträcker sig fram till 2025. Det nationella demokratiprogrammet 2025 sammanför många av de åtgärder i regeringsprogrammet som avser att rikta strålkastarna på civilsamhälle och delaktighet. Programmet tar sikte på lika möjligheter för alla att delta i samhället och lyfter fram delaktighet som ett viktigt tema i en kommande strategi för den offentliga förvaltningen. (16.10)

Regeringen bereder en strategi för den offentliga förvaltningen där ett av de viktigaste målen är ge medborgarna ett servicelöfte. Med åtgärderna i strategin kan bland annat medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter säkerställas bättre. (16.10)

Regeringen stärker efterlevnaden av offentlighetslagen genom att myndigheterna åläggs större skyldighet att tillämpa offentlighetslagen och dess rättspraxis på ett mer offentlighetsvänligt sätt och genom att utreda om tydligare påföljder för brott mot lagen kan införas. (16.10)

Regeringen utarbetar en ny nationalspråksstrategi som ska trygga allas rätt att få service på nationalspråken och förbättra språkklimatet. Därutöver upprättas ett språkpolitiskt program som tar hänsyn till andra språk som talas i Finland, särskilt de samiska språken, romani, karelska och teckenspråken. (16.10)

Vidare gör regeringen elektroniska tjänster mer tillgänglighetsanpassade. Särskild vikt fästs då vid myndighetsspråket. Lättläst språk ska användas i större utsträckning för att var och en ska ha tillgång till myndigheternas tjänster. (16.10)

Finland sörjer för ett trovärdigt nationellt försvar och avsätter adekvata resurser för ändamålet. Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att förhindra att Finland blir delaktigt i en militär konflikt.

Finland bedriver en aktiv stabiliseringspolitik för att förebygga militära hot. Vi tillåter inte att vårt territorium används i fientligt syfte mot andra stater. Internationellt försvarssamarbete, internationell utbildnings- och övningsverksamhet samt deltagande i internationell krishantering intar en viktig plats i Finlands utrikespolitik, säkerhetspolitik och försvarspolitik.

Regeringen överlämnar en övergripande och förvaltningsgemensam redogörelse om den inre säkerheten till riksdagen i början av vårsessionen 2021. (16.1, 16.3, 16.4)

Regeringen eftersträvar att förebygga ekonomisk brottslighet med en ny strategi för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet och ett handlingsprogram för att genomföra strategin (16.4).

Genomförandet av det globala ansvaret:

Fredsbyggande och åtgärder för att stärka fungerande och demokratiska samhällen är en av de fyra prioriteringarna i Finlands utvecklingspolitik. Finlands stöd går i allt högre grad till sviktande stater. För detta prioriterade fokusområde har det inrättats ett nytt budgetmoment för finansiering av rättsstaten och demokratin inom utvecklingsarbetet. Fokusområdet ökar i synnerhet via anslag och påverkansarbete för fredsmedling. Dessutom uppmuntrar ett starkt stöd till aktörerna i civilsamhället till en inkluderande samhällsdialog för att påverka bygget av fredliga samhällen och den allmänna demokratiutvecklingen.

Finland genomför och främjar en övergripande strategi för krishantering. En av de viktigaste insatserna är att stärka säkerheten och stabiliteten i konfliktområden och att förbättra konfliktdrabbade länders egen kompetens och kapacitet. Finlands förmåga att tillhandahålla krishanteringskapacitet stärks och det byggs upp ett systematiskt koncept omfattande de tre stegen krishantering, fredsmedling och återuppbyggnad. (16.1)

Regeringen ger sitt stöd till en uppbyggnad av samarbetskanaler mellan humanitärt arbete, utvecklingsarbete och fredsarbete som kan utnyttjas för att lösa utdragna kriser.

Finland arbetar aktivt för att stärka internationell humanitär rätt (IHL). IHL-arbetet har fått större betydelse, eftersom merparten av de människor som är i behov av humanitärt bistånd lever i konfliktområden. I sitt arbete nyttiggör Finland slutsatser som rådet antog under EU-ordförandeskapet. Där åtog sig EU-länderna bland annat att stärka skyddet av civila, hälso- och sjukvårdspersonal och offer för sexuellt våld, öka informationen om IHL också gentemot icke-statliga väpnade grupper och förebygga att åtgärder och sanktioner mot terrorism får skadliga effekter för det humanitära biståndet.

Kampen mot olaglig vapenhandel och satsningar på utvecklingsländernas hantering av handeldvapen är prioriterade områden i Finlands vapenkontrollpolitik. Finland hör till de största finansiärerna av FN:s fond för handeldvapen och den frivilliga fond som stöder genomförandet av vapenhandelsfördraget. (16.4)

Den reviderade handlingsplanen för beskattning och utveckling tar sikte på att stärka utvecklingsländernas egen finansiella bas med hjälp av effektivare beskattning och avser att stödja och reformera institutionerna inom skatteförvaltningen och skattepolitiken, med fokus på Afrika.

Regeringen har som mål att bredda det finländska deltagandet i FN:s och andra aktörers fredsmedlings- och dialogprocesser. I det syftet stärker regeringen det nätverksbaserade sättet att samverka med finländska fredsmedlingsaktörer och utvecklar aktiviteterna med våra styrkor som utgångspunkt. Finland tar sitt ansvar för den internationella freden. Utrikespolitiken lägger allt större fokus på konfliktförebyggande, fredsmedling och fredsbygge.

I överensstämmelse med resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet från FN:s säkerhetsråd arbetar Finland för att kvinnor ska bli delaktiga i fredsförhandlingar och fredsbygge, med tonvikt på insatser för att säkerställa kvinnors och flickors rättigheter i fredsprocesser.

Finland ger fortsatt stöd till åtgärder under temat unga, fred och säkerhet och sammanställer ett nationellt program för att genomföra FN:s resolution 2250 om unga, fred och säkerhet (16.1).

Vi arbetar för att det internationella vapenhandelsfördraget ska få allmän giltighet, vara heltäckande och bli genomfört. Vi exporterar inte försvarsmateriel till länder som för krig eller trampar på de mänskliga rättigheterna (16.4).

Finland deltar aktivt i det internationella samarbetet kring bekämpning och förebyggande av korrupktion och mutor, bland annat inom ramen för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Europarådet (ER), Förenta nationerna (FN) och Europeiska unionen (EU). Därutöver har Finland tillträtt organisationernas konventioner mot korrupktion. (16.5)

Regeringen utarbetar övergripande riktlinjer med mål för hur Finlands krishanteringspolitik ska vidareutvecklas över flera valperioder. Målet är att höja nivån på deltagandet i civil krishantering till minst 150 experter. (16.1)

MÅL 17:

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

NULÄGET I FINLAND I LJUSET AV DELMÅLEN FÖR SDG 17:

17.2–17.5: Finlands anslag till utvecklingssamarbete ligger fortfarande långt från målet 0,7 procent av bruttonationalinkomsten, men den nya regeringen har tagit beslut om att öka bidragen och upprätta en färdplan för att nå målet på 0,7 procent.

17.1: Fram till 2022 kommer Finland att fördubbla sitt officiella utvecklingsbistånd för att stärka låginkomstländernas kapacitet att ta ut skatter.

17.6–17.8: Finland har stärkt sitt stöd till FN:s innovations- och teknikverksamhet. **17.9:** Stödet till att genomföra målen för hållbar utveckling har inkluderats genomgående i Finlands program och projekt för utvecklingssamarbete.

17.10–17.12: I handelspolitiken tar Finland stor hänsyn till utvecklingsländerna.

17.13–17.17: Samstämmiga åtgärder för hållbar utveckling främjas genom politiska åtaganden, deltagande från hela statsförvaltningens sida och samtidigt samarbete mellan flera intressentgrupper.

17.18–17.19: Insatser för att stärka statistisk kapacitet och stöd till att mäta klassificerad information ingår i projekten för utvecklingssamarbete.

Mål och åtgärder i regeringsprogrammet som främjar genomförandet av SDG 17:

Mål 17 i Agenda 2030 handlar om att stödja utvecklingsländer i genomförandet av Agenda 2030.

Regeringen främjar det globala partnerskapet bland annat via följande åtgärder:

Finansiering

I enlighet med Finlands FN-åtaganden siktar regeringen mot att använda 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI) till utvecklingssamarbete och 0,2 procent av bruttonationalinkomsten till stöd till de minst utvecklade länderna. Regeringen utarbetar en färdplan med en tidsram för när åtagandena ska vara uppnådda. (SDG-delmål **17.2**)

Finland stärker utvecklingsländernas kapacitet att bygga upp egna skattesystem. Ett reviderat handlingsprogram för beskattning och utveckling för 2020–2023 har beretts. Finland hjälper i synnerhet afrikanska länder och andra utvecklingsländer att stärka sin kapacitet och kunskap inom skatteområdet och arbetar för att Afrika ska få sin röst hörd i förhandlingarna om en global skattepolitik. Regeringen vill säkerställa att de företag som får medel från utvecklingssamarbete följer kriterierna för skatteansvar och öppenhet. Ett regelverk om detta är under arbete.

Inom EU, OECD och FN arbetar Finland aktivt för att dämpa aggressiv skatteplanering, skatteflykt och skadlig skattekonkurrens. Finland är också aktivt med utveckling på EU:s lista över skatteparadis. Inom EU införs landsspecifik rapportering (17.1).

I sin utvecklingspolitik och sitt EU-påverkansarbete verkar regeringen för att locka privata finansiärer och företag att investera i hållbar utveckling i utvecklingsländerna. Omvärldsvillkoren för Finnfund säkerställs och finansiella investeringar kommer fortsatt att användas i utvecklingsfinansieringen. (17.3)

Sedan 2016 har en del av Finlands utvecklingssamarbete utgjorts av utvecklingspolitiska finansinvesteringar. De är lån och investeringar och kompletterar således det övriga utvecklingssamarbetet. Finansiella investeringar medverkar till att styra kapital till sysselsättande företagsverksamhet och annan verksamhet för hållbar utveckling. Investeringarna förbättrar även indirekt samhällets verksamhetsförutsättningar. Exempelvis elbrist påverkar utvecklingen i samhället och har samma bromsande effekt som en handbroms. Följaktligen är energiproduktion från förnybara energikällor den största enskilda sektor som Finlands investeringsverksamhet har inriktats på. Dessutom är syftet med investeringarna att generera en hävstångseffekt, det vill säga att också motivera annat offentligt eller privat kapital att satsa på investeringsobjekten. Investeringarna görs i första hand i de fattigaste länderna.

Finland deltar i vissa skuldlätnadsprogram (HIPC och MDRI) för utvecklingsländerna via extra finansiering från Världsbanken och Afrikanska utvecklingsfonden. Tidvis har Finland också bekostat skuldlätnader i enskilda länder. År 2020 aktualiseras skuldlätnader för Somalia, där Finland kommer att delta med medel för utvecklingssamarbete. Det är ett program där det internationella samfundet betalar av Somalias resterande skulder till Världsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken och Internationella valutafonden (IMF). Åtgärden är ett villkor för att Somalia ska kunna gå med i skuldminskningsprogrammet HIPC och framför allt för att landet ska kunna få andra, mer omfattande utvecklingsbidrag från utvecklingsbankerna. Frågan är mycket viktig för återuppbyggnaden av Somalia.

Programkontoret för investering i samhällsutveckling (S3I) vid FN:s kontor för projektjänster UNOPS har inlett sin verksamhet i Finland. Via programmet S3I vidarebefordrar UNOPS

privat kapital till viktiga infrastrukturprojekt som stöder hållbar utveckling i utvecklingsländer.

Finland verkar för att ett multilateralt reglerat, rättvist och balanserat system för investeringsavtal tas fram. Det ska medverka till att styra utländska direktinvesteringar i överensstämmelse med principerna för hållbar utveckling. (17.5)

Coronaviruset har orsakat en kris i utvecklingsländerna och Finland anser att krisen bör hanteras inom ramen för utvecklingsarbetet. Fram till september 2020 har redan över 50 miljoner euro avsatts för åtgärder mot coronakrisen, varav största delen kommer från utvecklingsbudgeten för 2020 och en del från anslagen till social- och hälsovårdsministeriet.

Teknik

Det ingår i Finlands åtgärder att arbeta för innovationer som främjar hållbar utveckling, bland annat via FN:s innovationslaboratorium UNTIL, som inlett sin verksamhet i Finland. Laboratoriet i Finland är på god väg att bli en ledande enhet inom nätverket UNTIL. Via laboratoriet kan man testa och anpassa tekniska innovationer för hållbar utveckling och överlåta dem till FN och utvecklingsländerna.

Finland stöder programmet för investering i samhällsutveckling, så kallad impact-investering (Sustainable Infrastructure Impact Investments, S3I), vid FN:s kontor för projektjäms-ter UNOPS, likaså under programmet aktiviteterna i Finland inom ramen för UNOPS:s globala innovationsprogram.

Vidare utvecklar Finland det bilaterala och multilaterala innovationssamarbetet med de viktigaste partnerländerna och medverkar på så sätt till att utveckla och introducera nya hållbara innovationer och ren teknik.

Kapacitetsstärkande åtgärder

Inom utvecklingspolitiken gör Finland en stark satsning för att förbättra den institutionella kapaciteten inom ett flertal sektorer (bl.a. skatteförvaltning, revisorer, offentlig ekonomiförvaltning, utbildning) i utvecklingsländer. Utöver bilaterala och multilaterala projekt och program stärks kapaciteten i flera länder via institutionellt samarbete (t.ex. meteorologiska institut) och samarbete mellan högskolor. I samarbetet mellan aktörer i civilsamhället betonas behovet av att stärka utvecklingsländernas egen kapacitet i civilsällsfrågor, särskilt ur rättighetsbärarnas synvinkel.

I det humanitära biståndet värnar Finland de långsiktiga effekterna av de valda aktiviteterna och undviker så långt som möjligt att skapa överlappande strukturer, om de befintliga systemen möjliggör effektivt, jämlikt och opartiskt tillhållande av bistånd till de mest behövande. Exempelvis vad beträffar kontantbistånd innebär detta att man stöder eller upprätthåller delaktighet i mottagarnas ekonomiska verksamhetsformer.

Handel

I en globaliserad värld bildar de ekonomiska värdekedjorna komplicerade nätverk. Coronapandemin avslöjade sårbarheter i de globala värdenätverken och påskyndade eventuellt den pågående trenden bort från globalisering mot större regionalisering. En positiv trend är att en transparent produktionskedja alltmer tonar fram som en styrka i företagen dels med avseende på motståndskraft mot kriser, dels med avseende på hållbar utveckling.

Regeringen verkar för öppen och rättvis handel genom att driva på en reform av och starkare ställning för det multilaterala handelssystem som är uppbyggt kring Världshandelsorganisationen WTO (World Trade Organization) (17.10).

Vidare vill regeringen bidra till att EU behåller sin öppenhet för internationell handel och medverka till att utvidga räckvidden för EU:s bilaterala handelsavtal i Asien, Afrika och Latinamerika (17.10).

Via utvecklingssamarbete stöder regeringen de fattigaste utvecklingsländernas kapacitet att bedriva utrikeshandel. Regeringen arbetar för att stärka den bindande karaktär som målen för hållbar utveckling i EU:s handelsavtal kännetecknas av och följer upp måluppfyllelsen (17.10).

I samarbete med näringslivet tar Finland fram bindande regler för företagsansvar, som ett led i reformarbetet inom ramen för FN och OECD.

Politisk samstämmighet, partnerskap och informationsproduktion

Regeringen utarbetar principer som främjar en konsekvent politik och genomslagskraft inom olika områden, stöder utvecklingen och sträcker sig över flera valperioder. Samtidigt genomför regeringen reformer som gör att utvecklingssamarbetet ger bättre resultat och blir mer verkningsfullt (17.14).

Dessutom bygger regeringen upp ett starkt partnerskap mellan stat och organisationer i syfte att minska ojämlikheten. Reglerna för statsunderstöd till organisationer inom olika förvaltningsområden utreds och samordnas där det är möjligt. Ledstjärnor i reformarbetet

är respekt för civilsamhällesorganisationers autonomi, nedbantad byråkrati, vilja att trygga långsiktighet och förutsägbarhet, likabehandling av organisationer samt öppenhet och insyn. (17.14)

Finländska civilsamhällesorganisationers utvecklingssamarbete bygger på starka och långvariga partnerskap med aktörer i utvecklingsländer. Tack vare detta möjliggörs ett bredare samarbete mellan olika aktörer (17.17).

4 Politiska principer för genomförandet och löften om att förnya politiken

Agenda 2030 är ett politiskt program som är viktigt över flera generationer och som kräver att nuvarande generationer agerar så att även kommande generationer har möjlighet till ett gott liv.

Regeringen anser det vara viktigt att arbetet med hållbar utveckling är långsiktigt och spänner över flera valperioder. Av denna anledning fortsätter regeringen genomförandet av Agenda 2030 utifrån de politiska principer som fastställdes i den förra Agenda 2030-redogörelsen från 2017. Dessa politiska principer – långsiktighet och förändringsdrivande; koherens och globalt partnerskap; ägandeskap och delaktighet – beskriver hur vi finländare gör saker; hur målen för hållbar utveckling främjas i det finländska samhället.

De politiska principer som styr regeringens arbete med hållbar utveckling är på det stora hela samstämmiga med de principer som fastställts i det samhälleliga åtagandet för hållbar utveckling "En målbild för Finland 2050" som styr arbetet i Finlands kommission för hållbar utveckling.

Regeringens löfte om rättvisa mellan generationerna: "Den äldre befolkningen oroar sig för tjänsterna och deras kvalitet och för sin försörjning. De unga oroar sig för livsförutsättningarna på jorden i klimatförändringens tid, men också för sina egna möjligheter till utbildning och arbete på en allt mer osäker arbetsmarknad. Vi vill bygga ett barnvänligt Finland som är ett bra land att gå i skola, arbeta och bilda familj i. Vi vill säkerställa att alla unga har möjlighet att studera, vara delaktiga och förverkliga sina drömmar. Samtidigt vill vi garantera alla en värdig ålderdom där ingen lämnas ensam."

REGERINGSPROGRAMMET

Regeringen vill förnya den politiska kulturen och beslutsfattandet i Finland. Att reformera samhället och öka jämlikheten är möjligt endast genom att stärka människors förtroende för att vårt demokratiska system fungerar. Löftena i regeringsprogrammet syftar till förnyelse av politiken och är nära kopplade till de politiska principerna för hållbar utveckling.

Regeringen beaktar de politiska principerna och löftena om att förnya politiken i sina betydande reformer under regeringsperioden. I den pågående beredningen av det nationella demokratiprogrammet 2025 ska man beakta de politiska principerna för hållbar utveckling och regeringens löften om att förnya politiken, både under beredningen och i programmets innehåll. I programmet ingår det stora antalet åtgärder för främjande av det civila samhället och delaktighet som fastställts i regeringsprogrammet för statsminister Marins regering. I arbetet deltar många olika förvaltningsområden. Programmet fungerar som en paraplystruktur för de demokratifrämjande projekt som ministerierna genomför. Inom ramen för programmet genomförs regeringsprogrammets demokratirelaterade åtgärder. I programmet beaktas dessutom de behov att främja demokratin som kommit upp i höranden samt de behov som identifierats av berednings- och samordningsgruppen för demokratiprogrammet. Inom ramen för demokratiprogrammet bereds också ett avsnitt om delaktighet som ska ingå i strategin för den offentliga förvaltningen.

Regeringens löfte om en ny slags växelverkan: "Beredningen av ärenden och beslutsfattandet behöver i större utsträckning ske på en förvaltningsövergripande nivå. Vi utvecklar metoder för att involvera allt fler i förnyandet av samhället. En ny slags växelverkan innebär både att människor deltar i den offentliga förvaltningens verksamhet i avsevärt större utsträckning än nu och att man söker och provar nya former av växelverkan."

REGERINGSPROGRAMMET

A – Långsiktighet och förändringsdrivande

I nästan 30 år har Finlands modell för hållbar utveckling baserats på kontinuitet i fråga om de strategiska riktlinjerna för hållbar utveckling. För hållbar utveckling har det tagits fram nationella strategier och program som sträckt sig över flera regeringsperioder. En nationell kommission för hållbar utveckling har varit verksam sedan 1993 under tio regeringsperioder och oftast letts av statsministern.

I den globala rapporten om hållbar utveckling, Global Sustainable Development Report, som utarbetats av en grupp vetenskapsmän, slås det fast att följande är centrala

drivkrafter för hållbar utveckling: förvaltning; ekonomi och finansiering; individuella och gemensamma aktiviteter; vetenskap och teknik.⁷

För att uppnå målen i Agenda 2030 krävs en långvarig och djupgående samhälllig förändring på systemnivå. Denna förändring kräver ifrågasättande av invanda tankemönster och en bred och kritisk samhällsforskning och debatt. Genomförandet av Agenda 2030 kräver nya handlingsmodeller med hjälp av vilka man kan främja användningen av forsknings-, prognostiserings- och försöksdata i politiska processer kopplade till hållbar utveckling. Det behövs en dialog mellan politik och vetenskap dels för att vi ska förstå de omfattande, komplexa och ömsesidigt beroende utmaningarna i fråga om hållbar utveckling, dels för att vi i Finland och globalt ska kunna övervinna utmaningarna. För att det ska vara möjligt att identifiera samhällliga förändringsbehov är det också viktigt med en kritisk men konstruktiv offentlig debatt.

Regeringens löfte om långsiktig politik: "Vi förbinder oss att beakta målen på lång sikt och till ett planmässigt parlamentariskt samarbete mellan statsrådet och riksdagen. Genom att utveckla ny samarbetspraxis mellan riksdagen och statsrådet kan vi se till att de långsiktiga målen förverkligas."

REGERINGSPROGRAMMET

Redogörelserna är ett instrument för det systematiska parlamentariska samarbetet, och de ökar växelverkan mellan statsrådet och riksdagen och gör beslutsfattandet mer långsiktigt. Regeringen upprättar redogörelser för bland annat utrikes- och säkerhetspolitiken, försvarspolitiken, Europapolitiken, den inre säkerheten, utbildningen och handelns framtid.

Färdplaner används för att säkerställa att de politiska åtgärderna genomförs vid rätt tidpunkt och är förenliga med varandra på lång sikt. Under nuvarande regeringsperiod ska färdplaner tas fram för bland annat hållbar beskattning, koldioxidsnålhet i olika branscher, minskat svinn i livsmedelskedjorna, kompetens och lärande, uppnåendet av FN-målen i fråga om utvecklingsfinansieringen och Finlands åtgärder för att uppnå målen i Agenda 2030.

Att långsiktiga reformer som är samhällligt betydelsefulla bereds i parlamentariska kommittéer säkerställer att alla riksdagspartier förbinder sig till beslut som sträcker sig över flera valperioder. Regeringen har tillsatt fem parlamentariska kommittéer som ska behandla utvecklingen av Finlands krishanteringspolitik, utvecklingen av den allmänna värnplikten och fullgörandet av skyldigheten att försvara landet, utarbetandet av en

⁷ https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf

barnstrategi, landskapens beskattningsrätt och avvecklandet av flerkanalfinansieringen samt reformen av den sociala tryggheten.

I Finland utvecklas demokratipolitiken långsiktigt. I programarbetet enligt det nuvarande regeringsprogrammet beaktas den demokratipolitiska redogörelse som statsrådet lämnade till riksdagen 2014. Enligt denna redogörelse är differentieringen av det politiska deltagandet och den minskade röstningsaktiviteten särskilda utmaningar i fråga om demokratin. Ett nationellt demokratiprogram, Demokratiprogram 2025, håller på att beredas och ska genomföras i en tvärsektorieell berednings- och samordningsgrupp och i parlamentariska styr- och arbetsgrupper som arbetar i anslutning till denna. De helheter som gäller vallagen och valfinansieringen liksom öppenhetsregistret bereds parlamentariskt med alla riksdagspartier.

Tack vare demokratiprogrammet kommer statsrådet mot slutet av regeringsperioden att kunna utfärda ett principbeslut med åtgärder som ska främja demokratin och som kommer att sträcka sig längre än nuvarande regeringsperiod.

Regeringen ska stärka långsiktigheten i beslutsfattandet också genom att bland annat ta fram en ny arktisk politisk strategi och genom att förlänga längden på MBT-avtalen för markanvändning, boende och trafik i stadsregioner.

För att stärka drivkraften för förändring ska regeringen främja försöksverksamhet genom att följa de rekommendationer som getts av den parlamentariska delegationen för försöksverksamhet. Under regeringsperioden ska man bland annat starta försöksprojekt i vilka effektiva tjänster och handlingsmodeller införs, genomföra ett riksomfattande försök med gratis preventivmedel för personer under 25 år, dra nytta av genomförda försök när grundskyddet reformeras, genomföra till exempel ett byråkrati- och informationsförsök, genomföra ett försök med negativ inkomstskatt baserat på erfarenheterna från det försök med basinkomst som genomfördes under förra valperioden.

Regeringens löfte om ständigt lärande inom förvaltningen: "I en tid av ständig förändring inbillar vi oss inte att vi på förhand vet vad som fungerar och vad som inte fungerar. Däremot söker vi information och provar oss fram, för att vi ska kunna agera på ett sätt som gynnar finländarna."

REGERINGSPROGRAMMET

Regeringen genomför under valperioden ett program för framtidsinvesteringar av engångsnatur som stöder uppnåendet av målen i regeringsprogrammet och den offentliga ekonomins hållbarhet på lång sikt.

Den fenomenbaserade budgeteringen och i synnerhet budgeteringen med hänsyn till hållbar utveckling ska utvecklas utifrån förslagen i en arbetsgruppsrapport publicerad av finansministeriet. Dessa ska utnyttjas som ett effektivt styrverktyg.

Regeringen ska intensifiera arbetet med att koppla statsrådets framtidsarbete till genomförandet av Agenda 2030. I den första delen av framtidsredogörelsen ska det skapas alternativa scenarier som tar hänsyn till hållbar utveckling. Den innehåller således också en eventuell ohållbar utveckling och en diskussion om dess följder.

B – Koherens och globalt partnerskap

Koherens mellan de olika politikområdena utgör nyckel till framgång i arbetet med hållbar utveckling. Av stor betydelse är också att det finns koherens mellan det arbete som utförs i Finland och Finlands globala ansvar. Kunskapen om de globala konsekvenserna av vårt agerande måste öka och konsekvenserna påverkas bland annat genom lagstiftning och internationellt samarbete. För att målen i Agenda 2030 ska kunna nås överallt i världen krävs ett starkt globalt partnerskap såväl mellan stater som mellan stater och aktörer i det civila samhället.

För att stärka koherensen i politiken kommer regeringen att öka synergjin och samstämmigheten mellan statsrådets planerings-, budgeterings- och rapporteringsprocesser i förhållande till samtidig främjande av ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. De tvärsektorieella ministerarbetsgrupper som tillsatts för att främja ett samordnat genomförande av regeringsprogrammets strategiska helheter kommer att avsevärt stärka koherensen i politiken. Ministeriernas strategier inverkar i hög grad på om det finns koherens i politiken.

Den roll som rådet för bedömning av lagstiftningen har ska stärkas och samtidigt ska det skapas ett system för bedömning av lagstiftningen på statsrådsnivå, ett arbete som ska inledas så snart som möjligt.

Regeringen ska fortsättningsvis rikta en del av resurserna för statsrådets verksamhet som rör forskning, framförhållning, utvärdering och utredning till produktion av information som främjar hållbar utveckling och gynnar beslutsfattandet.

Regeringens löfte om en faktabaserad politik: "En högklassig lagberedning är viktig med tanke på den politiska trovärdigheten och legitimiteten. Vi förbinder oss till en faktabaserad politik och till systematisk konsekvensbedömning i all lagberedning. Vi fördjupar samarbetet med forskarsamhället."

REGERINGSPROGRAMMET

Regeringen ska ta fram principer som främjar den politiska koherensen inom utvecklingspolitiken liksom utvecklingspolitikens effektivitet, principer som sträcker sig över flera valperioder. Dessutom ska regeringen genomföra reformer som förbättrar utvecklingssamarbetets resultat och effekter.

För att stärka det globala partnerskapet ska regeringen genomföra bland annat följande åtgärder som beskrivs i SDG17:

Regeringen siktar mot ett mål i enlighet med sitt FN-åtagande om att använda 0,7 procent av bruttonationalinkomsten på utvecklingssamarbete och 0,2 procent på stöd till de minst utvecklade länderna. Regeringen ska utarbeta en färdplan med tidtabell för att fullgöra dessa åtaganden.

Regeringen ska stärka en utveckling av utvecklingsländernas egna skattesystem, och i internationella forum ska regeringen agera aktivt för att stävja den aggressiva skatteplaneringen, kringgåendet av skatt och den skadliga skattekonkurrensen.

Regeringen arbetar för att det ska utvecklas ett sådant multilateralt reglerat, rättvist och balanserat system för investeringsavtal som främjar styrningen av utländska direktinvesteringar i enlighet med principerna för hållbar utveckling.

Finland främjar en öppen och rättvis handel genom att verka för att det kring WTO (World Trade Organization, Världshandelsorganisationen) uppbyggda multilaterala handelssystemet reformeras och stärks. Det är viktigt att EU förblir öppen för internationell handel och verkar för att EU:s nätverk av bilaterala handelsavtal i Asien, Afrika och Latinamerika ska utvidgas.

I anslutning till reformarbetet inom ramen för FN och OECD ska Finland i samverkan med näringslivet ta fram bindande reglering om företagsansvar.

C – Ägandeskap och delaktighet

När FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling förhandlades fram var det viktigt för Finland att arbetssättet skulle basera sig på mänskliga rättigheter och ett brett deltagande. Hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030 berör alla, även om huvudansvaret ligger hos regeringen.

Det finländska samhället har en stark tradition av gemensamt arbete och omfattande ägandeskap, och även hållbar utveckling ses som en samhällelig utvecklingsprocess i

vilken alla kan delta. En stor del av det praktiska arbetet med att främja hållbar utveckling sker i städer och kommuner, i företag, i organisationer och i det dagliga livet i utbildningsanstalter, på arbetsplatser och i hemmen.

Kommissionen för hållbar utveckling är ett centralt verktyg när det gäller att involvera det finländska samhället i arbetet med hållbar utveckling. Statsrådet har tillsatt kommissionen för en ny femårsperiod och statsministern fungerar som ordförande för den.

Åtgärdsåtagandet om hållbar utveckling, framtaget av kommissionen för hållbar utveckling, ger organisationer och aktiva medborgare ett verktyg som de kan använda för att på egen hand arbeta mot målen för en hållbar utveckling. Redan nu har mer än 2 000 åtgärdsåtaganden för hållbar utveckling gjorts inom olika samhällssektorer, bland annat av företag, skolor, organisationer, förvaltningar, fackföreningar, partier, städer och till och med privatpersoner. Regeringen ska fortsätta utveckla verktyget.

Ett starkt demokratiskt system utgör grundförutsättning för ett inkluderande samhälle. Regeringen främjar mångsidiga och effektiva möjligheter till deltagande och metoder för direkt demokrati. Till dessa hör exempelvis användardemokrati, medborgarråd, invånarspons, ungdomsfullmäktige, webbfullmäktige och medborgarbudgetering. Dessutom ska man söka metoder för sammankoppling av pop-up-evenemang och lätt deltagande med politiken och den politiska debatten.

Finlands uppföljningssystem för hållbar utveckling involverar forskarsamhället och det civila samhället i arbetet med att ta fram information om hållbar utveckling. Det involverande uppföljningssystemet ska upprätthållas.

Rasism och diskriminering hör inte hemma i ett inkluderande samhälle. Regeringen ska utarbeta ett handlingsprogram mot rasism och diskriminering. Man ska ingripa i rekryteringsdiskriminering med beslutsamhet och öka myndigheternas kunskaper i och medvetenhet om minoritetsfrågor.

Ett inkluderande samhälle bygger på jämställdhet. Regeringen ska utarbeta ett jämställdhetsprogram och åtar sig att främja jämställdhet, bland annat i budgetprocessen och i alla viktiga reformer. De planer för jämställdhet och likabehandling som utarbetas inom de olika utbildningsstadierna och inom småbarnspedagogiken ska bli obligatoriska.

Regeringen ska säkerställa att de språkliga rättigheterna tillgodoses i myndigheternas verksamhet, inom förvaltning och i lagberedning.

Regeringens löfte om icke-diskriminering: "Mänskliga rättigheter och människovärde tillkommer oss alla. Vi lovar att bygga upp ett tolerant Finland som respekterar och främjar vars och ens mänskliga rättigheter. I vårt Finland råder det nolltolerans mot mobbning och rasism. Vi vill bygga ett jämlikt Finland som är tillgängligt för alla och som stöttar alla."

REGERINGSPROGRAMMET

5 Organisering av det nationella genomförandet av Agenda 2030

Regeringens organisering

Statsrådet behandlar de mål och åtgärder som leder till genomförandet av Agenda 2030 via sitt normala ledningssystem. Regeringsprogrammet är regeringens plan för att uppnå ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt Finland. Regeringen har regelbundet gemensamma aftonskolor där regeringens gemensamma situationsbild uppdateras och stöd ges för genomförande av regeringens huvudmålsättningar. Statsrådet har fyra lagstadgade ministerutskott: utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskottet, EU-ministerutskottet, finansutskottet och finanspolitiska ministerutskottet. Dessutom har statsrådet tillsatt sex ministerarbetsgrupper som ska behandla sysselsättningen; klimat- och energipolitiken; social- och hälsovårdstjänsterna; kunnande, bildning och innovationer; barn- och ungdomspolitiken; samt utveckling av rättsstaten och den inre säkerheten. De ministrar som ansvarar för ämnesområdena är ordförande för ministerarbetsgrupperna och i varje ministerarbetsgrupp är samtliga de ministrar och ministerier representerade som har anknytning till respektive fenomen/strategiska helhet. Med den här modellen eftersträvas tväradministrativt befästade och konsekvens i genomförandet.

Statsförvaltningens organisering

Regeringsprogrammet, regeringens genomförandeplan och den här redogörelsen fungerar som rättesnöre när förvaltningen genomför Agenda 2030. De viktigaste forumen för säkrande att förvaltningen är delaktig och genomförandet tväradministrativt är kanslichefsmötet, samordningsnätverket för hållbar utveckling, det nationella uppföljningsnätverket för hållbar utveckling samt stabsnätverket. Samtliga ministerier har representation i dessa nätverk. Dessa nätverk och samarbetsforum är viktiga för trygghet av ett konsekvent och effektivt genomförande av Agenda 2030.

Flera ministerier har tagit Agenda 2030 som en central del och utgångspunkt för ministeriets strategi och övriga viktigaste riktlinjer. Inom förvaltningsområdena sker arbetet med genomförande av Agenda 2030 nationellt och internationellt från strategier till konkreta åtgärder genom verksamhets- och resultatplanering, resultatstyrning och finansiell planering. Flera ministerier har interna samordningsnätverk för hållbar utveckling.

Samhällets delaktighet

Regeringen fortsätter med Finlands långa tradition där samhället i stor utsträckning är delaktigt i den hållbara utvecklingen och genomförandet av Agenda 2030. Forumen för trygghet av samhällets delaktighet och hörande är bland annat Kommissionen för hållbar utveckling och Utvecklingspolitiska kommissionen, som verkat redan länge. Dessa kommissionen hörs regelbundet vid varje betydande skede i genomförandet av Agenda 2030 där det är viktigt att samhället är delaktigt på bred front.

Under den här mandatperioden har Miljöpolitikens runda bord, som samlar stor mängd miljöintressenter grundats under Kommissionen för hållbar utveckling. Uppgiften och avsikten är att skapa en gemensam förståelse för och bild av hur man i Finland på ett rättvist sätt kan övergå till ett kolneutralt samhälle och med en snabbare tidtabell än i dag. Gruppen de ungas Agenda 2030, som stöder och sparrar kommissionens verksamhet, fortsätter också sin verksamhet. Kommissionens arbete stöds också av den oberoende Expertpanelen för hållbar utveckling, som består av vetenskapsmän. Under den här regeringsperioden har en förordning om Utvecklingspolitiska kommissionen getts som ger kommissionen ställning som bestående, parlamentariskt och samhällsligt representativt rådgivande organ. Till dess huvudsakliga uppgifter hör det globala ansvaret för hållbar utveckling och stärkande av de utvecklingspolitiska effekterna.

Modell för genomförandet i skenet av bedömningar och granskningar

Finland och genomförandet av Agenda 2030 har bedömts i ett flertal internationella och nationella utredningar och undersökningar. Bland annat enligt OECD:s utredning⁸ har Finland alla förutsättningar att genomföra Agenda 2030 på ett konsekvent sätt. Som orsaker

8 <https://www.oecd.org/governance/pcsd/Finland.pdf>; <https://sdg.iisd.org/news/oecd-outlines-finlands-ef-forts-on-policy-coherence-for-sustainable-development/>

har angetts politiska kopplingar och regeringens förbindande strategiska ram, samordning inom hela förvaltningen samt ett systematiskt och involverande uppföljnings- och utvärderingssystem.

Helhetsbedömningen av den nationella politiken för hållbar utveckling Polku 2030, som gjordes under föregående regeringsperiod summerade att modellen för hållbar utveckling är mångsidig och involverande. Bedömningen konstaterade å andra sidan att hållbar utveckling inte är tillräckligt integrerat i hela förvaltningens verksamhet och ledningssystemen och att arbetet har fått knappa resurser inom statsförvaltningen.

Statens revisionsverks (VTV) granskade 2019 också modellen för det nationella genomförandet av Agenda 2030⁹. Enligt sammanfattningen i revisionsverkets berättelse har betydelsen av hållbar utveckling ökat på ministerierna, men det finns ännu inte ett samordnat och tydligt samband mellan hållbar utveckling och ministeriernas politiska beredning. Inte heller de politiska principerna för hållbar utveckling, såsom globalt ansvar och långsiktighet har varit objekt för analys på ministerierna. Revisionsverket rekommenderar att ministerierna systematiskt analyserar den ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarheten i den politiska agendan.

9 <https://www.vtv.fi/julkaisut/kestavan-kehityksen-edistaminen/>

6 Uppföljning och utvärdering av det nationella genomförandet av Agenda 2030

Genomförandet av Agenda 2030 och främjandet av hållbar utveckling kräver systematisk uppföljning och utvärdering liksom ständig utveckling. När genomförandet följs behövs uppdaterad information baserad på indikatorer, en sakkunnig och flerstämmig tolkning samt en öppen politisk debatt baserad på informationen och tolkningarna. Dessutom behövs en regelbunden och oberoende utvärdering av verksamhetens effekter.

Centrala aktörer

Regeringen ansvarar för genomförandet av Agenda 2030 i Finland och även för organisationen av uppföljningen och utvärderingen av genomförandet. Riksdagen övervakar och utvärderar regeringens verksamhet och ser således till att ansvarsskyldigheten fullgörs. Att riksdagen deltar i behandlingen av frågor som gäller hållbar utveckling och i övervakningen av att Agenda 2030 genomförs är viktigt inte bara med tanke på ansvarsskyldigheten utan också med tanke på koherensen i politiken.

Förutom riksdagen är också kommissionen för hållbar utveckling och utvecklingspolitiska kommissionen viktiga forum när det gäller att följa och utvärdera regeringens genomförande av Agenda 2030. I kommissionen för hållbar utveckling förs en omfattande samhällelig debatt om läget i Finland i fråga om hållbar utveckling och om åtgärder för att främja hållbar utveckling. Till kommissionens viktigaste uppgifter hör att följa och utvärdera genomförandet av Agenda 2030 i Finland. Arbetet i kommissionen stöds och drivs på av en nationell expertpanel för hållbar utveckling. Den utvecklingspolitiska kommissionen har en betydande roll i uppföljningen och utvärderingen av den globala dimensionen i det nationella genomförandet av Agenda 2030. Dess uppgift är att följa och utvärdera genomförandet av Finlands utvecklingspolitiska riktlinjer och internationella åtaganden. Den ska

skapa samsyn mellan partier och intressentgrupper i aktuella frågor inom utvecklingspolitiken. Dessutom ger kommissionen rekommendationer om planering och verkställande av utvecklingspolitiken och i ett större perspektiv om hur hållbar utveckling kan främjas inom olika politikområden.

Uppföljningsindikatorer

I Finland följs läget i fråga om hållbar utveckling med två uppsättningar indikatorer. Hur Agenda 2030-målen uppnås på global nivå följs med hjälp av FN-indikatorer som godkänts i FN. För dessa samlas data in av de statistiska myndigheterna i varje enskilt land. I Finland har Statistikcentralen med stöd av statsrådets kansli inrättat en samarbetsgrupp för FN:s indikatorer för hållbar utveckling. Till gruppen hör de centrala informationsproducenterna i Finland. Dessutom har Statistikcentralen skapat en offentlig databas där FN:s indikatoruppgifter som rör Finland uppdateras regelbundet. Databasen finns på adressen https://www.stat.fi/tup/kestavan-kehityksen-yk-indikaattorit-agenda2030_sv.html.

Läget i Finland i fråga om hållbar utveckling följs med hjälp av nationella indikatorer för hållbar utveckling. De nationella indikatorerna speglar situationen i Finland i relation till de mål som anges i strategin "En målbild för Finland 2050", som tagits fram av kommissionen för hållbar utveckling. Man har kommit överens om indikatorerna, och de uppdateras i det uppföljningsnätverk som bildats för hållbar utveckling och som innefattar ett brett spektrum av aktörer från olika samhällssektorer. Indikatorerna är drygt 40 till antalet och har delats upp i tio korgar som behandlar centrala fenomenbaserade helheter utifrån hållbar utveckling. Utifrån varje indikatororg producerar uppföljningsnätverket årligen i samband med uppdatering av indikatorerna en koncis analys i vilken man behandlar orsakerna och effekterna av de förändringar som skett i indikatorvärdena och granskar Finlands utveckling i förhållande till utvecklingen på andra håll. Dessa korgbaserade analyser finns tillgängliga på <https://kestavakehitys.fi/sv/uppfoljning>.

Det nationella läget i fråga om hållbar utveckling granskas årligen även av medborgarrådet för hållbar utveckling. Medborgarrådet är en panel som statsrådets kansli och kommissionen för hållbar utveckling inrättat och som består av cirka 500 finländare. Panelen bedömer årligen nuläget och den senaste utvecklingen i Finland i frågor som de nationella indikatorerna beskriver. Medborgarrådets resultat publiceras på webbplatsen för hållbar utveckling på adressen <https://kestavakehitys.fi/kansalaisraati>.

Regeringen följer inte bara indikatoruppsättningarna som beskriver läget i fråga om hållbar utveckling utan också hur målen i regeringsprogrammet nås. Hösten 2019 valde regeringen uppföljningsindikatorer för hela regeringsperioden. Indikatorerna är kopplade till i

regeringsprogrammets strategiska mål, som är cirka 70 till antalet. För flera mål finns 1–2 indikatorer, men vissa följs genom en skriftlig beskrivning. Indikatorerna uppdateras två gånger per år enligt regeringens behov av lägesbild (i grova drag på hösten och våren). Indikatorerna publiceras på en webbplats för uppföljning av regeringsprogrammet som ska lanseras från och med slutet av 2020.

Indikatorerna för hållbar utveckling och för uppföljning av regeringsprogrammet är två helheter som kompletterar varandra. Indikatorerna för hållbar utveckling ger en översikt över situationen i Finland och indikatorerna för uppföljning av regeringsprogrammet ger information om hur regeringens politiska åtgärder framskrider och om de är effektiva. Statsrådets kansli samordnar och håller båda uppsättningarna av indikatorer uppdaterade. Dessutom har kansliet en aktiv roll i det nationella arbetet kring FN-indikatorerna.

Den globala verksamheten utvärderas dessutom utifrån resultatkartorna och indikatorerna för de prioriterade områdena inom utvecklingspolitiken. Många av indikatorerna bygger på FN:s indikatorer för hållbar utveckling.

Utvärdering av den nationella politiken för hållbar utveckling

I den första redogörelsen för genomförandet av Agenda 2030 (SRR 1/2017) åtog sig statsrådet att låta granska Finlands politik för hållbar utveckling och det nationella genomförandet av Agenda 2030 genom en övergripande och oberoende utvärdering vart fjärde år. Den första utvärderingen genomfördes 2019 och dess resultat utnyttjas i den nuvarande regeringens arbete med hållbar utveckling.

Under pågående valperiod ska Finlands politik för hållbar utveckling och utvärderingen av det nationella genomförandet av Agenda 2030 genomföras på följande sätt:

Samordningen av utvärderingsarbetet inom de olika förvaltningsområdena ska stärkas genom att till förvaltningsområdenas gemensamma arbetsgrupp för samordning av forsknings-, prognostiserings- och utvärderingsverksamheten (TEA-arbetsgruppen) inrätta en undergrupp med uppgift att fokuserar på utvärderingen. I arbetsgruppens ska man bland annat utbyta information om förvaltningsområdenas utvärderingsplaner, samordna utvärderingsarbetet inom förvaltningsområdena och granska möjligheterna att koppla perspektiven hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030 till utvärderingarna.

Den oberoende utvärderingen av det nationella genomförandet av Agenda 2030 ska genomföras 2022–2023. Utvärderingen är övergripande – den omfattar både Finlands genomförande av Agenda 2030 och de åtgärder som beskrivs i denna redogörelse. För

beredningen av förslaget till utvärdering svarar TEA-undergruppen för utvärdering. Utvärderingen planeras tillsammans med Finlands kommission för hållbar utveckling och genom samutveckling. I utvärderingen drar man nytta av utvärderingar som genomförts inom olika förvaltningsområden under valperioden.

Den granskning av den nationella Agenda 2030-politiken som utförs av Statens revisionsverk ska kopplas till utvärderingsarbetet och utnyttjas till den del som det anses ändamålsenligt av revisionsverket.

Arbetet med att främja hållbar utveckling kommer att följas noggrannare än tidigare när det gäller verksamheten i de ämbetsverk som omfattas av statens budgetekonomi.

Genomförandet, uppföljningen och utvärderingen av Agenda 2030 håller på att utvecklas också inom EU som en del av den eu-europeiska planeringsterminen, som också inbegriper en granskning av de nationella åtgärderna.

Finland rapporterade sitt nationella genomförande av Agenda 2030 till FN med en frivillig landsrapport senast i juli 2020¹⁰. Föregående rapport lämnades in 2016¹¹. Med tanke på möjligheterna att nå målen i Agenda 2030 anser regeringen att det är viktigt att alla länder regelbundet rapporterar genomförandet till FN. Regeringens utgångspunkt är att Finlands nästa landsrapport ska lämnas till FN 2025.

Användning av uppföljnings- och utvärderingsdata i beslutsfattandet

I den första redogörelsen för hur Finland genomfört Agenda 2030 som lämnades under föregående valperiod presenterades en årscykel för uppföljningen och utvärderingen samt en fyraårig cykel för hela valperioden. I dessa cykler kopplas uppföljnings- och utvärderingsdata till det politiska beslutsfattandet (se figur 2). Regeringen ska fortsätta använda de cykler och förfaranden för uppföljning och utvärdering som skapades under föregående valperiod.

10 Finlands Agenda 2030-landsrapport Voluntary National Review 2020 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162268>

11 Finlands Agenda 2030-landsrapport Voluntary National Review 2016 https://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/VNK_J1016_National_report_net.pdf/48be3fcf-d40c-407a-8115-e59b2c0683ee/VNK_J1016_National_report_net.pdf.pdf

Valperiodens fyraårscykel

Figur 2. Årsklocka för uppföljning och utvärdering av det nationella genomförandet och en beskrivning av den fyraåriga cykeln för hela valperioden

Regeringens arbete med att främja hållbar utveckling granskas årligen i regeringens årsberättelse. Detta ger riksdagen utöver denna redogörelse möjlighet att ta ställning till hur regeringens arbete med hållbar utveckling framskrider och till vilka områden som ska prioriteras inom arbetet.

Under ledning av statsrådets kansli och i samarbete med Finlands kommission för hållbar utveckling och den utvecklingspolitiska kommissionen genomförs årligen evenemanget *Kestävän kehityksen tila ja tulevaisuus*.

I slutet av valperioden 2023 ska en sammanfattande rapport utarbetas om läget i fråga om hållbar utveckling i Finland i syfte att stödja arbetet under nästa valperiod.

På global nivå ska resultaten inom utvecklingspolitiken redovisas i nästa resultatrapport som ges i slutet av regeringsperioden. Uppgifter om Finlands resultat i de prioriterade områdena inom utvecklingspolitiken erhålls med hjälp av de indikatorer som fastställts för områdena och som ingår i resultatstyrningen.

7 Med sikte på en politik för hållbar utveckling över flera valperioder

Finlands expertpanel för hållbar utveckling publicerade i februari 2020 en rapport om Finlands vägar till hållbarhet¹². Enligt panelen bör styrningen av hållbarhetsförändringen allt kraftigare ske genom att ta itu med samverkande faktorer, eftersom förändringen sker via sammanflätade system och medborgarnas agerande.

Enligt panelen kan hållbarhetsförändringen främjas genom följande fyra steg: 1) genom tvärvetenskaplig forskning skapas transparens i material- och penningflödena samt data om vilken genomslagskraft nya tekniker och försök har, 2) genom planering som grundar sig på data och samverkan blir hållbarhet det nya normala i individers och gemenskapers vardag, 3) användningen av material och orörd mark minskas i all verksamhet och finansieringsinstrumenten justeras så att de beaktar hållbarhetskriterierna och 4) hållbarhet ska utgöra grunden i alla beslut, all planering och all budgetering inom såväl offentlig som privat sektor.

Enligt hållbarhetspanelen och FN:s Global Sustainable Development Report är förändringar nödvändiga särskilt inom följande sex områden: 1) medborgarnas välbefinnande och möjligheter att agera, 2) hållbar och rättvis ekonomi, 3) hållbara livsmedelssystem och hälsosamma matvanor, 4) tillgång till hållbar energi för alla, 5) städernas och stadsregionernas hållbarhet och 6) trygghet av de globala naturliga systemen.

Projektet Polku2030, i vilket en övergripande utvärdering av Finlands politik för hållbar utveckling genomfördes, rekommenderade att det utarbetas en färdplan för hur Finland ska uppnå målen i Agenda 2030 och när målen ska vara uppnådda¹³. Färdplanen, som ska sträcka sig till 2030, stärker beslutsfattandet över flera valperioder liksom kontinuiteten i

12 <https://www.kestavyyspaneeli.fi/julkaisut/>

https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf

13 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161458>

politiken för hållbar utveckling. Färdplanen ska identifiera dels de Agenda 2030-mål och delmål för vilka Finland har en konkret plan, dels de frågor där det behövs mer planmässig verksamhet. Regeringen ska undersöka olika sätt att utarbeta en färdplan som sträcker sig över flera valperioder och hösten 2020 inleda beredningen av färdplanen med en förstudie.

För att stärka koherensen mellan politikområdena, vilket behövs för att stödja utvecklingen, och för att stärka genomslaget ska det utarbetas en redogörelse för de principer för Finlands utvecklingspolitik som ska följas under flera valperioder. För finansieringen av utvecklingssamarbetet ska det utarbetas en färdplan inriktad på att uppnå 0,7 och 0,2 BNI-andelar.

Bilaga 1 – Mål och delmål för handlingsplan Agenda 2030

Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development A/RES/70/1 Mål och delmål	
Mål 1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt	
1.1	Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.
1.2	Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.
1.3	Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.
1.4	Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.
1.5	Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.
1.a	Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.
1.b	Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.
Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.	
2.1	Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om
2.2	Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.
2.3	Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familj jordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till värdeskapande och samsättning utanför jordbruket.
2.4	Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.
2.5	Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välsköta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.
2.a	Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.
2.b	Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.
2.c	Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.

Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar	
3.1	Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.
3.2	Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.
3.3	Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.
3.4	Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.
3.5	Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.
3.6	Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.
3.7	Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.
3.8	Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.
3.9	Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.
3.a	Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobaks kontroll i alla länder, där så är lämpligt.
3.b	Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.
3.c	Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.
3.d	Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.
Mål 4. Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla	
4.1	Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.
4.2	Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.
4.3	Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.
4.4	Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.
4.5	Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.
4.6	Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.
4.7	Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a	Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.
4.b	Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla. 4.b Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.
4.c	Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bland annat genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.
Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt	
5.1	Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.
5.2	Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.
5.3	Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.
5.4	Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.
5.5	Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.
5.6	Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.
5.a	Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.
5.b	Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.
5.c	Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.
Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla	
6.1	Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.
6.2	Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver uträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.
6.3	Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.
6.4	Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.
6.5	Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.
6.6	Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.
6.a	Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.
6.b	Stödja och stärka lokalsamhällellas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.

Mål 7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla	
7.1	Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.
7.2	Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.
7.3	Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.
7.a	Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.
7.b	Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.
Mål 8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.	
8.1	Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.
8.2	Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.
8.3	Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.
8.4	Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseeffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.
8.5	Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.
8.6	Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.
8.7	Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.
8.8	Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.
8.9	Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
8.10	Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bankoch försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.
8.a	Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).
8.b	Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.
Mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation	
9.1	Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.
9.2	Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.
9.3	Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.
9.4	Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dessa hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5	Förbättra forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.
9.a	Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.
9.b	Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.
9.c	Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till Internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.
Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder	
10.1	Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.
10.2	Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.
10.3	Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.
10.4	Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.
10.5	Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.
10.6	Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvarsskyldiga och legitima.
10.7	Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.
10.a	Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.
10.b	Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.
10.c	Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.
Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara	
11.1	Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.
11.2	Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.
11.3	Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.
11.4	Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.
11.5	Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.
11.6	Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.
11.7	Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.a	Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygd-sområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.
11.b	Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.
11.c	Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.
Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster	
12.1	Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.
12.2	Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.
12.3	Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
12.4	Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.
12.5	Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
12.6	Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.
12.7	Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.
12.8	Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.
12.a	Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
12.b	Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.
12.c	Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan till exempel omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.
Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*	
13.1	Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.
13.2	Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. * Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.
13.3	Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.
13.a	Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.
13.b	Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling	
14.1	Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.
14.2	Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.
14.3	Minimera och åtgärda havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.
14.4	Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.
14.5	Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.
14.6	Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.
14.7	Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bland annat genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.
14.a	Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.
14.b	Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.
14.c	Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).
Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald	
15.1	Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.
15.2	Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.
15.3	Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstörelse av mark.
15.4	Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.
15.5	Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.
15.6	Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.
15.7	Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.
15.8	Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattensystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.
15.9	Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, i strategier för fattigdomsminskning samt i räkenskaper

15.a	Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.
15.b	Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning
15.c	Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.
Mål 16 Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer	
16.1	Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.
16.2	Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.
16.3	Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.
16.4	Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.
16.5	Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.
16.6	Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
16.7	Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.
16.8	Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.
16.9	Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.
16.10	Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.
16.a	Stärka berörda nationella institutioner, bland annat genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.
16.b	Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.
Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling	
Finansiering	
17.1	Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.
17.2	De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.
17.3	Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.
17.4	Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktig hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlettning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldtyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.
17.5	Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.
Teknologi	
17.6	Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.
17.7	Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommit mellan parterna.
17.8	Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad	
17.9	Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.
Handel	
17.10	Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.
17.11	Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.
17.12	Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomblickbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.
Politisk och institutionell samstämmighet	
17.13	Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bland annat genom politisk samordning och samstämmig politik.
17.14	Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.
17.15	Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.
Partnerskap mellan flera parter	
17.16	Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.
17.17	Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.
Data, övervakning och ansvarsskyldighet	
17.18	Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.
17.19	Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

SNELLMANGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/sv

ISSN PDF 2490-1164
ISSN Tryck 2490-0796
ISBN PDF 978-952-287-921-9
ISBN Tryck 978-952-287-917-2